

**T.C.
AMASYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MATEMATİK VE FEN BİLİMLERİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
FEN BİLGİSİ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**ORTAÖĞRETİME GEÇİŞ SINAVLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA; FEN
BİLİMLERİ ÖRNEĞİ**

Yüksek Lisans Tezi

Yusuf KAŞIKÇI

**AMASYA
ARALIK-2018**

**T.C.
AMASYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MATEMATİK VE FEN BİLİMLERİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
FEN BİLGİSİ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**ORTAÖĞRETİME GEÇİŞ SINAVLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA; FEN
BİLİMLERİ ÖRNEĞİ**

**Hazırlayan
Yusuf KAŞIKÇI**

**Tez Danışmanı
Dr. Öğretim Üyesi Salih DEĞİRMENCI**

AMASYA-2018

**T.C.
AMASYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MATEMATİK VE FEN BİLİMLERİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
FEN BİLGİSİ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**ORTAÖĞRETİME GEÇİŞ SINAVLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA; FEN
BİLİMLERİ ÖRNEĞİ**

**Hazırlayan
Yusuf KAŞIKÇI**

Bu çalışma, Amasya Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimince desteklenmiştir. Proje No: 15 / 051

**Tez Danışmanı
Dr. Öğretim Üyesi Salih DEĞİRMENCI**

AMASYA-2018

Kıymetli eşim Naciye ve sevgili çocuklarım Zehra ile Ali'ye

ETİK BEYAN

Tezimin içerdığı yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı ve bu tezi Amasya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'nden başka bir bilim kuruluşuna akademik gaye ve ünvan almak amacıyla vermediğimi; tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını, aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ediyorum. 13/12/2018

İmza
Yusuf KAŞIKÇI

TEZ ONAY SAYFASI

Yusuf KAŞIKÇI tarafından hazırlanan Yenilenen Ortaöğretime Geçiş Sınavı Üzerine Bir Araştırma; Fen Bilimleri Örneği başlıklı bu çalışma, 11/01/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda jürimiz tarafından Amasya Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü Matematik ve Fen Bilimleri Ana Bilim Dalı Fen Bilgisi Eğitimi Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak **oy birliği** ile başarılı bulunarak kabul edilmiştir.

Jüri

İmza

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Salih DEĞİRMENÇİ

.....

Üye: Prof. Dr. Sevilay KARAMUSTAFAOĞLU

.....

Üye: Prof. Dr. Tuncay ÖZSEVGİ

.....

ONAY

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum. .../01/2019

.....

Doç. Dr. Meryem EVECEN

Fen Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖZET

ORTAÖĞRETİME GEÇİŞ SINAVLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA; FEN BİLİMLERİ ÖRNEĞİ

Yusuf KAŞIKÇI

Amasya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü

Matematik ve Fen Bilimleri Anabilim Dalı

Fen Bilgisi Eğitimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans, Aralık/2018

Danışman : Dr. Öğretim Üyesi Salih DEĞİRMENCI

Bu araştırmanın amacını; Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş (TEOG) sınavının sekizinci sınıf öğrencilerinin Fen ve Teknoloji dersindeki akademik başarılarıyla ilişkisi, Ortaöğretim Kurumlarına İlişkin Merkezi Sınav (OKMS) ve TEOG sınavı içerisinde yer alan Fen ve Teknoloji/Fen Bilimleri dersi sorularının incelenmesi ve paydaş görüşleri oluşturmaktadır. Bu kapsamda ortaokul son sınıf öğrencilerinin Fen ve Teknoloji dersindeki akademik başarıları ile TEOG Fen ve Teknoloji testindeki başarıları incelenmiştir. OKMS ve TEOG soruları Yenilenmiş Bloom Taksonomisi (YBT)'ne göre analiz edilerek, OKMS, TEOG Fen Bilimleri /Fen ve Teknoloji sınavı ile ilgili öğretmen, öğrenci ve veli görüşmeleri yapılmıştır. Ayrıca OKMS ve TEOG sınavı içerisinde yer alan Fen ve Teknoloji/Fen Bilimleri dersi sorularının Fen ve Teknoloji/Fen Bilimleri dersi öğretim programında belirtilen kazanımlarla örtüşüp örtüşmediği belirtilmiştir. Araştırmanın evreni, Çorum Merkez ilçesindeki MEB'e bağlı tüm resmi okullar, bu okullarda derse giren tüm Fen ve Teknoloji/Fen Bilimleri öğretmenleri, bu okulların sekizinci sınıf öğrencileri ve öğrenci velilerinden oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleme: TEOG sınavı için; 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Çorum Merkez ilçesinde eğitim veren 8 devlet okulu ve bu okullarda derse giren 4 Fen ve Teknoloji öğretmeni, bu okullardaki 312 ortaokul son sınıf öğrencisi ve 4 öğrenci velisi, OKMS için; 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Çorum Merkez ilçesinde eğitim veren 4 devlet okulu ve bu okullarda derse giren 4 Fen Bilimleri öğretmeni, bu okullardaki 4 ortaokul son sınıf öğrencisi ve 4 öğrenci velisinden oluşmaktadır.

Araştırma nitel ve nicel yöntemlerin bir arada kullanıldığı karma yöntem araştırmadır. Araştırmanın nicel boyutunun verileri MEB'in e-okul sistemi üzerinden alınan öğrenci not fişlerinden elde edilmiş ve SPSS 23.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın nitel boyutunda 2013-2014 eğitim-öğretim yılının birinci ve ikinci döneminde uygulanan TEOG Fen ve Teknoloji testi sınav soruları ile 2017-2018 eğitim-öğretim yılında uygulanan OKMS Fen Bilimleri testi soruları doküman analizi yöntemi ile YBT'ye göre analiz edilmiş ve

öğretmen, öğrenci ve velilerle görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerde araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme soruları kullanılmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler Nvivo 9.2 programında tema ve kodlamalara dönüştürülerek tablolara aktarılmıştır.

Araştırmanın nicel boyutunda öğrencilerin okuldaki akademik başarıları ile TEOG başarıları arasında yüksek, olumlu yönde istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmanın nitel boyutundan elde edilen verilere göre; Fen ve Teknoloji/Fen bilimleri öğretim programı açısından TEOG ve OKMS'de yer alan Fen ve Teknoloji/ Fen bilimleri dersi sorularının üniteler, konular ve konulara ayrılan ders süreleri yönünden homojen bir dağılım göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. TEOG ve OKMS'de yer alan Fen ve Teknoloji/ Fen bilimleri dersi sorularının tamamının Fen ve Teknoloji/ Fen bilimleri Öğretim Programında yer alan kazanımlarla ilişkili ve programla örtüştüğü tespit edilmiştir.

TEOG Fen ve Teknoloji dersi I. Dönem ve II. Dönem sınav sorularının ve OKMS Fen Bilimleri dersi sorularının çoğunluğunun YBT analizine göre alt bilişsel seviyelerinde olduğu ve üst bilişsel seviye oluşturma basamağından hiç soru sorulmadığı tespit edilmiştir.

Görüşmeye katılan öğretmenler ve öğrenciler TEOG Fen ve Teknoloji dersi sorularını oldukça kolay ve öğrenci seçiciliğinin düşük olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca görüşmeciler sınavın yazılı tarzında yapılmasının, sınav yapılan dersler arasında ara verilmesinin, yanlış sorularının doğru soru sayısını etkilememesinin öğrenciler üzerindeki stresi büyük ölçüde azalttığı yönünde görüş belirtmişlerdir. Bunun yanında oturum aralarındaki etkileşimin ise bazı öğrencileri olumsuz yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Görüşmeciler OKMS sorularının seçici olduğunu, sayısal derslerin farklı oturumlarda yapılması gerektiğini, sınavla öğrenci alan okul sayısının artırılması ve öğrencilerin istediği okula gidebilmeleri yönünde görüş ifade ettikleri tespit edilmiştir. Ayrıca görüşmeciler merkezi sınavlar uygulanmaya konulurken ilgili kurumlar tarafından yeterince bilgilendirilmedikleri yönünde görüş belirtmişlerdir.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre önerilere yer verilmiş ve araştırmanın bu alanda yapılacak yeni çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akademik Başarı, Yenilenmiş Bloom Taksonomisi, Fen Bilimleri, OKMS, TEOG

ABSTRACT

A RESEARCH ON THE TRANSITION TO SECONDARY EDUCATION EXAMS; SCIENCE AND TECHNOLOGY SAMPLE

Yusuf KAŞIKÇI

Amasya University, Institution of Science

Department Of Math And Science Education, Masters Degree, December/2018

Supervisor : Instructor Dr. Salih Değirmenci

The main purpose of this current study is to investigate the relation between the questions asked in Central Exam (TEOG) and the academic success of the students in Science and Technology course; to investigate the Science and Technology/Science Education questions asked TEOG and OKMS and to get the opinions of the shareholders. In this context, the academic success of the 8th grade students in Science and Technology course and their success in TEOG Science and Technology exam were investigated. The TEOG and OKMS questions were analysed through revised Bloom taxonomy. Then, interviews with Science and Technology teachers, students and their parents were held about the Science and Technology questions asked in TEOG and OKMS exams. The obtained data were evaluated and it was determined whether the questions asked in TEOG and OKMS about Science and Technology would overlap the acquisitions gained in Science and Technology course. The universe of the research consists of all state of Ministry of Education in Çorum city center; all Science teachers working in these schools; the students attending 8th grade in these schools and the parents of the students. The sample of the research, for TEOG consists of 8 state schools in Çorum city center in 2013-2014 academic year, 4 Science and Technology teachers working in these schools, 312 students attending 8th grade and 4 parents; -for OKMS- 4 state schools in Çorum city center in 2017-2018 academic year, 4 Science teachers working in these schools, 4 students attending 8th-grade and 4 parents.

The research was a mixed method in which qualitative and quantitative methods were used together at the same time. The quantitative data were obtained from the grade forms of the students recorded in e-school system of the Ministry of Education and were analyzed by using Spss-23 programme. For the qualitative section of the research, the Science and Technology questions asked in TEOG in 2013-2014 academic year and the Science questions of OKMS asked in 2017-2018 academic year were analyzed by the document analyse system on YBT and then interviews were held with the teachers, students and the

parents. The semi-structured questions prepared by the researcher were used in the interviews. The data obtained from the interviews were transferred to the tables through converting theme and codification by using Nvivo 9.2 programme.

At the quantitative part of the research, a positive relationship was identified between the success of the students at school and in TEOG.

According to the results of the qualitative part of the research, it was found out that the questions of Science and Technology in TEOG and OKMS were not homogeneous in terms of the units, topics and teaching hours related to the units. All questions of Science and Technology in Teog and OKMS were appeared to be associated with the Science and Technology/Science curriculum.

It was determined that most of the questions of Science and Technology in TEOG and the questions of Science in OKMS were at the lower cognitive level and any questions were not asked at the degree of the upper cognitive level.

The students and the teachers who participated to the interview pointed out that the questions of Science and Technology in TEOG were pretty easy and student selectivity of the questions was low. Furthermore, the interviewers claimed that the pressure on the students decayed, because the exam was a written exam, there were breaks between the exam sessions and the wrong answers did not affect the true answers. Besides these factors, the interaction between the exam sessions also affect the students in a negative way. The interviewers emphasized that the questions in OKMS were selective, the questions on numerical subjects should be applied in separate sessions, the number of the schools receiving students via examination should be increased and the students should have a right to choose the schools they wanted. The interviewers also pointed out that they had not been informed beforehand by the related institution while the examination system was given.

According to the obtained data from the research, some suggestions were put forward and it is considered that this research would help the new future researches about the topic.

KEY WORDS: Academic Success, Revised Bloom's Taxonomy, Science Education, OKMS, TEOG

ÖNSÖZ

Lisansüstü öğrenimim boyunca fikirleriyle bana yol gösteren, çalışmalarımı takdir ederek her zaman çalışmam konusunda bana cesaret veren, bana güvendiğini her fırsatta dile getiren kıymetli Dr. Öğretim Üyesi Salih Değirmenci'ye en samimi duygularıyla teşekkür ederim.

Eğitimim boyunca her konuda danıştığım, her türlü yardımı ve desteği gördüğüm değerli hocam Prof. Dr. Sevilay Karamustafaoğlu'na çok teşekkür ederim. Desteğini ve güvenini her zaman hissettiğim değerli hocam Prof. Dr. Orhan Karamustafaoğlu'na çok teşekkür ederim. Eğitimim boyunca her zaman destek veren Prof. Dr. Şafak Sağır Uluçınar'a çok teşekkür ederim.

Çalışmada kullanılan analiz programları konusunda, tablo düzenlemelerinde ve çalışmanın birçok aşamasında desteklerini esirgemeyen Çorum Ölçme ve Değerlendirme Merkezi sorumlusu ve fen bilimleri öğretmeni Ahmet Bolat'a, çok teşekkür ederim.

Tezimin uygulamasını gerçekleştirdiğim okulun, idareci ve öğretmenlerine, ayrıca çalışmamı yapmamda beni destekleyen yönetici, öğretmen ve öğrencilere katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Araştırmanın her aşamasında bana destek olan, sabreden, maddi ve manevi destekleriyle beni güçlendiren değerli aileme teşekkür ederim.

Çalışmamın fen bilimleri eğitimine katkıda bulunmasını temenni ederim.

Yusuf KAŞIKÇI

ARALIK,2018

İÇİNDEKİLER

ETİK BEYAN	i
ÖZET	iii
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar DİZİNİ	xii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xiv
GRAFİKLER DİZİNİ.....	xvi
KISALTMALAR DİZİNİ	xvii

I. BÖLÜM

1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Problemi ve Alt Problemler	3
1.4. Araştırmanın Önemi	4
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.6. Araştırmanın Varsayımları	6
1.7. Tanımlar	6

II. BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	7
2.1. Kuramsal Çerçeve	7
2.1.1. Fen Bilimleri Eğitimi	7
2.1.2. Fen Bilimleri Öğretimi programı	7
2.1.3. Ölçme ve Değerlendirme	7
2.1.4. Türkiye’de Son 20 Yıldır Yapılan Merkezi Sınavlar	8

2.1.4.1 Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı (TEOG)	9
2.1.4.1.1 TEOG Sınavının Uygulanması	10
2.1.4.1.2 TEOG Sınavı Yerleştirme Puanı Hesaplama	10
2.1.4.1.3.TEOG Tercih ve Yerleştirme İşlemleri.....	12
2.1.4.2. Sınavla Öğrenci Alacak Ortaöğretim Kurumlarına İlişkin Merkez Sınavı(OKMS)12	
2.1.4.2.1. Öğrencilerin Ham Puanının Hesaplanması	14
2.1.4.2.2. OKMS Sonuçlarına Göre Yerleştirme	15
2.1.5. Eğitimde Taksonomiler	16
2.1.5.1. Solo Taksonomi	16
2.1.5.2. Fink Taksonomisi	16
2.1.5.3. Dettmer Taksonomisi	17
2.1.5.4. Taba'nın Sınıflaması	17
2.1.5.5. Orijinal Bloom ve Yenilenmiş Bloom Taksonomisi.....	17
2.2. Konu ile İlgili Yapılmış Çalışmalar.....	19
2.2.1. Yurt İçi Araştırmaları	19

III. BÖLÜM

3. YÖNTEM.....	24
3.1. Araştırma Modeli	24
3.2. Çalışma Grubu	25
3.3. Veri Toplama Araçları / Evren ve Örneklem.....	26
3.3.1. E-okul öğrenci not çizelgeleri	26
3.3.2. TEOG ve OKMS Soruları	26
3.3.3. Paydaş Görüşme Formları	27
3.4. Verilerin Analizi.....	28

IV.BÖLÜM

4. BULGULAR.....	29
4.1. Birinci Alt Problem Ait Bulgular	29

4.2. İkinci Alt Problem Ait Bulgular	30
4.2.1. 2013-2014 TEOG Fen ve Teknoloji I. ve II. Dönem Sınav Sorularının FTÖP'de Yer Alan Kazanımlarla Uyumlu Olup Olmadığına Yönelik Bulgular	30
4.2.2. TEOG Sınav Sorularının Sınıflandırılmasıyla Elde Edilen Bulgular	36
4.3.Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular	37
4.3.1. Öğretmenlerle Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular	37
4.3.2. Öğrencilerle Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular	47
4.3.3.Öğrenci Velileri ile Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular	52
4.4. Dördüncü Alt Probleme Ait Bulgular.....	59
4.4.1. OKMS Sorularının Kazanımlara Göre Nasıl Bir Dağılım Gösterdiğine Ait bulgular..	59
4.4.2. OKMS Fen Bilimleri Sınav Sorularının YBT'nin Bilişsel Süreç Basamaklarına göre Sınıflandırılmasından Elde Edilen Bulgular	63
4.5. Beşinci Alt Probleme Ait Bulgular	64
4.5.1. Öğretmenlerle Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular	64
4.5.2 Öğrencilerle Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular	73
4.5.3 Öğrenci Velileri ile Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular.....	79

V.BÖLÜM

5. TARTIŞMA	87
5.1. Sekizinci Sınıf Öğrencilerin TEOG Sınavındaki Başarıları ile Fen ve Teknoloji Dersindeki Akademik Başarıları Arasındaki İlişkiye Yönelik Tartışma	87
5.2. TEOG Fen ve Teknoloji I. ve II. Dönem Sınav Sorularının FTÖP'de Yer Alan Kazanımlarla Uyumlu Olup Olmadığına Yönelik Tartışma	87
5.3. TEOG Fen ve Teknoloji I. ve II. Dönem Sınav Sorularının YBT'nin Bilişsel Süreç Basamaklarına göre Sınıflandırılmasına Yönelik Tartışma	88
5.4. OKMS Fen Bilimleri Sınav Sorularının FBÖP'de Yer Alan Kazanımlarla Uyumlu Olup Olmadığına Yönelik Bulgulara Ait Tartışma	89
5.5. OKMS Fen Bilimleri Sınav Sorularının YBT'nin Bilişsel Süreç Basamaklarına göre Sınıflandırılmasından Elde Edilen Bulgulara Yönelik Tartışma	90
5.6. OKMS ve TEOG Fen Bilimleri/Fen ve Teknoloji Sınavı Hakkında Paydaşlarla Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgulara Yönelik Tartışma	91

VI.BÖLÜM

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	100
6.1. Öneriler	101
KAYNAKLAR.....	103
EKLER	108
ÖZGEÇMİŞ	115

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. TEOG Sınavı Soru Sayıları ile Ders Katsayıları.....	10
Tablo 2. 2018 OKMS Uygulama Takvimi	13
Tablo 3. 2018 OKMS Ders Katsayıları ve Soru Sayıları	13
Tablo 4. YBT'nin Bilişsel Süreç Basamakları ve Özellikleri	18
Tablo 5. Öğrencilerin TEOG Fen ve Teknoloji Dersindeki Başarıları ile Fen ve Teknoloji Dersindeki Akademik Başarıları Arasındaki İlişkiye Yönelik Korelasyon Analizi Sonuçları	29
Tablo 6. 2013-2014 I. Dönem TEOG Sınavına Ait Üniteler ve Alt Konulara Ayrılan Ders Saatleri	30
Tablo 7. I.Dönem TEOG Fen ve Teknoloji Dersi Soruları ile Soru Çıkan Ünite Kazanımlarının Eşleştirilmesi.....	31
Tablo 8. Soru Çıkan Kazanım Sayılarının Toplam Kazanım Sayılarına Göre Frekans ve Yüzde Oranı.....	32
Tablo 9. 2013-2014 II. Dönem TEOG Sınavına Ait Üniteler ve Alt Konulara Ayrılan Ders Saatleri.	33
Tablo10. 2.Dönem TEOG Fen ve Teknoloji Dersi Soruları ile Soru Çıkan Ünite Kazanımlarının Eşleştirilmesi	34
Tablo11. Soru Çıkan Kazanım Sayılarının Toplam Kazanım Sayılarına Göre Frekans ve Yüzde Oranı.....	35
Tablo 12. Ünitelere Göre Çıkan Soru Sayılarını ve Yüzdeleri.....	35
Tablo 13. Ünitelere Göre Çıkan Soru Sayılarını ve Yüzdeleri.....	36
Tablo 14. II. Dönem TEOG Sınav Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Gore Analizi	36
Tablo 15. Öğretmenlerin TEOG sınavı ile yapılan ölçme değerlendirme ile ilgili görüşlerine yönelik frekanslar	41
Tablo 16. Öğretmenlerin TEOG sınavı ile Okul Derslerinin Durumu (işlenişi, içeriği, ders kazanımları, değerlendirilmesi...) Hakkındaki Düşüncelerine Yönelik Frekanslar .42	
Tablo 17. Öğretmenlerin TEOG sınavının uygulanması sürecinde karşılaşılan sıkıntılara ilişkin Düşüncelerine yönelik Frekanslar.....	44
Tablo 18. Öğrencilerin TEOG Sınavı Hazırlık Sürecinde Öğrenci Yaşantılarının Nasıl Etkilendiği ile İlgili Görüşlerine Yönelik Frekansları	49
Tablo 19. Öğrencilerin TEOG sınavındaki soruları yapabilmeleri için okulda işlenen derslerinin yeterliliği hakkındaki düşünceleri	50
Tablo 20. Öğrencilerin TEOG sınavının içeriği ve uygulanmasında değişmesini istedikleri durumlar ile ilgili görüşlerine yönelik frekansları	51
Tablo 21. Velilerin TEOG Sınavına Hazırlanma Sürecinde Kendilerinin ve Öğretmenlerin Rolü Hakkındaki Düşüncelerine Yönelik Frekanslar	54

Tablo 22. Velilerin TEOG Sınavı Uygulanması ile İlgili Önerilerine Yönelik Frekanslar.....	56
Tablo 23. OKMS'ye Ait üniteler ve Alt Konulara Ayrılan Ders Saatleri.....	60
Tablo 24. OKMS Fen Bilimleri Dersi Soruları ile Soru Çıkan Ünite Kazanımlarının Eşleştirilmesi.....	61
Tablo 25. Soru Çıkan Kazanım Sayılarının Toplam Kazanım Sayılarına Göre Frekans ve Yüzde Oranı.....	62
Tablo 26. Ünitelere göre çıkan soru sayıları ve yüzdeleri	63
Tablo 27. OKMS Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Analizi	63
Tablo28. Öğretmenlerin OKMS ile Okul Derslerinin Durumu (işlenişi, içeriği, ders kazanımları, değerlendirilmesi...) Hakkındaki Düşüncelerine Yönelik Frekanslar	67
Tablo29. Öğretmenlerin OKMS Sonucunda Yapılan Öğrenci Yerleştirmesi ile İlgili Düşüncelerine Yönelik Frekanslar.....	71
Tablo30. Öğretmenlerin OKMS'nin İçeriği ve Uygulanmasında Değişmesini İsteddiği Durumlara Yönelik Frekanslar	72
Tablo 31. Öğrencilerin OKMS'daki Soruların Yapabilmesi İçin Okulda İşlenen Derslerinin Yeterliliği Hakkındaki Düşüncelerine Yönelik Frekanslar	76
Tablo 32. Öğrencilerin OKMS Sınavı Sonucunda Yapılan Öğrenci Yerleştirmesi ile İlgili Düşüncelerine Yönelik Frekanslar	78
Tablo 33. Öğrenci Velilerinin OKMS'na Hazırlanma Sürecinde Ailelerinin ve Öğretmenlerinin Rolü Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin frekanslar	81
Tablo 34. Öğrenci Velilerinin OKMS Sonucunda Yapılan Öğrenci Yerleştirmesi ile İlgili Düşüncelerine İlişkin Frekanslar.....	83
Tablo 35. Öğrenci Velilerinin OKMS Uygulanması ile İlgili Önerilerine Yönelik Frekanslar .	84

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. YBT ile orijinal bloom taksonomisi basamakları	19
Şekil 2. Çalışmanın akış diyagramı	25
Şekil 3. Öğretmenlerin TEOG Sınavı Hakkında Yeterince Bilgiye Sahip Olup Olmadıklarına Yönelik Görüşlerinden Oluşan Modelleme	38
Şekil 4. Öğretmenlerin TEOG Sınavının İlgili Derslerden Yazılı Sınav Tarzında Yapılması ile İlgili Görüşlerinden Oluşan Modelleme.....	39
Şekil 5. Öğretmenlerin TEOG sınavında alınan puana diploma puanın eklenmesi ile OYP puanın elde edilmesi hakkındaki düşüncelerine yönelik görüşlerinden oluşan modelleme	45
Şekil 6. Öğretmenlerin TEOG Sınavının İçeriği ve Uygulanmasında Değişmesini İsteddiği Durumlara İlişkin Modelleme	46
Şekil 7. Öğrencilerin TEOG Sınavı Hakkında Yeterince Bilgiye Sahip Olup Olmadıklarına Yönelik Görüşlerinden Oluşan Modelleme	47
Şekil 8. Öğrencilerin TEOG Sınavına Hazırlanma Sürecinde Ailelerinin ve Öğretmenlerinin Rolü Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Modelleme	49
Şekil 9. Velilerin TEOG Sınavı Hakkında Yeterince Bilgiye Sahip Olup Olmadıklarına Yönelik Görüşlerinden Oluşan Modelleme.....	52
Şekil 10. Velilerin TEOG Sınavının İlgili Derslerden Yazılı Sınav Tarzında Yapılması ile İlgili Görüşlerinden Oluşan Modelleme	53
Şekil 11. Velilerin TEOG sınavının uygulanması sürecinde karşılaştıkları sıkıntılara İlişkin Modelleme	56
Şekil 12. Öğretmenlerin OKMS Hakkında Yeterince Bilgiye Sahip Olup Olmadıklarına Yönelik Görüşlerinden Oluşan Modelleme.....	65
Şekil 13. Öğretmenlerin OMS ile Yapılan Ölçme Değerlendirme Yönelik Görüşlerine İlişkin Modelleme	66
Şekil 14. Öğretmenlerin OKMS'nin uygulanması sürecinde karşılaştıkları sıkıntılara İlişkin Modelleme	68
Şekil 15. Öğretmenlerin OKMS'nda alınan puana diploma puanın eklenmesi ile OYP puanın elde edilmesi hakkındaki düşüncelerine yönelik görüşlerinden oluşan modelleme	70
Şekil 16. Öğrencilerin OKMS Hakkında Yeterince Bilgiye Sahip Olup Olmadıklarına Yönelik Görüşlerinden Oluşan Modelleme.....	73
Şekil 17. Öğrencilerin OKMS'na Hazırlık Sürecinde Yaşantılarının Nasıl Etkilendiği Yönelik Görüşlerinden Oluşan Modelleme	74
Şekil 18. Öğrencilerin OKMS'na Hazırlanma Sürecinde Ailelerinin ve Öğretmenlerinin Rolü Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Modelleme	75
Şekil 19. Öğrencilerin OKMS'nin İçeriği ve Uygulanmasında Değişmesini İstedikleri durumlara yönelik Modelleme	78
Şekil 20. Öğrenci Velilerinin OKMS Hakkında Yeterince Bilgiye Sahip Olup Olmadıklarına Yönelik Görüşlerinden Oluşan Modelleme.....	80

Şekil 21. Öğrenci velilerinin OKMS'nin uygulanması sürecinde karşılaştıkları sıkıntılara İlişkin Modelleme82

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1. Öğretmenlerin TEOG sınavı ile yapılan ölçme değerlendirme ile ilgili görüşleri	41
Grafik 2. Öğretmenlerin TEOG sınavı ile Okul Derslerinin Durumu (işlenişi, içeriği, ders kazanımları, değerlendirilmesi...) Hakkındaki Düşünceleri	43
Grafik 3. Öğretmenlerin TEOG sınavının uygulanması sürecinde karşılaştıkları sıkıntılara İlişkin Düşünceleri	44
Grafik 4. Öğrencilerin TEOG Sınavı Hazırlık Sürecinde Yaşantılarının Nasıl Etkilendiği ile İlgili Görüşleri	48
Grafik 5. Öğrencilerin TEOG Sınavının İçeriği ve Uygulanmasında Değişmesini İstedikleri durumlar ile ilgili görüşleri	54
Grafik 6. Velilerin TEOG Sınavına Hazırlanma Sürecinde Kendilerinin ve Öğretmenlerin Rolü Hakkındaki Düşünceleri	55
Grafik 7. Velilerin TEOG Sınavı Uygulanması ile İlgili Önerileri	57
Grafik8. Öğretmenlerin OKMS ile Okul Derslerinin Durumu (işlenişi, içeriği, ders kazanımları, değerlendirilmesi...) Hakkındaki Düşünceleri	67
Grafik 9. Öğretmenlerin OKMS'nin İçeriği ve Uygulanmasında Değişmesini İsteddiği Durumlar	72
Grafik 10. Öğrencilerin OKMS'daki Soruların Yapabilmesi İçin Okulda İşlenen Derslerinin Yeterliliği Hakkındaki Düşünceleri	77
Grafik 11. Öğrenci Velilerinin OKMS'na Hazırlanma Sürecinde Ailelerinin ve Öğretmenlerinin Rolü Hakkındaki Düşünceleri	81
Grafik 12. Öğrenci Velilerinin OKMS Uygulanmasına Yönelik Önerileri	84

KISALTMALAR DİZİNİ

%	: Yüzde
FBÖP	: Fen Bilimleri Öğretim Programı
FTÖP	: Fen ve Teknoloji Öğretim Programı
LGS	: Liselere Giriş Sınavı
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
OKMS	: Ortaöğretim Kurumlarına İlişkin Merkezi Sınav
OKS	:Ortaöğretim Kurumları Sınavı
ÖSYM	: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi
SBS	:Seviye Belirleme Sınavı
SP	: Öğrencilerin her bir ders testine ait standart puanı
TEOG	: Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş
TSP	: Testlerin ağırlıklı standart puanlarının toplanarak elde edilen
YBT	: Yenilenmiş Bloom Taksonomisi
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurulu

I.BÖLÜM

1.GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Eğitim programlarının amaçlanan hedeflere ulaşma düzeyleri ve başarılarının tespit edilmesi ölçme ve değerlendirme yoluyla yapılmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ön gördüğü kazanımların bireylerde ne kadar gerçekleşip gerçekleşmediğini görmek için sınavlar yapmakta ve bu sınavlar neticesinde öğrencilerin almış oldukları puanlar doğrultusunda da her tür devlet lisesine yerleştirilmelerini sağlamaktadır. Devlet okulları dışında kalan özel okulların ise bir kısmı kendi yapmış olduğu sınavlarla bir kısmı MEB tarafından yapılan sınavların sonuçlarına göre öğrenci kabul etmektedirler.

Kademeler arası geçişlerde eğitim sistemimizde öğrencilerin öğretim kademeleri arasında geçişleri merkezi sınav sistemleri ile yapılan ölçme değerlendirme sonucunda gerçekleştirilmektedir. Ülkemizde kademeler arasında geçişlerde yapılan sınavlar; yükseköğretim kurumlarına öğrenci seçme ve yerleştirme işlemi, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından, ortaöğretim kurumlarına öğrenci seçme ve yerleştirme işlemi ise MEB tarafından yapılmaktadır (Bal,2011). Öğretim kademeleri arasında ki geçişlerde öğrencilerin seçimi için ilgili sınavlara ihtiyaç duyulmasının ise bazı nedenleri vardır. Bu nedenler iki açıdan ele alınabilir. Birincisi ilgili kademedeki kurumlara girmek için başvuran öğrenci sayısının kurumun açtığı kontenjandan fazla olması, bir diğeri ise kurumların kendilerinde eğitim ve öğretim görmek için başvuru yapan öğrenciler arasından en uygun olanını seçmek istemesidir.

Ülkemizde yapılan merkezi sınavlar aracılığı ile yapılan ölçme değerlendirme, öğrenciler başta olmak üzere öğretmenler ve öğrenci velileri gibi çok geniş bir kesimi yakından ilgilendirmektedir. Toplumun geniş kesimlerini ilgilendiren ve yüz binlerce öğrenci içerisinde seçim yapılmasını sağlayan sınavlar hazırlanırken soruların benzer seviyedeki öğrenmeleri değil farklı seviyedeki öğrenmeleri ölçmesi beklenir. Bu noktada ölçülmeye çalışılan davranışların basitten karmaşığa, somuttan soyuta kademeli olarak sınıflandırılması gerekmektedir (Arı, 2013). Literatür incelendiğinde farklı sınıflamaların olduğu görülmektedir. Bu sınıflandırmalardan bir tanesi de Yenilenmiş Bloom Taksonomisi (YBT)'dir. Merkezi sınav sorularının günümüzde yaygın olarak kullanılan taksonomilerden bir tanesi olan YBT'de bilişsel süreç boyutundaki yerlerinin tespit edilmesinin literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Eğitim ve öğretim sürecinin vazgeçilmez bir parçası olan ölçme değerlendirmeden: öğrencilerin başarı düzeylerinin belirlenmesi, öğrenme gereksinimleri, hazır oluş düzeyleri ve öğrenme eksikliklerinin neler olduğu gibi birçok şeyi belirlemek amacıyla yararlanılır. Eğitim-öğretimde ölçme ve değerlendirmenin çok geniş bir kullanım alanının olmasına karşın, uygulamada öğrenci başarılarını belirlemeye yönelik olarak kısıtlı bir alana sıkıştırıldığını görölmektedir (Gültekin, 2003). ÖSYM'nin yaptığı ALES ve KPSS sınavları ile MEB tarafından OKS, SBS, TEOG ve 2017-2018 eğitim-öğretim yılında ilk defa uygulamaya konulan Sınavla Öğrenci Alacak Ortaöğretim Kurumlarına İlişkin Merkezi Sınav (OKMS) bu tarz sınavlardandır.

Yapılan bu sınavların bir kısmının zaman içerisinde kaldırıldığını bir kısmının ise revize edilme yoluna gidildiğini görmekteyiz. Uygulamadan kaldırılan veya revize edilen bu sınavların eğitim programları ile örtüşüp örtüşmediğinin, sınav sorularının eğitim programındaki kazanımlara yönelik olup olmadığının ve sınav sistemine yönelik öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerinin tespiti önem arz etmektedir. OKMS'nin 2018 yılında ilk defa uygulanmasından dolayı literatürde OKMS ile ilgili çok fazla araştırmaya rastlanılmaması OKMS ile ilgili yapılacak olan çalışmalarını önemli hale getirmektedir. Bu sebeple araştırmamızda ülkemizde ortaöğretim kurumlarına geçişte uygulanan son iki sınav olan TEOG ve OKMS ile ilgili araştırma yapılmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Eğitim sistemimizin her kademesinde öğrencilerin öğrenme düzeylerini belirlemek ve bir üst öğrenim kademesine geçişlerini sağlamak için yerel ve merkezi sınavlar yapılmaktadır (Çepni, Özsevgeç ve Gökdere, 2003). Türkiye'nin sahip olduğu genç nüfusa bağlı olarak öğrenci sayısının fazla olması ve bu öğrencilerin girmek istedikleri okul kontenjanlarının ise az olması nedeniyle, tüm öğrencilerin istedikleri okulda eğitim almasını imkansız kılmaktadır. Bu nedenle de ülkemizde Ortaöğretime Geçiş Sistemi (OGES) ve yüksek öğretime geçiş kapsamında öğrenciler sınavlarla okullara yerleştirilmektedirler (Kahveci, 2009).

Ülkemizde kademeler arasında geçişlerde yapılan sınavlar; yükseköğretim kurumlarına öğrenci seçme ve yerleştirme işlemi, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından, ortaöğretim kurumlarına öğrenci seçme ve yerleştirme işlemi ise Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından yapılmaktadır (Bal,2011). MEB'in liselere geçişlerde uyguladığı bu sınavların geçmişten günümüze zaman içerisinde değişimlere uğradığını, yapılan seçme sınavlarının bir kısmının uygulamadan kaldırıldığını, bir kısmının revize edilme yoluna gidildiğini ve açılan kurumlarla ilişkili olarak yeni sınavların eklendiğini görölmektedir. Türkiye'de ortaöğretime öğrenci seçme ve yerleştirme sürecinde temel belirleyici merkezi sınavlar olmasına rağmen, sınavların, yapısı, içeriği, puan hesaplama yöntem gibi konularda bir istikrar sağlanamamıştır. 1998-2017 yılları arasında beş farklı sınav sistemi uygulanmıştır:

Liselere Giriş Sınavı(LGS), Ortaöğretim Kurumları Seçme ve Yerleştirme Sınavı (OKS), 6, 7 ve 8. sınıflarda yapılan SBS ve son olarak da sadece 8. sınıfta uygulanan SBS ve TEOG sınavlarıdır (MEB,1998, 2003, 2005, 2008, 2013b). Sınav sistemindeki değişimler, merkezi sınavların eğitim sistemi, öğrenci ve veliler üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak hatta yok etmek gerekçesi ile gerçekleştirilmiştir (Çelik, 2011). En son olarak ise 2017-2018 eğitim-öğretim yılında ilk defa uygulamaya konulan OKMS 'dir.

MEB tarafından yapılan TEOG sınavı 8. sınıf öğrencilerine ilk dönem Kasım ayı ikinci dönem Nisan ayında iki farklı günde olmak üzere ilk gün Türkçe, Matematik ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi testi; ikinci günde Fen ve Teknoloji, TC İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ve Yabancı Dil testlerinden olmak üzere kırk dakikalık toplam altı oturumdan oluşmaktadır(MEB, 2013b). Sınavda yer alan sorular çoktan seçmelidir ve sınav, yanlış cevaplar doğru cevap sayısını etkilemeyecek şekilde düzenlenmiştir. Sınavda her testten yirmişer soru bulunmaktadır. İki ayrı dönemde yapılan bu sınav sonuçları iki sınavı olan derslerde birinci, üç sınavı olan derslerde ise ikinci sınav yerine geçmektedir(MEB, 2013a). Birinci ve ikinci dönem uygulanan TEOG sınavı puan ortalamaların %70 ile diploma puanının %30'u alınarak orta öğretime yerleştirme puanı (OYP) hesaplanmaktadır (MEB,2013b).

MEB tarafından 2017-2018 eğitim-öğretim yılında ilk defa uygulamaya konulan OKMS ise eğitim-öğretim döneminin Haziran ayında uygulanmakta olup yerleştirme puanının hesaplanmasında ortaöğretim puanı dikkate alınmamaktadır. OKMS sınavı tek günde iki oturum halinde yapılmaktadır. İlk oturum Türkçe testi, TC İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük testi, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi testi ve Yabancı Dil testlerinden oluşmaktadır. İlk oturumda Türkçe testi yirmi soru diğer testler onar sorudan oluşmakta ve sınav süresi yetmiş beş dakikadır. İkinci oturumda Matematik testi ve Fen Bilimleri testi bulunmaktadır. İkinci oturumda bu testlerden yirmişer soru bulunmakta ve sınav süresi altmış dakikadır. Bu sınavların uygulama alanı içerisinde ki branşlardan biriside Fen Bilimleridir. Bu bağlamda araştırmada; OKMS ve TEOG sorularının Fen ve Teknoloji/Fen Bilimleri Programı kazanımları ile uygunluğunun, sınavlarla ilgili paydaş görüşlerinin ve soruların YBT'ye göre bilişsel alanın hangi basamaklarında yer aldığı belirlenmesi amaçlanmaktadır.

1.3. Araştırmanın Problemi ve Alt Problemler

OKMS ve TEOG sorularının Fen ve Teknoloji/Fen Bilimleri Programı kazanımları ile uygunluğunun, sınavlarla ilgili paydaş görüşlerinin ve soruların YBT'ye göre bilişsel alanın hangi basamaklarında yer aldığı belirlenmesi araştırmamın problem durumunu oluşturmaktadır.

Araştırmanın problemi doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Ortaokul son sınıf öğrencilerinin TEOG sınavında ki başarıları ile Fen ve Teknoloji dersindeki akademik başarıları arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır?

2. TEOG Fen ve Teknoloji soruları Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programında yer alan kazanımlar ile uyumlu mudur? ve YBT bilişsel süreç boyutlarına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?

3. Paydaşların TEOG Fen ve Teknoloji sınavı hakkındaki görüşleri nelerdir?

4. OKMS Fen Bilimleri soruları Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programında yer alan kazanımlar ile uyumlu mu ve YBT bilişsel süreç boyutlarına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?

5. Paydaşların OKMS Fen Bilimleri sınavı hakkındaki görüşleri nelerdir?

1.4. Araştırmanın Önemi

Son yüzyılda meydana gelen büyük gelişmeler ve değişimler neticesinde toplumun ve bireyin ihtiyaçları da farklılaşmakta ve ülkemizdeki eğitim programları da toplumun bu ihtiyaçlarını karşılama doğrultusunda ilgili kurumlar tarafından değiştirilmektedir. Buna paralel olarak da eğitim sistemimiz ve bunun vazgeçilmez bir parçası olan ölçme değerlendirme uygulamalarında da değişiklikler gözlenmektedir. Türkiye’de ortaöğretim kademelerine öğrencilerin seçimi ve yerleştirilmesi işlemi merkezi sınavlar aracılığı ile yapılmaktadır. Ancak merkezi yerleştirme sınavlarının uygulanması, içeriği ve sınav puanlarının hesaplanması gibi noktalarda tam istikrar yakalanamamıştır. Kademeler arası geçişlerde yapılan bu sınavlar geçmişten günümüze zaman içerisinde değişimlere uğramıştır (Kaşıkçı, Bolat, Değirmenci, Karamustafaoğlu, 2015).

Bu değişimlere bakıldığında 1998-2008 yılları arasında uygulanan Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı (OKÖSYS) ve 2008-2013 yılları arasında uygulanan Seviye Belirleme Sınavı (SBS) ile 2013-2017 yılları arasında uygulanan Temel Eğitimden Orta Öğretime Geçiş (TEOG) sınavı ve 2017-2018 eğitim-öğretim yılında ilk defa uygulamaya konulan Sınavla Öğrenci Alacak Ortaöğretim Kurumlarına İlişkin Merkezi Sınav(OKMS) ‘dır.

Bu açıdan araştırmanın amacı TEOG sınavının ortaokul son sınıf öğrencilerinin Fen ve Teknoloji dersindeki akademik başarılarıyla ilişkisinin tespiti, TEOG ve OKMS sorularının Fen ve Teknoloji Programı kazanımları ile uygunluğunun, sınavlarla ilgili paydaş görüşlerinin ve sınav sorularının YBT göre bilişsel alanın hangi basamaklarında yer aldığı belirlenmesidir. TEOG sınavının öğrencilerinin akademik başarıları ile karşılaştırılması ile ilgili Fen ve Teknoloji örneğinde bir araştırmaya ve OKMS ile ilgili araştırmalara literatür de rastlanmamış olması bu araştırmayı önemli kılmaktadır. Araştırmadan elde edilecek veri ve sonuçlarının literatüre bu anlamda katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca araştırmadan elde edilen verilerin öğretmen ve öğrencilere sınavın içeriği, sorularının hangi kazanımlarda yoğunlaştığı ve YBT’ye göre hangi bilişsel seviyede yer aldığı hakkında fikir vermesi

bakımından önemlidir. Paydaş görüşlerinin tespitinin ise merkezi sınavları hazırlayan ve uygulayan kurumlara sınavların içeriği ve uygulanması hakkında paydaşların düşünceleri açısından fikir verecek olmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma 2013-2014 ve 2017-2018 eğitim- öğretim yılı ile sınırlıdır.

2. Araştırma TEOG sınavı için ilgili yıllarda Çorum ili Merkez ilçedeki 4 ortaokul ve bu ortaokullarda görev yapan 4 öğretmen, bu okullarda öğrenim gören 312 ortaokul son sınıf öğrencisi ve bu öğrencilerin 4 velisi ile sınırlıdır.

3. Araştırma OKMS için ilgili yıllarda Çorum ili Merkez ilçedeki 4 ortaokul ve bu ortaokullarda görev yapan 4 öğretmen, bu okullarda öğrenim gören 4 ortaokul son sınıf öğrencisi ve bu öğrencilerin 4 velisi ile sınırlıdır.

1.6. Araştırmanın Varsayımları

1. Araştırmada; çalışma grubundaki tüm öğrencilerin, öğretmenlerin ve velilerin yapılan tüm görüşmelerde objektif ve samimi cevap verdikleri varsayılmaktadır.

2.Uygulamada toplanan verilerin, veri elde etmede yeterli olduğu varsayılmıştır.

1.7.Tanımlar

Ağırlıklı Ortalama Puan Hesabı: Her ders için hesaplanan puan ortalamalarının, o dersin haftalık ders saatine çarpımının, ders saatleri toplamına bölünmesi ile elde edilen değerdir (MEB, 2014).

Akademik başarı: Eğitim kurumlarında öğrencilerin bir veya daha fazla dersten ölçme değerlendirme sonuçlarına göre ortaya koyduğu başarıdır (MEB, 2014).

Merkezî Sınav: ortaokul son sınıfta öğrenim gören öğrencilerin bir üst kademede sınavla öğrenci alan okullara yerleştirilmek amacı ile MEB tarafından yapılan sınavlardır (MEB,2018).

Fen Bilimleri: Canlıların yaşadıkları alanı anlamak ve değiştirmek için gözlem ve deneye dayalı olarak elde edilen sistematik bilgilerdir (İnce, 2015).

OKMS : MEB'in 2017-2018 Eğitim-öğretim yılında ilk defa ortaokuldan liselere geçişte öğrencileri seçmek için uygulamaya koyduğu merkezi sınav (MEB,2017).

Ortalama Hesabı: Sınavlar ve ödevlerden alınan puanların aritmetik ortalamasıdır(MEB, 2014).

Taksonomisi: Davranışları belirli hiyerarşi içerisinde özel bir sınıflama yaklaşımıdır.(Anderson, Krathwohl, Airasian, Cruikshank, Mayer, Pintrich, Raths ve Wittrock, 2001).

TEOG sınavı: MEB'nin 2013-2017 yılları arasında ortaokuldan liselere geçište öğrencileri seçmek için uygulamaya koyduğu yazılı mantığında merkezi sınav (MEB,2013b).

Yılsonu Başarı Puanı: Eğitim-öğretim yılının her iki döneminde, her ders için hesaplanan ağırlıklı ortalama puanların toplamlarının, aritmetik ortalamasıdır. Puanlama 100 tam puan üzerinden yapılır (MEB, 2014).

II. BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2. 1.Kuramsal Çerçeve

Bu bölümde Fen öğretim programı, eğitim, fen bilimi, fen okuryazarlığı, ölçme - değerlendirme ve ülkemizde son yıllarda uygulanmış olan merkezi sınavlara yer verilmiştir.

2.1.1. Fen Bilimleri Eğitimi

Bilgi ve teknolojinin hızlı bir şekilde değişime uğraması bireylerin ve toplumlarında değişmesini zorunlu hale getirmektedir. Bu değişimler toplumun birçok alanında kendini göstermektedir. Bu alanlardan biride hiç kuşkusuz eğitim alanıdır. Ancak çağı yakalayıp, çağın gereksinimlerini yerine getirebilen toplumlar uluslararası düzeyde rekabet etme gücünü ve söz sahibi olma hakkını elde edebilirler. Bunun içinde toplumlar değişen çağın özellerine uygun bireyler yetiştirmek zorundadırlar. Bu bireylerin yetişmesinde en önemli alanlardan biriside fen bilimleri alanıdır. Bu durum fen bilimleri alanında verilecek eğitimi ön plana çıkarmaktadır. Fen bilimleri eğitimi bireyin çevresini ve çevresindeki olayları bilimsel becerilere uygun olarak kavrama ve çıkarımlar yapma süreci olarak tanımlanır (Çepni ve Çil, 2011).

2.1.2. Fen Bilimleri Öğretim Programı

Değişen bilgi ve teknoloji çağına ayak uydurabilmek için de ülkemizde Fen bilimleri öğretim programlarında zaman zaman değişime gidildiğini görmekteyiz (Albayrak, 2009). Ülkemizde cumhuriyet kurulduğundan bu zamana kadar çeşitli fen öğretim programları uygulanmıştır. Ülkemizde program çalışmaları 1924 yılından itibaren başlamıştır. İlk fen programı da 1924 Fen Programıdır. Ülkemizde 2000 yılından sonra fen öğretim programlarında yapılandırmacı yaklaşım felsefesi temel alınarak ciddi değişimlere gidilmiştir. Ülkemizde yapılandırmacı yaklaşım felsefesi temel alınarak 2005-2013 ve 2017 fen öğretimi programları uygulamaya konulmuştur.

2.1.3. Ölçme ve Değerlendirme

Öğretim programlarındaki bilgi, beceri ve değerlerin istenilen düzeyde kazandırılması temel amaçtır. Uygulanan tüm eğitim ve öğretim faaliyetleri sonucunda öğrencilerden beklenen hedef ve kazanımlara ulaşması istenir. Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programında, öğrencilerin süreç içerisinde izlenmesi, yönlendirilmesi, öğrenme güçlüklerinin belirlenerek giderilmesi, anlamlı ve kalıcı öğrenmenin desteklenmesi amacıyla sürekli geri bildirim sağlanmasına yönelik bir ölçme-değerlendirme anlayışı benimsenmiştir (MEB,2013a).

Eğitim sistemlerinin vazgeçilmez bir parçası olan eğitim ve öğretimde ölçme ve değerlendirme öğrenci başarıları hakkında ölçümde bulunmak ve ölçüm sonuçlarının belirli kriterlere göre kıyaslamasını yaparak bir karara varma işi olarak tanımlanmıştır (Tan ve Erdoğan, 2004). Eğitim öğretim sürecinde ölçme ve değerlendirme faaliyetleri çeşitli amaçlarla; tanıma, izleme ve sonuç odaklı olmak üzere üç farklı şekilde kullanılabilir. Tanıma amaçlı değerlendirme; öğretim programlarında vurgulanan öğrencilerin düşünme becerileri, kazanımlar ve değerler açısından hazır bulunuşluklarına ilişkin seviyelerinin tespit edilmesidir. İzleme amaçlı değerlendirme; asıl amacı öğrencileri notla değerlendirmek olmayan, eğitim-öğretim döneminin başından sonuna kadar öğretimi geliştirmek, öğrencilerin beceri ve kazanım eksikliklerini belirlemek, sahip olduğu ilgi alanlarını ve becerilerini ortaya çıkarmak amacıyla süreç odaklı olarak yapılan değerlendirmedir. Sonuç odaklı değerlendirme ise öğrenme ve öğretme sürecinin sonunda, öğrenmenin ne düzeyde gerçekleştiğinin ve öğrencilerin başarı seviyelerinin tespit edilmesidir (MEB, 2017).

Bu kadar geniş bir kullanım alanına sahip ölçme değerlendirme uygulamalarının genellikle sonuç odaklı ve başarının değerlendirilmesi ile sınırlı kalmaktadır (Gültekin 2003: 218). Ölçme değerlendirme uygulamalarında temel alınan bakış açısı, sonuç kadar sonuca ulaşılması için geçen süreçinde değerlendirildiği ölçme değerlendirme anlayışına dayanmaktadır (MEB,2013a).

Ülkemizde uygulanan merkezi sınavlarda sonuç odaklı bir ölçme değerlendirme yapılmaktadır. Bu ölçme değerlendirme sonuçlarına göre öğrenciler bir üst kademeye yerleştirmeye tabi tutulmaktadır. Eğitim sistemimizde ve eğitim programlarında bir değişiklik yapıldığında ilk akla gelecek noktalardan birisi kuşkusuz ölçme değerlendirme uygulamalarıdır. Eğitim programlarımızın değişmesi ile beraber ortaöğretime geçişte öğrencileri seçmek için uygulanan merkezi sınavlarda değişmiştir.

2.1.4. Türkiye’de Son 20 Yılda Yapılan Merkezi Sınavlar

Türkiye’de ortaöğretime öğrenci seçme ve yerleştirme sürecinde temel belirleyici merkezi sınavlar olmasına rağmen, sınavların, yapısı, içeriği, puan hesaplama yöntem gibi konularda bir istikrar sağlanamamıştır. 1998-2017 yılları arasında beş farklı sınav sistemi uygulamaya konulmuştur: Liselere Giriş Sınavı (LGS), Ortaöğretim Kurumları Seçme ve Yerleştirme Sınavı (OKS), 6, 7 ve 8. sınıflarda yapılan SBS ve en son sadece 8. sınıfta uygulanan SBS, TEOG ve OKMS sınavlarıdır(MEB,1998, 2003, 2005b, 2008, 2013b). En son olarak ise 2017-2018 eğitim-öğretim yılında ilk defa uygulamaya konulan Sınavla Öğrenci Alacak Ortaöğretim Kurumlarına İlişkin Merkezi Sınav (OKMS)’dir. Sınav sistemindeki değişimler, merkezi sınavların eğitim sistemi, öğrenci ve veliler üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak hatta yok etmek gerekçesi ile gerçekleştirilmiştir (Çelik, 2011).

Ülkemizde 1997 yılına kadar uygulanan zorunlu beş yıllık eğitim de; zorunlu eğitimlerini tamamlayan öğrencilerden; Anadolu liselerinin orta kısımlarına devam etmek isteyen öğrenciler Anadolu liseleri sınavı ile elemeye tabi tutulmaktaydılar. Ortaokul sonunda ise öğrencilerin Fen Liseleri ve Anadolu öğretmen liselerine yerleştirilmeleri için Fen Lisesi ve Anadolu öğretmen liseleri sınavı uygulanmaktaydı. 1997 yılında Milli Eğitim Temel Kanunu'nda yapılan değişim ile ülkemizde zorunlu eğitim ilkököl ve ortaokullar birleştirilerek kesintisiz sekiz yıla çıkarıldı. Bu değişimle beraber 1997-1998 eğitim ve öğretim yılından itibaren zorunlu ilköğretimi tamamlayan öğrencilerden fen lisesi, Anadolu lisesi ve teknik lise türündeki okullara devam etmek isteyen öğrenciler için LGS sınavı uygulamaya konulmuştur. LGS sınavı 2003 yılına kadar uygulanmış, bu yıla kadar ayrı uygulanan polis koleji ve özel okullar sınavının da dahil edilmesi ile beraber 2004 yılından itibaren OKS sınavı adını almış ve OKS 2008 tarihine kadar uygulanmaya devam edilmiş daha sonra ise OKS kaldırılarak yerine 2007-2008 eğitim öğretim yılından itibaren SBS getirilmiştir (Karakaya, 2012).

SBS 2008-2013 Yılları arasında 6.,7.ve 8. sınıflarda SBS sınavı uygulanmaya başlamıştır. İlköğretim 6.,7. ve 8. sınıf öğrencilerinin yıllara yayılan seviye ve performans ölçümüyle alacakları puanlara göre ortaöğretim kurumlarına yerleştirilmelerini esas alan Seviye Belirleme Sınavı (SBS), Yılsonu Başarı Puanı (YBP), Davranış Puanı (DP) olmak üzere üç ana unsura dayanan öğrenci odaklı bir sistemdir MEB (2008).

Orta öğretime geçiş sistemi SBS puanı ve yılsonu başarı puanlarının dikkate alındığı bir geçiş modeli öngörmektedir. Bu amaçla 2008 yılında ilköğretim 6. ve 7. sınıfların, 2009 yılında ise ilköğretim 8. sınıfın katılımıyla SBS uygulamaları başlatılmıştır. SBS, MEB (2008) tarafından 6., 7. ve 8. sınıfların, ilköğretim programlarında belirtilen kazanımları elde etme düzeyinin ölçüleceği ve her yıl Haziran ayında ders kesiminden sonra düzenlenen merkezi sistem sınavları olarak tanımlanmıştır. MEB (2010), SBS uygulamasının aşamalı olarak kaldırılması ve OGES kapsamında ilköğretim 8. sınıf sonunda uygulanacak tek sınava geçilmesi kararını almıştır. Daha sonraki zamanlarda ise SBS kademeli olarak kaldırılmıştır. En son olarak 2012-2013 eğitim öğretim yılında 8.sınıflara uygulanmış ve zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılması birlikte 2013 yılında kaldırılmıştır. Temel Öğretimden Ortaöğretime Geçiş (TEOG) adıyla yeni sistem 2013-2014 eğitim öğretim yılında uygulamaya konulmuştur (Dinç ve diğerleri, 2014).

2.1.4.1 Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı (TEOG)

2013-2014 eğitim ve öğretim yılında 8.sınıf öğrencilerin 2014 liselere geçişini sağlayacak olan TEOG sistemi uygulanmaya başlandı. MEB TEOG sınavı uygulamasına geçilmesi ile ilgili kararın alınmasının gerekçelerinin bir kısmını şu şekilde açıklamıştır (MEB,2013b).

- Öğrenci, öğretmen ve okul ilişkisini güçlendirmek

- Başarı değerlendirmesini sürece yaymak
- Ülke çapında müfredatın eş zamanlı uygulanmasını sağlamak
- Öğretmenin meslekî performansını artırarak öğretmenleri ve okulu daha da etkin hale getirmek
 - Öğrencilerin okula devamsızlığını en aza indirerek başarı değerlendirmesini sürece yaymak
 - Okul dışı eğitim kurumlarına yönelik ihtiyacı azaltmak
 - Telafi imkânı sağlayarak tek sınavdan kaynaklanan olumsuzlukları ve öğrencilerde oluşan sınav stresini azaltmak
 - Öğrenci kazanımlarını objektif bir şekilde izlemek ve değerlendirmek
 - Orta ve uzun vadede ders dışı sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif etkinlikleri değerlendirmek

2.1.4.1.1 TEOG Sınavının Uygulanması

Ortaokulların sekizinci sınıflarında Türkçe, Matematik, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen ve Teknoloji, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, Yabancı Dil Dersleri için dönemsel olarak yapılan sınavlardan, üç yazılısı olan derslerden ikincisi, iki yazılısı olan derslerden birincisi olmak üzere Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünce her dönem ortak sınavlar yapılacaktır (MEB, 2013c). İki farklı günde yapılacak olan TEOG sınavı oturumları Tablo 1’de belirtilmiştir.

Tablo 1. TEOG Sınavı Soru Sayıları ile Ders Katsayıları

Dersler	Soru Sayısı	Ders Katsayıları	Süre
Türkçe	20	4	40
Matematik	20	4	40
Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi	20	2	40
Fen ve Teknoloji	20	4	40
T.C.İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük	20	2	40
Yabancı Dil	20	2	40

2.1.4.1.2 TEOG Sınavı Yerleştirme Puanı Hesaplama

MEB (2014)’nin yayımlamış olduğu e-kılavuzda bulunan örnek hesaplama

Ortalama Hesabı:

$$ORT=(SP1+SP2+SP3+PP+PRP)/5$$

$$Ortalama(Türkçe) = (75 + 85 + 70 + 75) / 4 = 76.250$$

Ağırlıklı Ortalama Hesabı:

$AORT=(ORTxDS)/\text{Toplam Ders Saati}$

$Ağırlıklı Ortalama(Türkçe) = (76.2500 \times 5) / 28 = 13.616$

Yılsonu Başarı Puanı:

$Yılsonu Başarı Puanı=(1.Dönem Ağırlıklı Ortalama Toplamı + 2.Dönem Ağırlıklı Ortalama Toplamı)/2$

1.Dönem Ağırlıklı Ortalama Toplamı = 76.413

2.Dönem Ağırlıklı Ortalama Toplamı = 80.044

$Yılsonu Başarı Puanı = (76.4137 + 80.0446) / 2 = 78.229$

Ağırlıklandırılmış Ortak Sınav Puanı:

Puanlama 700 tam puan üzerinden yapılır.

1.Dönem Ağırlıklandırılmış Ortak Sınav Puanı (OSP1)

$OSP1 = (((SPTürkçe \times AKTürkçe + SPMat \times AKMat + SPFen \times AKFen + SPİnk.Tar. \times AKİnk.Tar. + SPYab.Dil \times AKYab.Dil + SPDin \times AKDin) / AKTop.) / 100) \times 700 = (((85 \times 4 + 35 \times 4 + 90 \times 4 + 85 \times 2 + 60 \times 2 + 75 \times 2) / 18) / 100) \times 700 = 497.777$

2.Dönem Ağırlıklandırılmış Ortak Sınav Puanı (OSP2)

$(OSP2) = (((90 \times 4 + 75 \times 4 + 70 \times 4 + 80 \times 2 + 70 \times 2 + 75 \times 2) / 18) / 100) \times 700 = 540.555$

Ağırlıklandırılmış Ortak Sınav Puanı

$(AOSP) = (OSP1 + OSP2) / 2 = (497,78 + 540,56) / 2 = 519,17$

8.Sınıf Yılsonu Başarı Puanı 78,52

7.Sınıf Yılsonu Başarı Puanı 68,98

6.Sınıf Yılsonu Başarı Puanı 75,88

Ağırlıklandırılmış Ortak Sınav Puanı 519,17

Yerleştirmeye esas puan (YEP) 371,27

Yerleştirmeye Esas Puan:

$Yerleştirmeye Esas Puan (YEP) = (YBP8 + YBP7 + YBP6 + AOSP) / 2 = (78,52 + 68,98 + 75,88 + 519,17) / 2 = 371,27$

Öğrencilerin, TÜBİTAK tarafından gerçekleştirilen uluslararası bilim olimpiyatları ve matematik olimpiyat sınavları ile proje yarışmalarına katıldıkları yıla ait yılsonu başarı puanına; yılsonu başarı puanının; altın madalya alan veya birinci olanlar için % 10'u, gümüş madalya alan veya ikinci olanlar için % 9'u, bronz madalya alan veya üçüncü olanlar için % 8'i, bu etkinliklere katılanlar için de % 7'si oranında ek puan eklenir.

2.1.4.1.3. TEOG Tercih ve Yerleştirme İşlemleri

MEB tarafından öğrencilerin YEP'leri açıklandıktan sonra bir üst kuruma yerleşebilmek için tercih süreci başlamaktadır. Öğrenciler tarafından tercih edilebilecek ortaöğretim kurumları arasında devlet ve özel ortaöğretim okulları yer almaktadır. Öğrencilerin yapacakları tercihler ilk ve nakil tercihleri olarak ikiye ayrılmaktadır. Öğrenciler ilk tercih işlemlerinde 25 okul tercihinde bulunabilmektedir. Tercih işlemleri bireysel olarak MEB e-okul sistemi üzerinden yapılabileceği gibi herhangi bir ortaokul müdürlükleri aracılığı ile yapılabilmektedir. Okul müdürlükleri tarafından yapılan tercihler onaylanarak veli imzası ile birlikte kayıt altına almaktadır.

Bir üst kuruma yerleştirme işlemleri öğrencilerin tercih sırası ve öğrencilerin YEP üstünlüğü dikkate alınarak MEB tarafından gerçekleştirilir. Tercihlerine yerleşen öğrencilerin kayıtları e-okul sistemi üzerinden otomatik olarak gerçekleştirilmektedir. Yerleştirme işlemlerinden sonra dönemler halinde üç defa nakil işlemleri merkezi olarak yapılmaktadır. Hiçbir tercihine yerleşemeyen veya tercih yapmayan öğrenciler ise merkezi sistem tarafından açık öğretim okullarına yerleştirilmektedir.

2.1.4.2. Sınavla Öğrenci Alacak Ortaöğretim Kurumlarına İlişkin Merkezi Sınavı(OKMS)

2017 yılında ilk defa uygulanmaya konulan ve 2017-2018 eğitim öğretim yılının da 8.sınıf öğrencilerinin liselere geçişini sağlayacak olan OKMS uygulanmaya başlandı. Merkezî Sınav başvuruları isteğe bağlı olup sınava katılmak isteyenler, başvurularını 11-18 Nisan 2018 tarihleri arasında elektronik ortam üzerinden öğrenim gördükleri okullara yapacaktır. Sınav, 8'inci sınıf öğretim programları esas alınarak yapılacaktır. Sınav, iki bölüm hâlinde uygulanacak, çoktan seçmeli 90 soru sorulacak ve aynı gün yapılacaktır.

Ortaöğretime geçiş sistemindeki yeni uygulamalara neden ihtiyaç duyulduğuna, MEB İsmet YILMAZ bu soruya;

- TEOG'un belli sakıncalarının ortaya çıktığını, etüt merkezlerinin çoğaldığını
- TEOG sınavın zorunlu olmasından kaynaklı öğrenci üzerinde ki baskısının artması şeklinde iki genel başlık altında açıklama getirdi (Kasap ve Tosun, 2017).

Bakan Yılmaz, yeni sistemde sınavın zorunlu olmayacağını belirterek, "İsteyen girecek. Geri kalan yüzde 90 öğrencimiz kendi adresine dayalı, eğitim bölgesi içinde kalan okullara kaydedilecek (Kasap ve Tosun, 2017)."

MEB Ortaöğretime geçiş sisteminde yapılan yenilikler şu şekilde açıklamıştır (MEB,2018a).

- ✓ Sınav, 8'inci sınıf öğretim programları esas alınarak yapılacaktır. Sınav, iki bölüm hâlinde uygulanacak,
- ✓ Birinci bölüm, 50 soruluk sözel alandan oluşacak ve süresi 75 dakika; ikinci bölüm ise 40 soruluk sayısal alandan oluşacak ve süresi 60 dakika olacaktır.

- ✓ Sözel bölümde, 8'inci sınıf Türkçe, din kültürü ve ahlak bilgisi, T.C. inkılap tarihi ve Atatürkçülük ile yabancı dil, sayısal bölümde ise matematik ve fen bilimlerinden sorular yöneltilecektir.
- ✓ OKMS sonucuna niteliksiz olarak sınıflandırılan okullara adrese dayalı yerleştirme yapılacaktır.
- ✓ OKMS sonucunda nitelikli olarak sınıflandırılan okullara ise sınav sonucuna göre yerleştirme yapılacaktır.
- ✓ Okul başarı puanı OKMS puanı belirlenmesinde kullanılmayacaktır.

OKMS uygulama takvimi Tablo 2 ve OKMS'nda soru sorulacak olan derslerin katsayıları ve soru ayıları Tablo 3'de belirtilmiştir.

Tablo 2. 2018 OKMS Uygulama Takvimi

Sınıf	Sınav Giriş Belgelerinin			Sınav Sonuçlarının İlanı
	Başvuru Tarihi	Yayım Tarihi	Sınav Tarihi	
8. sınıf	11-18 Nisan 2018	22 Mayıs 2018	02 Haziran 2018	22 Haziran 2018

Tablo 3. 2018 OKMS Ders Katsayıları ve Soru Sayıları

Ders Numarası	Ders Adı	soru sayısı	Ağırlık Katsayıları
	Türkçe	20	4
SÖZEL	T.C.İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük	10	1
	Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi	10	1
	Yabancı Dil	10	1
SAYISAL	Matematik	20	4
	Fen ve Teknoloji Yabancı Dil	20	4
TOPLAM		120	

Merkezi Sınava katılacak olan öğrencilerin puanı, aşağıdaki işlem basamaklarına göre tek puan türünde hesaplanacaktır (MEB, 2018a).

- ✓ Sözel ve sayısal bölümlere ait alanların her bir alt testi için doğru ve yanlış cevap sayıları belirlenir.

✓ Her bir öğrencinin her bir ders testine ait ham puanı; ilgili teste ait doğru cevap sayısından yanlış cevap sayısının üçte biri çıkarılarak bulunur.

✓ Her bir ders testinin ortalaması, ilgili testin ham puanları toplamının öğrenci sayısına bölümü ile elde edilir.

✓ Ham puanlar, her bir ders testi ortalamaları ile sınava giren öğrenci sayısı kullanılarak her ders testinin standart sapması hesaplanır.

✓ Öğrencilerin her bir ders testine ait standart puanı (SP), o teste ait ortalama ve standart sapma kullanılarak tüm adayların ham puanlarının ortalamasını 50'ye, standart sapmasını 10'a getiren bir dönüştürme işlemi sonunda elde edilir.

✓ Her alt test için hesaplanan standart puanlar, Tablo-5'de verilen katsayılar ile çarpılarak her bir alt testin ağırlıklı standart puanları bulunur.

✓ Yabancı dil ve/veya din kültürü ve ahlak bilgisi derslerinden muaf olan öğrencilerin yabancı dil ve/veya din kültürü ve ahlak bilgisi ağırlıklı standart puanı, bu öğrencilerin o testler dışındaki diğer testlerin ağırlıklı standart puan toplamının, bu testlerden alınabilecek en yüksek ağırlıklı standart puan toplamına bölümünün, o testlerden alınabilecek en yüksek ağırlıklı standart puanla çarpılması ile elde edilir.

✓ Testlerin ağırlıklı standart puanları toplanarak, Toplam Ağırlıklı Standart Puan (TASP) bulunur.

✓ Cevap anahtarında hata olması ve bu hususun Merkez Sınav Kurulu kararı ile belirlenmesi sonucunda, soru/sorular iptal edilmeyecek, hatalı olan soru/soruların doğru seçenekleri dikkate alınmak suretiyle değerlendirmeye bu soru/sorular dahil edilecektir.

✓ Değerlendirme sırasında hatalı soru/sorular çıkması durumunda, 9/12/2016 tarihli ve 29913 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 02/12/2016 tarihli ve 6764 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 69 uncu maddesiyle, 17/2/2011 tarihli ve 6114 sayılı Kanunun 7. maddesinin ikinci fıkrasına eklenen "Sınavlarda iptaline karar verilen sorular değerlendirme dışı bırakılarak geçerli soruların puan değerinin yeniden saptanması suretiyle puanlama yapılır." hükmü gereğince değerlendirme yapılacaktır.

✓ MEB (2018a)'in tarafından sınavla öğrenci alacak ortaöğretim kurumlarına ilişkin merkezî sınav başvuru ve uygulama kılavuzunda bulunan örnek hesaplama;

2.1.4.2.1. Öğrencilerin Ham Puanının Hesaplanması

Ham Puan (HP) Hesaplaması

Xi: Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Yabancı Dil testlerinden herhangi birini ifade eder.

HPXi: Öğrencinin Xi Testi Ham Puanı

Standart Puan (SP) ve Ağırlıklı Standart Puan (ASP) Hesaplaması:

$$SPXi = ((HPXi - ORTXi) / SSXi) \times 10 + 50$$

SPXi : Xi Testi Standart Puanı

ORTXi : Xi Testinin Ham Puan Ortalaması

SSXi : Xi Testinin Standart Sapması

ASP Xi : Xi Testi Ağırlıklı Standart Puanı

AK X : Xi Testi Ağırlık Katsayı

TASP = ASP Türkçe + ASP Mat + ASP Fen + ASP İnkılâp + ASP Din Kül + ASP Yab. Dil

TASP : Toplam Ağırlıklı Standart Puan

ASP Türkçe : Türkçe Testi Ağırlıklı Standart Puanı

ASP Mat : Matematik Testi Ağırlıklı Standart Puanı

ASP Fen Bilimleri : Fen Bilimleri Testi Ağırlıklı Standart Puanı

ASP Yab. Dil. : Yabancı Dil Testi Ağırlıklı Standart Puanı

ASP Din. Kül. : Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Testi Ağırlıklı Standart Puanı

ASP İnkılâp : T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Testi Standart Puanı

Hesaplanan Toplam Ağırlıklı Standart Puan, kendi içinde en küçüğü 100 ve en büyüğü 500 olan bir puan dağılımına dönüştürülecektir. Bu puanların bulunmasında aşağıdaki formül uygulanacaktır.

$$MSP = 100 + \frac{400 \times (TASP - \text{En Küçük TASP})}{(\text{En Büyük TASP} - \text{En Küçük TASP})}$$

En Küçük TASP: Hiçbir testi ikili ya da toplu kopya nedeniyle iptal edilmeyen öğrenciler içindeki en küçük TASP

En Büyük TASP: Tüm Öğrenciler İçindeki En Büyük TASP

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Testinden Muaf Olan Öğrencilerin Din. Kül. ASP Hesaplaması

$$T_{\text{öğrenci}} = \text{ASP Türkçe} + \text{ASP Mat} + \text{ASP Fen} + \text{ASP İnkılap} + \text{ASP Yab. Dil.}$$

$$T_{\text{enbüyük}} = \text{EnbASP Türkçe} + \text{EnbASP Mat} + \text{EnbASP Fen} + \text{EnbASP İnkılâp} + \text{EnbASP Yab. Dil. ASP Din Kül.} = \left(\frac{T_{\text{öğrenci}}}{T_{\text{enbüyük}}} \right) \times \text{EnbASP Din. Kül.}$$

T_öğrenci: Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi testinden muaf olan öğrencilerin Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Yabancı Dil testlerinin ASP toplamı.

T_enbüyük : Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Yabancı Dil i testlerinden alınabilecek en büyük ASP toplamı.

EnbASP Türkçe : Türkçe testinden alınabilecek en büyük ASP

EnbASP Mat : Matematik testinden alınabilecek en büyük ASP

EnbASP Fen : Fen Bilimleri testinden alınabilecek en büyük ASP

EnbASP İnkılap : T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük testinden alınabilecek en büyük ASP

EnbASP Din Kül. : Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi testinden alınabilecek en büyük ASP

EnbASP Yab.Dil : Yabancı Dil testinden alınabilecek en büyük ASP

Merkezî Sınav sonuçları 22 Haziran 2018 tarihinde www.meb.gov.tr internet adresinde ilan edilecektir. Öğrencilere sınav sonuç belgesi posta yoluyla gönderilmeyecektir. Sorulara, cevap anahtarlarına ve sonuçlara yapılacak itirazlar, soruların, cevap anahtarlarının ve sonuçların www.meb.gov.tr internet adresinde yayımlanmasından itibaren en geç 5 (beş) iş günü içinde ÖDSGM resmî internet sayfasında yayımlanan sınav itiraz bölümünden elektronik olarak yapılabilecektir (MEB, 2018).

2.1.4.2.2. OKMS Sonuçlarına Göre Yerleştirme

Öğrenciler bir üst eğitim kurumuna, sınavlı (merkezi) ve sınavsız (yerel) olarak iki farklı şekilde yerleştirilmeye tabi tutulacaklardır. MEB (2018b) ortaöğretime geçiş yönergesinde merkezi ve yerel yerleştirmenin nasıl yapılacağını maddeler halinde şöyle ifade etmektedir.

Merkezi Yerleştirme

✓ Merkezi sınav puanı ile öğrenci alan okulların belirlenen kontenjanlarına, puan üstünlüğüne göre, tercihleri doğrultusunda Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğüne yapılır.

✓ Merkezi sınavla öğrenci alan okullarda merkezi sınav puanının eşitliği hâlinde; Ortaokul Başarı Puanına (OBP), öğrencinin doğum tarihine göre yaşı küçük olana, 8'inci, 7'nci ve 6'ncı sınıflardaki YBP üstünlüğüne, okula özürsüz devamsızlık yapılan gün sayısının azlığına ve tercih önceliği durumlarına bakılarak yerleştirme yapılır.

✓ Merkezi sınav ile birlikte yetenek sınavı ile öğrenci alan okulların belirlenen kontenjanlarına, puan üstünlüğüne göre yerleştirme yapılır.

Yerel Yerleştime

- ✓ Sınavsız öğrenci alan okullara yerleştime işlemi, il ve ilçe millî eğitim müdürlüklerince belirlenen ortaöğretim kayıt alanları içindeki sınavsız öğrenci alan ortaöğretim kurumlarına belirlenen kontenjanlara göre yapılır.
- ✓ Yerel Yerleştime işlemleri, okulun bağlı bulunduğu genel müdürlük ile il/ilçe milli eğitim müdürlüklerinin sorumluluğunda Bakanlıkça yürütülür.
- ✓ Yerel yerleştime, ortaöğretim kayıt alanı, okulların türü, okulların kontenjanı, okulların buldukları yer, okulların pansiyon durumu ile öğrencilerin ikamet adresleri, öğrencilerin okullarda bulunuşlukları, tercihler, okul başarı puanları, devam-devamsızlık ve yaş gibi kriterler göz önünde bulundurularak yapılır.
- ✓ Sınavsız öğrenci alan okullara geçişle ilgili usul ve esaslar kılavuzla belirlenir.

2.1.5. Eğitimde Taksonomiler

Tüm gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerde ülkelerin eğitim programları doğrultusunda belirli bilgi, beceri ve tutumların kazandırılması hedeflenmektedir. Öğrencilere hangi bilgi, beceri ve tutumların kazandırılması ile yine bu bilgi, beceri, tutumların ne düzeyde kazandırılacağı belirlenmesi gerekmektedir. Bu durum, öğrenen özelliklerine göre hedeflerin belirlenmesini ve sınıflandırılmasını zorunlu kılmaktadır. Eğitim programı hedefleri ise öğrencilere eğitim yoluyla kazandırılabilir nitelikteki istendik özellikler olarak tanımlar (Ertürk, 1997).

Son yıllarda geliştirilen taksonomilerin artması ile beraber eğitim programlarının hedeflerinin belirlenmesi ve sınıflandırılmasında da farklı taksonomilerden yararlanılmaya başlanmıştır. Taksonomilerin bir kısmı günümüzde yaygın olarak kullanılırken, Fink, Dettmer gibi yeni olanları kullanımda henüz yaygınlaşmamıştır (Arı, 2013).

2.1.5.1. Solo Taksonomi

Bu taksonomi 1982 yılında J. B. Biggs ve K. Colins isimli eğitimciler geliştirilmiştir. Yaygın bir şekilde Bloom taksonomisinin bilişsel alan sınıflandırmasına alternatif olarak kullanılmaktadır. Beş düzeyden oluşmaktadır. Bunlar soyutlama, ilişkilendirme, çoklu yapısal, yapı öncesi ve tekli yapısaldır. Üst düzeydeki kazanımların edinilebilmesi için alt düzeyde kazanımların edinilmiş olması gerektiğini savunur (Arı, 2013).

2.1.5.2. Fink Taksonomisi

Eğitimcisi L. Dee Fink tarafından geliştirilmiştir. Fink taksonomisinde altı öğrenme basamağı bulunmaktadır. Bu öğrenme basamakları Temel bilgi, uygulama, bütünleştirme, insani boyut, önemseme ve öğrenmeyi öğrenmedir. Fink Taksonomisindeki basamaklar arasında bir hiyerarşik yapı bulunmaması ve öğrenmelerin başka öğrenmeleri harekete geçirmesi önemli özelliklerindedir. Öğrenme, taksonominin altı öğrenme basamağından ne kadar fazla basamakla ilişkilendirilse o kadar iyi olur (Arı, 2013).

2.1.5.3. Dettmer Taksonomisi:

Dettmer taksonomi Faz ve aşamalardan oluşmaktadır. Dettmer taksonomisindeki fazlar diğer taksonomilerdeki basamakların karşılığıdır. Fazlar aşamaları oluşturmaktadır. Dettmer taksonomisi üç aşamadan oluşmaktadır. Bu aşamalar temel, gelişimsel ve ideasyonal aşamalarıdır. Temel öğrenim aşaması; bilmek ve kavramak fazlarından oluşur. Gelişimsel öğrenim aşaması; uygulamak analiz etmek ve değerlendirmek fazlarından oluşur. İdeasyonal öğrenim aşaması ise sentezlemek, düşünmek ve yaratmak fazlarından oluşmaktadır (Dettmer, 2006).

Temel öğrenimde “öğrenciler ne öğrenmelidir?” sorusuna yanıt aranır. Gelişimsel öğrenimde “öğrencilere ne öğretilir?” sorusuna yanıt aranır. *İdeasyonal Öğrenim* “öğrenciler neyi arzulamalı?” sorusuna yanıt aranır (Arı, 2013).

2.1.5.4. Taba'nın Sınıflaması

Bilişsel alanı üç kısımda incelemiş ve kısım birin alt basamakları sayma, listeleme, fark etme, gruplama, etiketleme; alan ikinin alt basamakları yorumlama, çıkarım yapma ve genelleme; alan üçün alt basamaklarını ise açıklama ve yorumlama olarak sınıflamıştır (Kaptan, 1999).

2.1.5.5. Orijinal Bloom ve Yenilenmiş Bloom Taksonomisi

Eğitim programlarında ki hedefleri ölçebilen soru bankaları oluşturmak ve farklı üniversiteler arasında ki soru değişimini daha kolay hale getirebilmek için Benjamin S. Bloom taksonomi oluşturmak istemiştir. Bunun üniversitelerin ölçme değerlendirme bölümlerindeki iş yükü azaltacağını belirtmiştir. Benzer düşünceye sahip olan birçok ölçme ve değerlendirme uzmanı 1949 yılında bir araya gelerek çalışmalar yapmışlardır. Çalışmalar sonucunda 1956 yılında Eğitim Hedeflerinin Aşamalı Sınıflaması: El Kitabı I, Bilişsel Alan adlı kitap hazırlanmıştır. Kitabın yayınlaması Benjamin S. Bloom editörlüğünde gerçekleşmiştir (Anderson ve Krathwohl, 2014). Bloom ve arkadaşlarının yaptıkları bu sınıflama daha sonra Bloom adıyla anılmıştır. 1956 yılında, Bloom ve arkadaşları tarafından yayımlanan Bloom Taksonomisi, “bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme” olmak üzere altı temel basamaktan oluşmaktaydı (Anderson ve Krathwohl, 2014). İlk üç basamak alt düzey, son üç basamak üst düzey seviye olarak kabul edilmekteydi (Şahinel, 2002). Bu basamaklar arasında bir hiyerarşi vardı. Yani bir sonraki basamaktaki davranışın kazandırılabilmesi için bir önceki basamaktaki davranışın kazandırılmış olması gerekmektedir. Ayrıca Bloom Taksonomisi Bilişsel, Duyuşsal ve Devinişsel (Psikomotor) olmak üzere üç boyut içermekte idi. Bloom Taksonomisi eğitim alanında hem çok yoğun bir şekilde kullanılıyor hem de öğretim yöntem ve tekniklerinin gelişmesi ile birlikte yoğun eleştirilere tutuluyordu. En çok

eleştiriler alan noktalardan biriside basamaklar arasındaki hiyerarşiydi. Birçok araştırmacı tarafından eleştirilen bu nokta Bloom Taksonomisinin yenilenmesinde etkili olmuştur.

Orijinal Bloom Taksonomisine getirilen eleştiriler neticesinde taksonomi yeniden düzenlenme yoluna gidilmiştir. David Krathwohl ve Lorin Anderson tarafından oluşturulan grup ile çalışmalar yapılmıştır. Grupta bilişsel psikologlar, eğitim programı kuramcıları ve öğretim araştırmacıları ile ölçme ve değerlendirme uzmanlarının olması istendi. İlk toplantı 1995 yılında New York'ta yapıldı (Anderson ve Krathwohl, 2014). Daha sonraki yıllarda yapılan toplantılar sonucunda da Yenilenmiş Bloom Taksonomisi 2001 yılında yayınlandı (Anderson ve Krathwohl, 2014).

Yenilenmiş Bloom Taksonomisi ile yapılan bazı değişiklikler aşağıda listelenmiştir (Anderson ve Krathwohl, 2014, ss.349-358).

- Günleştirmede hedef kitle genişletilmiş öğretmenlere vurgu yapılmıştır.
- Orijinal taksonomide ana kategoriler çok vurgulanırken yenilenmiş taksonomide alt kategoriler daha çok vurgulanmışlardır.
- Orijinal taksonomide tek boyut varken yenilenmiş taksonomide iki boyut vardır.
- Sentez ve yaratma basamakları yenilenmiş taksonomide yer değiştirmiştir.
- Yenilenmiş taksonomide basamaklar hiyerarşik bir yapı oluşturmazlar.

Tablo 4. YBT'nin Bilişsel Süreç Basamakları ve Özellikleri

Basamaklar	Basamakların Özellikleri	Örnek
Hatırlama	Uzun süreli bellekten gerekli bilgiyi alma	Bilimsel yöntemin tanımı söyleme
Anlama	Sözlü, yazılı ve grafiksel iletişimi kapsayan öğretimsel mesajların anlamını saptama.	Bilimsel yöntemin önemi açıklayabilme
Uygulama	Verilen bir durumda uygun işlemi kullanma veya uygulama.	Bilimsel yöntemi kullanarak ödev hazırlayabilme
Analiz etme	Bütünü parçalara ayırma, parçaların kendi içerisinde ve bütüncül yapı ile ilişkisinin farkına varma	Bilimsel yöntemin diğer yöntemlerden farkını ortaya koyabilme
Değerlendirme	Belirli kriterlere göre yargılarda bulunma	Yapılan bilimsel araştırmalardaki bilimsel yöntem hatalarını eleştirebilme
Oluşturma	Özgün fikir geliştirme. Kendine özgü bir şeyler üretme, orijinal bir ürün ortaya çıkarmak için öğeleri bir araya getirme	Bilimsel yöntemle ilgili yeni bir yaklaşım geliştirebilme

Yeniden düzenlenen taksonomide bilgi bu altı bilişsel sürecin temelidir. Ancak taksonominin yazarları kullanılan bilgi türleri içinde ayrı taksonomi geliştirmişlerdir.

- Olgusal bilgi terminoloji bilgisi: Özel ayrıntı ve unsurları bilme
- Kavramsal bilgi: Sınıflamalar ve kategoriler bilgisi, ilkeler ve genellemeler bilgisi
- Yöntem bilgisi: Konuya özgü becerileri ve algoritmaları bilme, konuya özgü yöntem ve teknikleri bilme, uygun yöntem ve teknikleri ne zaman kullanacağını belirleme
- Üstbilişsel bilgi: Uygun bağlamsal koşula bağlı bilgi gibi bilişsel görevleri bilme, kendini bilme

Şekil 1. YBT ile orijinal bloom taksonomisi basamakları(Url-1)

2.2. Konuyla İlgili Yapılmış Çalışmalar

Aşağıda literatür de yer alan 2014- 2017 yılları arasında uygulanan TEOG sınavı ve 2018 yılında ilk defa uygulanmış olan OKMS ile ilgili bazı çalışmalara kronolojik olarak yer verilmiştir.

2.2.1. Yurt İçi Çalışmalar

Mart (2014), yüksek lisans tez çalışmasını Temel Eğitimden Orta Öğretime Geçiş Sistemi (TEOG) sınavlarına ilişkin öğretmen görüşlerinin önerileri ve değerlendirmelerinin belirlenmesi amacı ile yapmıştır. Çalışmanın örneklemini Adana'nın merkez ilçesi Yüreğir'de bulunan yirmi beş kişilik öğretmen grubu oluşturmaktadır. Çalışma nitel bir çalışma olup, veri

toplama aracı olarak; öğretmenlere çalışmacı tarafından geliştirilen açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Çalışmadan elde edilen veriler; nitel veri analiz yönteminden fenomenolojik analiz tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda öğretmenlere gerekli bilgilendirmenin yapıldığı, yeni sınav sisteminde sınav sayısının artması ile ders dışı kaynaklara duyulan ihtiyacın belirgin ölçüde arttığı TEOG sınav sistemi ile beraber istenilen başarıya ulaşıldığı, öğrencilerin okula olan bağlılığının ve derslere ilgisinin arttığı, ilgili derslerin sınavlarının farklı oturularda yapılmasının öğrenci üzerindeki stresi azalttığı tespit edilmiştir.

Öztürk ve Aksoy'un (2014), yaptıkları Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Modelinin Ortaokul Son Sınıf Öğrencilerin Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi çalışmalarında TEOG sınavını ortaokul son sınıf öğrenci görüşlerini ortaya koymayı amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yöntemi kullanılmış ve çalışmanın grubu ise Ordu ili merkezinde bulunan ortaokulların 8. sınıflarındaki öğrencilerden oluşmaktadır. Çalışmanın sonucunda TEOG sınavını uygulanmasını öğrencilerin çok büyük bir kısmının olumlu bulduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerden bir kısmı TEOG sınavının bazı aşamalarında sıkıntılar yaşadıklarını belirtmişlerdir. TEOG sınavını olumlu bulan öğrencilerin TEOG sınavının yılda iki defa yapılmasının ve mazeret sınavlarının olmasının iyi olduğu yönünde düşünce belirttikleri tespit edilmiştir. TEOG sınavını olumsuz bulan öğrenciler TEOG sınavının hakkında yeterli bilgiye sahip olmamaları, sınav sisteminin değişmesi ile sınavın yapılma tarihi arasında yeterli süre olmaması gibi görüşler belirttiği tespit edilmiştir.

Kaşıkçı, Bolat, Değirmenci ve Karamustafaoğlu (2015), yaptıkları çalışmada 2013-2014 eğitim-öğretim yılında 8. sınıflara uygulanan 2. dönem TEOG sınavı Fen ve teknoloji sınav sorularının öğretim programındaki kazanımları karşılama düzeylerini tespit etmeyi amaçlamışlardır. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi ile yapılan çalışmada, MEB Fen ve Teknoloji Öğretim Programı, MEB resmi WEB sitesi ve Fen ve Teknoloji ders kitabı kullanılarak verilere ulaşılmıştır. Verilerin analizi sonucunda sınav sorularının genel anlamda öğretim programındaki kazanımlarla örtüştüğü ve ağırlıklı olarak soruların 'Maddenin Halleri ve Isı' ünitesi ile 'Canlılar ve Enerji' ünitesine yönelik olduğu tespit edilmiştir. Fen ve Teknoloji Öğretim Programı'nda kazanımlar açısından TEOG' da yer alan Fen ve Teknoloji Testi soru kazanımlarının üniteler, konular ve konulara ayrılan ders saatleri yönünden homojen bir dağılım göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Atila ve Özeken (2015), Fen ve teknoloji öğretmenlerinin TEOG sınavı ve sınavın eğitim-öğretim sürecine etkileri hakkındaki öğretmenlerin düşüncelerini belirlemek için bir çalışma yapmışlardır. Çalışma grubunu Erzurum'da görevli 15 fen bilimleri öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. veriler yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilmiştir. Elde edilen verilerin analizi sonucunda sınavın ayırt ediciliğinin düşük olması, TEOG sınavının ikinci yazılı sınav olarak

yapılmasından kaynaklı hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin sınavdan sonra motive sorunu yaşadıklarını, TEOG soruların Fen Teknoloji ders kazanımlarına göre homojen olarak dağılmadığını, öğretmenlerin üzerine düşen sorumluluğun arttığını, önceki merkezi sınavlara göre öğrencilerin stresinin azaldığını tespit etmişlerdir.

Altun (2016), yüksek lisans tez çalışmasını TEOG sınavı 2014- 2015 eğitim-öğretim yılı birinci dönemine ait matematik testi sınav sorularının YBT göre incelemek ve TEOG soruları ile ilgili öğretmen görüşlerini tespit etmek amacı ile yapmıştır. Çalışma nitel bir çalışma olup verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formları ve TEOG Matematik sınav sorularının YBT'ye uygunluğunu belirleme formu kullanılarak elde edilmiştir. Çalışma grubunu Samsun ilinde görev yapan 110 matematik öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışmanın sonucunda öğretmenlerin TEOG matematik testi sorularının kazanımları ölçmeye uygun olduğu fakat yapılandırmacı eğitim anlayışı açısından değerlendirdiklerinde yeterli olmadığını düşündükleri tespit edilmiştir. Ayrıca TEOG matematik testi sorularının YBT'ye göre bir soru dışında diğer soruların alt bilişsel süreç boyutunda olduklarını tespit etmişlerdir.

Karaman (2016), yüksek lisans tez çalışmasını TEOG Matematik sınav sorularının ve ortaokul matematik öğretmenlerinin yazılı sorularını YBT ye göre incelemek amacı ile bir çalışma yapmışlardır. Çalışmada 2013-2015 yılları arasında güz döneminde yapılan TEOG matematik testinde bulunan 40 soruyu ve 240 matematik yazılısı incelenmiştir. Çalışmada nitel yöntemlerden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda YBT ye göre soruların alt bilişsel süreç boyutunda oldukları tespit edilmiştir. Öğretmen yazılı sorularında kavramsal bilgi türünü ölçen soru sayısının fazla, TEOG matematik testi sorularında ise işlemsel bilgi türündeki soruların fazla olduğu tespit edilmiştir.

Akkaya, Köksal ve Özbay (2016), fen bilgisi öğretmen adaylarının TEOG içerik bilgisi bakımından üstün yetenekliler ve ortaokul son sınıf öğrencileri ile karşılaştırılmalarını amaçlayan bir çalışma yapmışlardır. Çalışmada veri toplama aşamasında nicel yaklaşım benimsenmiş ve karşılaştırmalı araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veri olarak öğrencilerin TEOG sınavında yaptıkları doğru sayısı ile 3. sınıf öğretmen adaylarının da aynı testte yaptıkları doğru sayısı kullanılmıştır. veriler Kruskal Wallis testi ile analiz edilmiştir. Karşılaştırmalar için Mann Whitney U testi kullanılarak yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre üstün yetenekli öğrenciler öğretmen adayları ve diğer öğrencilere göre en yüksek TEOG puanlarını almışlar ve Gruplar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Ayrıca ortaokul son sınıf öğrencileri ile öğretmen adaylarının benzer bir TEOG içerik bilgisine sahip oldukları üstün yetenekli öğrencilerden ise daha düşük bir seviyede içerik bilgisine sahip oldukları tespit edilmiştir.

Kelecioğlu ve Kılıç (2016), 2013-2014 eğitim ve öğretim yılında uygulanan TEOG mazeret ve ortak sınavındaki Türkçe ve Matematik testi sınav sorularının Psikometrik

özelliklerini karşılaştırmak için bir çalışma yapmışlardır. Sınav soruların ölçtüğü kazanımları belirlemek ve karşılaştırmak amacıyla soru değerlendirme formu ve soru kazanım eşleştirme formu ile kullanmışlardır. Çalışmanın sonucunda hem Matematik hem de Türkçe ortak ve mazeret sınavlarının test ve madde istatistiklerinin anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği bulgusuna ulaşılmıştır. İlgili derslerdeki sınav soru kapsamalarının ortak ve mazeret sınavlarında birbirlerine benzer olduğu gözlenmiştir. Yine Matematik testi ortak ve mazeret sınavlarındaki maddelerin aynı yapıyı ölçmediği fakat Türkçe testi ortak ve mazeret sınavlarındaki maddelerin benzer yapıyı ölçtüğü tespit edilmiştir.

Çelikel ve Karakuş (2017), TEOG sınav sisteminin ortaokul son sınıf öğrencilerinin matematik dersindeki akademik başarılarıyla ilişkisinin ve matematik dersi öğretim süreci üzerindeki etkilerinin incelenmek için bir çalışma yapmışlardır. Çalışma örneklemini 2013-2014 eğitim öğretim yılında Mersin ili Silifke ilçesindeki 8 ortaokulun son sınıflarında matematik dersine giren 17 öğretmenden oluşmaktadır. Tarama modelindeki bu çalışmada araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Veriler içerik analizi yapılarak tema ve kodlar oluşturulmuştur. Araştırma sonucunda, görüşülen öğretmenlere göre ortaokul son sınıf öğrencilerinin TEOG sınavı başarıları ile matematik akademik başarılarının uyumlu olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen görüşlerinden okullardaki matematik öğretimin merkezi sınav başarısına endeksli olarak yapıldığı tespit edilmiştir.

Göçer ve Balçık (2017), TEOG sınavı sürecinde okuldaki yöneticilerin öğretmenlere yaptığı psikolojik baskıya/güçlendirmeye etkisini incelemek amacı ile bir çalışma yapmışlardır. Araştırmanın örneklemini Antalya ilindeki Okullarda görev yapan çeşitli branşlardan 100 kişilik öğretmen grubu oluşturmaktadır. Veriler çalışmacılar tarafından geliştirilen ölçek kullanılarak elde edilmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre öğretmenlerin TEOG sınav sürecinde idarecilerden hissedilen psikolojik baskı düzeyinin yüksek olduğu, bayanların daha çok baskı hissettikleri ve öğretmenlerin kıdemleri arttıkça hissedilen baskının azaldığı tespit edilmiştir. Ayrıca TEOG sonuç kaygısının öğretmenler üzerinde olumsuz etki oluşturduğu tespit edilmiştir.

Taşkın ve Aksoy (2018), TEOG sınavı ile ilgili öğretmenlerin görüşlerini belirlemek için bir ölçme aracı geliştirilmesi için bu çalışmayı yapmışlardır. 2015 -2016 eğitim-öğretim yılında İzmir, Konya, Aksaray, Rize, ve Gaziantep illerinde görevli ortaokul son sınıflarda derse giren 71 tane fen bilimleri öğretmeninden oluşturulmuştur. Pilot uygulamalar ve uzmanların önerisi sonucunda ölçek üzerinde değişikliklere gidilerek 5 faktör ve 17 maddeden oluşan "Fen Bilimleri Öğretmen Görüş Ölçeği" geliştirilmiştir.

Ormancı, Çepni ve Ülger (2018), Ortaöğretime geçiş sınavları hakkındaki farklı illerde görev yapan Fen Bilimleri öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesi için bir çalışma yapmışlardır. 16 Fen bilimleri öğretmenin katıldığı çalışma durum çalışmasıdır. Verilerin

toplanması 8 adet açık uçlu sorunun bulunduğu görüşme formu ile elde edilmiştir. Öğretmenlerin öğretim yaklaşımlarında ortaöğretime geçiş sınavları ile beraber değişimler oldukları; ders işlemede test çözmeye yöneldikleri, deneylerin daha geri planda kalmaya başladığını, öğrencinin aktif olduğu öğretim yöntemleri yerine öğretmenin daha aktif olduğu öğretim yöntemlerine yöneldikleri tespit edilmiştir. Ayrıca ölçme değerlendirmede öğretmenlerinin çoğunun değişime gitmedikleri ve kopya haberlerinin öğretmenlerde kaygıya yol açması gibi tespitler yapılmıştır.

Konuyla alakalı araştırmalar incelendiğinde araştırmaların; TEOG sınav sistemi ile ilgili öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri üzerinde yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. Literatür de TEOG sınavındaki öğrenci başarıları ile akademik başarılarını inceleyen çalışmalarında olduğu görülmektedir. Özelde TEOG Fen ve Teknoloji dersi sınavındaki öğrenci başarıları ile öğrencilerin Fen ve Teknoloji dersindeki akademik başarıları arasındaki ilişkiye yönelik çok sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır. Araştırmamızda TEOG Fen ve Teknoloji dersi sınavındaki öğrenci başarıları ile öğrencilerin Fen ve Teknoloji dersindeki akademik başarıları arasındaki ilişkinin araştırılmasının bu yönde literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. OKMS'nin yeni uygulanmaya konulmasından kaynaklı literatürde OKMS sınavı ile ilgili araştırmalara rastlanılmamıştır. Araştırmanın bu açıdan da literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

III. BÖLÜM

3. YÖNTEM

Çalışmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, veri toplama süreci ve elde edilen verilerin analizinde kullanılan istatistiksel tekniklere bu bölümde yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

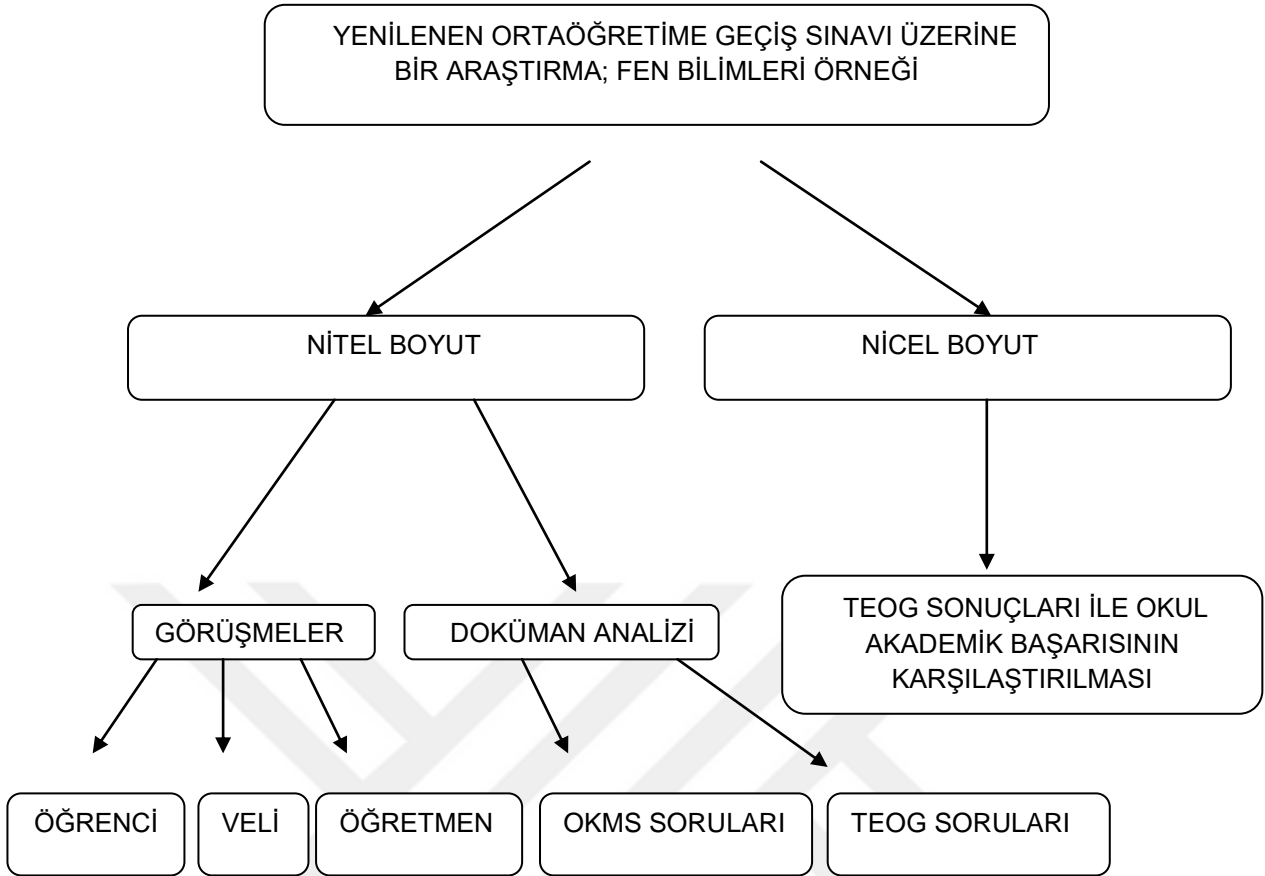
Bilimsel çalışmalar çok farklı yöntemlerle yapılabilir. Bilimsel çalışmalarda verilerin toplanması ve analizinde kullanılacak yöntemler çalışmanın amacına ulaşılmasında çok önem taşımaktadır. Bu nedenle çalışmada kullanılacak yöntemlere karar vermek bir çalışmanın en önemli aşamalarından birisidir.

Bu çalışmada bilimsel araştırma yöntemlerinden karma araştırma yöntemi kullanılmıştır. Karma araştırma yöntemi nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin bir arada kullanıldığı araştırma yöntemidir (Baki ve Gökçek,2012). Araştırma sorusunun farklı araştırma yöntemleri ile sorgulanması elde edilen bilgilerin tarafsızlığını ortadan kaldırılmasına yardımcı olmaktadır (Şimşek ve Yıldırım, 2006).

Araştırmanın nitel ve nicel olmak üzere iki boyutu vardır. Nitel araştırma; görüşme, doküman analizi ve gözlem yöntemlerinin veri toplama aracı olarak kullanıldığı olayların doğal ortamında bütüncül bir yaklaşımla ortaya konulmasını amaçlayan bilimsel araştırma yöntemidir (Şimşek ve Yıldırım, 2006). Nitel araştırma yöntemlerinde üç tür veri toplama aracı vardır; görüşme, doküman analizi ve gözlemdir. Çalışmanın nitel boyutunda özel durum çalışma desenlerinden bütüncül çoklu durum deseni kullanılmıştır. Bütüncül çoklu durum deseninde birbirinden farklı düşünülen durumlar vardır ve bu durumlar tek başına değerlendirilebileceği gibi durumlar arasında karşılaştırmalarda yapılabilir (Çepni,2010). Araştırmada OKMS ve TEOG sınavlarının birbirinden bağımsız durumlar olarak ele alınıp incelenmesi ve araştırmada OKMS ile TEOG sınavlarının karşılaştırılmasının yapılmasından dolayı bütüncül çoklu durum deseni kullanılmıştır.

Çalışmada TEOG ve OKMS sorularının YBT ye göre incelenmesinde veri toplama aracı doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışması planlanan olgu veya olaylarla ilgili bilgi içeren yazılı materyallerin incelenmesinde doküman analizi kullanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Araştırmanın akış diyagramı Şekil 2'de gösterilmiştir.

Şekil 2. Araştırmanın akış diyagramı

3.2. Çalışma Grubu

Belirli kriterlere göre bir evrenden seçilmiş ve seçildiği evreni temsil edebilme özelliğine sahip gruba örneklem denir (Karasar, 2015).

Araştırmamızın evrenini 2013-2014 eğitim-öğretim yılı ile 2017-2018 eğitim-öğretim yılı Çorum Merkez ilçesindeki devlet okulları, Fen Bilimleri öğretmenleri, ortaokul son sınıf öğrencileri ve ortaokul son sınıf öğrenci velileri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örnekleme: TEOG sınavı için; 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Çorum Merkez ilçesinde eğitim veren 8 devlet okulu ve bu okullarda derse giren 4 Fen ve Teknoloji öğretmeni, bu okullardaki 312 ortaokul son sınıf öğrencisi ve 4 öğrenci velisi, OKMS için; 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Çorum Merkez ilçesindeki eğitim veren 4 devlet okulu ve bu okullarda derse giren 4 Fen Bilimleri öğretmeni, bu okullardaki 4 ortaokul son sınıf öğrencisi ve 4 öğrenci velisinden oluşmaktadır.Örnekleme okullar seçilirken Çorum Merkez ilçesinin dört farklı eğitim bölgesine ayrıldığı dikkate alınarak ve dört farklı eğitim bölgesinden okullar seçilmiştir.

Çalışmada OKMS ve TEOG sınavı için görüşmeye katılanlar: Öğretmenler için öğretmen 1, öğretmen 2, öğretmen 3, öğretmen 4; veliler veli 1, veli 2, veli 3, veli 4 ve öğrenciler öğrenci 1, öğrenci 2, öğrenci 3, öğrenci 4 şeklinde kodlanmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri kaynağı olarak nicel boyutta e-okuldan alınan öğrenci not çizelgeleri, nitel boyutta ise 2013-2014 eğitim-öğretim yılının birinci ve ikinci döneminde uygulanan TEOG Fen ve Teknoloji testi sınav soruları ile 2017-2018 eğitim-öğretim yılında uygulanan OKMS Fen Bilimleri testi soruları ile paydaş görüşme formları kullanılmıştır.

3.3.1. E-Okul Öğrenci Not Çizelgeleri

Araştırmanın nicel boyutunun verileri, MEB'den ilgili izinler alınarak araştırmanın örneklemini oluşturan okulların e-okul sistemi üzerinden öğrencilere ait not çizelgelerinden elde edilmiştir. Not çizelgeleri üzerinden öğrencilere ait okul başarı puanları, TEOG sınav puanları, TEOG sınavında soru çıkan derslere ait sınav puanlarının ortalamaları, öğrenci cinsiyetleri ve okul türleri tespit edilmiştir. Öğrenci not çizelgelerindeki öğrencilere ait Fen Bilimleri dersi 1.dönem ve 2.dönem TEOG sınav puanlarının ortalamaları alınarak her öğrenci için Fen Bilimleri dersine ait TEOG başarı puanı hesaplanmıştır. Öğrencilerin 2013-2014 eğitim ve öğretim yılına ait olan not çizelgelerindeki Fen ve Teknoloji dersi yıl sonu ortalaması dikkate alınarak Fen ve Teknoloji dersindeki akademik başarıları tespit edilmiştir.

3.3.2. OKMS ve TEOG Soruları

Araştırmanın nitel boyutunun verileri arasında yer alan 2013-2014 eğitim-öğretim yılının birinci ve ikinci döneminde uygulanan TEOG Fen ve Teknoloji testi sınav soruları ile 2017-2018 eğitim-öğretim yılında uygulanan OKMS Fen Bilimleri testi sorularına Milli Eğitim Bakanlığı Sınav Hizmetleri Daire Başkanlığı'nın internet sayfasından ulaşılmıştır. Elde edilen veriler doküman analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırmada 2013-2014 Eğitim-Öğretim yılının birinci ve ikinci döneminde olmak üzere iki aşamada uygulanan TEOG sınavının 1. ve 2. dönem Fen ve Teknoloji testi bölümünde yer alan 40 sorunun analizi yapılmıştır. TEOG sınavının her aşamasında Fen ve Teknoloji testinde toplam 40 dakika süre tanınan dörder şıklı 20 soru bulunmaktadır. Araştırmada OKMS için ise 2017-2018 eğitim-öğretim yılının haziran ayında uygulanan Fen Bilimleri testinde bulunan dörder şıklı 20 sorunun analizi yapılmıştır. OKMS'da Matematik ve Fen Bilimleri testleri bir arada öğrencilere yöneltilmekte ve yirmişer soruluk iki test için toplam 50 dakika süre verilmektedir.

YBT'nin bilişsel süreç boyutuna göre sınav sorularının nasıl bir dağılım gösterdiği tespit etmek için 2013-2014 eğitim-öğretim yılının birinci ve ikinci döneminde TEOG sınavında uygulanan 40 adet Fen ve Teknoloji testi sınav soruları ile 2017-2018 eğitim-öğretim yılında uygulanan 20 adet OKMS Fen Bilimleri testi sorusu üzerinden uygulama yapılmıştır.

Soruların sınıflandırılmasında çalışmanın güvenilirliğini artırmak için 2 öğretim üyesinin uzman görüşünden faydalanılmıştır. Yapılan sınıflandırmaların üç alan uzmanı tarafından karşılama düzeyleri tespit edilerek aralarındaki tutarlılık yüzdesi % 81 olarak hesaplanmıştır.

3.3.3. Paydaş Görüşme Formları

Görüşmelerde araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış öğrenci, öğretmen ve veli görüşme formlarından yararlanılmıştır. 2013-2014 Eğitim ve öğretim yılında sekizinci sınıf Fen ve Teknoloji dersine giren öğretmenlerin, TEOG sınavına giren sekizinci sınıf öğrencilerinin ve öğrenci velilerinin; TEOG sınavının içeriği, sınavın uygulanma süreci, okulda işlenen derslerin yeterliliği, sınava hazırlanma sürecinde paydaşların rolü hakkındaki görüşlerini tespit etmek amacıyla araştırmacı tarafından üç farklı yarı yapılandırılmış görüşme formu geliştirilmiştir. Görüşme formları geçerliliği açısından, iki öğretim üyesi tarafından incelenmiş ve alınan geri dönütler dikkate alınarak son hali verilmiştir. Görüşme formları araştırmanın örnekleme olarak belirlenen paydaşlar arasından (her görüşme grubundan bir kişi) gönüllük esasına göre seçilerek 3 kişiye ön uygulama yapılmış ve bir sorunla karşılaşmamıştır. TEOG sınavı ile ilgili görüşme formlarında öğretmenlere ait 7, öğrencilere ait 5 ve öğrenci velilerine ait 5 adet açık uçlu soru yer almaktadır. Katılımcılara yöneltilen sorular aşağıda sunulmuştur.

2017-2018 eğitim-öğretim yılında sekizinci sınıf Fen Bilimleri dersine giren öğretmenlerin, OKMS'ye giren sekizinci sınıf öğrencilerinin ve öğrenci velilerinin OKMS'nin içeriği, sınavın uygulanma süreci, okulda işlenen derslerin yeterliliği, sınava hazırlanma sürecinde paydaşların rolü ve sınav sonucunda yapılacak yerleştirme ile ilgili görüşlerini tespit etmek amacıyla araştırmacı tarafından üç farklı yarı-yapılandırılmış görüşme formu geliştirilmiştir. Görüşme formları geçerliliği açısından, iki öğretim üyesi tarafından incelenmiş ve alınan geri dönütler dikkate alınarak son hali verilmiştir. Görüşme formları araştırmanın örnekleme olarak belirlenen paydaşlar arasından (her görüşme grubundan bir kişi) gönüllük esasına göre seçilerek 3 kişiye ön uygulama yapılmış ve bir sorunla karşılaşmamıştır. OKMS ile ilgili görüşme formlarında öğretmenlere ait 8, öğrencilere ait 6 ve öğrenci velilerine ait 5 adet açık uçlu soru yer almaktadır.

Görüşmeye katılanlarla uygun oldukları zaman diliminde ve kendi uygun gördükleri ortamda randevu oluşturularak görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerden önce görüşmeye katılanlara konu ile ilgili ön bilgilendirme yapılarak görüşmeye katılanların kendilerini rahat hissetmeleri ve görüşmeye hazır olmaları sağlanmıştır. Görüşmeye katılanlara görüşmenin kayıt altına alınacağı belirtilip onayları alınmıştır. Yapılan görüşmeler daha sonra aslına uygun olarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

2013-2014 eğitim-öğretim yılı ortaokul son sınıf öğrencilerinin okuldaki Fen ve Teknoloji dersindeki akademik başarıları ile TEOG sınavındaki Fen ve Teknoloji testindeki başarıları arasındaki ilişki SPSS 23 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular %95 güven aralığında ve %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

Araştırmada 1. ve 2. dönem uygulanan TEOG sınavının her bir sorusunun hangi ünite ve konu alanlarına ait olduğu tespit edilerek, soruların dersin hangi ünite ve konu kazanımları ile ilgili olduğu sınıflandırılması yapılmıştır. Yapılan sınıflandırmaların iki alan uzmanı tarafından karşılama düzeyleri tespit edilerek aralarındaki tutarlılık yüzdesi % 81 olarak hesaplanmıştır. Analiz sonucunda elde edilen bulgular frekans ve yüzde dağılımları verilerek betimlenmiştir.

Araştırmada OKMS sorularının her birinin hangi ünite ve konu alanlarına ait olduğu tespit edilerek, soruların dersin hangi ünite ve konu kazanımları ile ilgili olduğu sınıflandırılması yapılmıştır. Yapılan sınıflandırmaların iki alan uzmanı tarafından karşılama düzeyleri tespit edilerek aralarındaki tutarlılık yüzdesi % 81 olarak hesaplanmıştır. Analiz sonucunda elde edilen bulgular frekans ve yüzde dağılımları verilerek betimlenmiştir.

Araştırmada YBT'nin bilişsel süreç boyutuna göre sınav sorularının nasıl bir dağılım gösterdiği tespit etmek için 2013-2014 eğitim-öğretim yılının birinci ve ikinci döneminde TEOG sınavında uygulanan 40 adet Fen ve Teknoloji testi sınav soruları ile 2017-2018 eğitim-öğretim yılında uygulanan 20 adet OKMS Fen Bilimleri testi sorusunun YBT'nin bilişsel alan basamaklarına göre sınıflandırılması YBT tablosu kullanılarak araştırmacı tarafından sınıflandırılmıştır. Daha sonra alanında uzman iki öğretim üyesi tarafından bir birinden bağımsız olarak soruların sınıflandırılması yapılmış. Çalışmacı ile uzmanlar arasındaki uyum yüzdesi Miles ve Huberman uyum yüzdesi ile hesaplanmıştır. Miles ve Huberman'ın (1994) önerdiği formül ile $\text{Görüş birliği} / (\text{Görüş birliği} + \text{Görüş ayrılığı}) \times 100$ araştırmacı ve uzmanlar arasındaki uyum yüzdesi %78 olarak bulunmuştur. Güvenilirlik hesaplarının %70'den daha yüksek olması gerekmektedir (Miles ve Huberman, 1994; Akt: Duban, 2010). Elde edilen güvenilirlik hesabı sonucuna göre analiz sürecinin güvenilir olduğu söylenebilir.

Yarı yapılandırılmış öğrenci, öğretmen ve veli görüşme formlarından elde edilen veriler Nvivo-9 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Bilgisayar ortamına aktarılan görüşme kayıtları benzerlik ve aralarında ki ilişkiler dikkate alınarak analiz edilip kodlamalara ve temalara dönüştürülmüştür. İlk olarak yazıya aktarılan görüşmeler iki uzman tarafından kodlama ve temalara dönüştürülmüş daha sonra aynı işlem iki uzmanın bir araya gelmesi ile tekrarlanmış ve fikir alışverişinde bulunularak kodlama ve temalara son hali verilmiştir. Son aşamada ise kodlama ve temalar grafikler halinde sunulmuştur.

IV.BÖLÜM

4. BULGULAR

Bu bölümde, araştırmanın amacı doğrultusunda;

- Sınav puanlarının analizine yönelik bulgular
 - Sınav sorularının analizine yönelik bulgular
 - Öğretmenlere uygulanan görüşme formundan elde edilen bulgular
 - Öğrencilere uygulanan görüşme formundan elde edilen bulgular
 - Velilere uygulanan görüşme formundan elde edilen bulgular
- ve bu bulgulara ait yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Birinci Alt Probleme Ait Bulgular

Çalışmanın birinci alt problemini Ortaokul son sınıf öğrencilerinin TEOG sınavındaki başarıları ile Fen ve Teknoloji dersindeki akademik başarıları arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır? sorusu oluşturmaktadır. Tablo 5’de Öğrencilerin TEOG Fen ve Teknoloji dersindeki başarıları ile Fen ve Teknoloji dersindeki akademik başarıları arasındaki ilişkiye yönelik korelasyon analiz sonucuna yönelik bulgular verilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin TEOG Fen ve Teknoloji Dersindeki Başarıları ile Fen ve Teknoloji Dersindeki Akademik Başarıları Arasındaki İlişkiye Yönelik Korelasyon Analizi Sonuçları

		1.Dönem TEOG Başarı	2.Dönem TEOG Başarı	TEOG Başarı
1.Dönem Akademik Başarı	R	0,865**		
	P	0,000		
2.Dönem Akademik Başarı	R		0,744**	
	P		0,000	
Akademik Başarı	R			0,780**
	P			0,000

**korelasyon anlamlılık düzeyi 0.05(2-tailed). N=312

Tablo 5 incelendiğinde öğrencilerin; I. Dönem TEOG başarıları ile II. Dönem Akademik Başarıları arasında yüksek, pozitif yönde anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmaktadır ($r=0.865$; $p=0,000<0.05$). 2.Dönem TEOG başarıları ve 2.Dönem akademik başarıları arasında yüksek, pozitif yönde anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmaktadır ($r=0.744$; $p=0,000<0.05$). TEOG başarıları ile akademik başarıları arasında yüksek, pozitif yönde anlamlı düzeyde bir ilişki bulunduğu görülmektedir ($r=0.78$; $p=0,000<0.05$).

4.2. İkinci Alt Probleme Ait Bulgular

TEOG Fen ve Teknoloji soruları Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programında yer alan kazanımlar ile uyumlu mu ve YBT bilişsel süreç boyutlarına göre nasıl bir dağılım göstermektedir? sorusu oluşturmaktadır.

29 Kasım 2013 tarihinde uygulanan I. Dönem TEOG sınavı ile 29 Nisan 2014 tarihinde uygulanan II. Dönem TEOG sınavındaki Fen ve Teknoloji dersi sorularının analizi ve bu soruların YBT bilişsel basamaklarına göre sınıflaması yapılmıştır. 2013-2014 eğitim-öğretim yılında MEB tarafından uygulanan TEOG sınavındaki toplam 40 adet Fen ve Teknoloji sorusu;

•Kazanımlara Göre Dağılım

•YBT Göre Dağılım

şeklinde iki başlık altında ele alınmıştır.

4.2.1. TEOG Fen ve Teknoloji I. ve II. Dönem Sınav Sorularının FTÖP’de Yer Alan Kazanımlarla Uyumluluğuna Yönelik Bulgular

2013-2014 TEOG Fen ve Teknoloji I. ve II. Dönem Sınav Sorularının Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programında yer alan kazanımlar ile uyumlu olup olmadıklarını tespit etmek için yapılan analiz sonucundaki bulgular Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. 2013-2014 I. Dönem TEOG Sınavına Ait Üniteler ve Alt Konulara Ayrılan Ders Saatleri

Üniteler	Alt Konular	Ders Saati	Kazanımın Karşılık Geldiği Soru Sayısı
1.Ünite (Hücre Bölünmesi ve Kalıtım)	Mitoz	4	1
	Kalıtım	8	1
	Mayoz	4	2
	DNA ve Genetik Bilgi	8	2
	Adaptasyon ve Evrim	4	4
2.Ünite (Kuvvet ve Hareket)	Sıvıların ve Gazların Kaldırma Kuvveti	8	11
Toplam		36	21

Tablo 6 incelendiğinde bazı sorular birden fazla kazanımı kapsadığı için toplam soru sayısının 21 adet olduğu görülmektedir. “Kuvvet ve Hareket” ünitesinde sınav öncesi

sadece 8 ders saati ayrılan sıvıların ve gazların kaldırma kuvveti ile ilgili konu kazanımlarından 11 adet soru, 28 ders saati ayrılan Canlılar ve Hayat ünitesinden ise 9 soru sorulduğu tespit edilmiştir.

Bu soruların konulara göre dağılımı ise şöyledir: Mitoz:1 Kalıtım:1 Mayoz:2 DNA ve Genetik Bilgi:2 Adaptasyon ve Evrim:4 Sıvıların ve Gazların Kaldırma Kuvveti: 11

Tablo 7. I.Dönem TEOG Fen ve Teknoloji Dersi Soruları ile Soru Çıkan Ünite Kazanımlarının Eşleştirilmesi

Soru Numarası	Kazanım Numarası																			
	1.Ünite					2.Ünite														
	Hücre Bölünmesi ve Kalıtım					Kuvvet ve Hareket														
1	1,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2	-	-	2,4	2,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
3	-	-	-	-	3,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
4	-	-	-	-	3,1	3,2	3,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
5	-	-	-	-	-	-	-	4,2	4,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
6	-	-	-	-	-	-	-	-	4,5	5,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
7	-	-	-	-	-	-	-	-	5,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
8	-	-	-	-	-	-	-	-	5,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
9	-	-	-	-	-	-	-	-	5,3	5,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,1	1,2	-	-	-	-	-	-	-	
11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,3	-	-	-	-	-	-	
12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,3	1,4	-	-	-	-	-	
13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,4	-	-	-	-	-	
14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,5	1,6	-	-	-	-	
15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,1	-	-	1,4	1,5	-	-	-	-	
16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,7	-	-	-	
17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,8	1,9	-	
18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,8	1,9	-	
19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,10	
20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,10	1,11

Tablo 7 incelediğinde bazı soruların bir kazanımı, bazı soruların ise birden fazla kazanımı içerdiği görülmektedir. Sınavda en fazla soruya (üçer adet), 2. Ünitenin (Kuvvet ve Hareket) 1.4 numaralı kazanımının kaynaklık ettiği tespit edilmiştir. Bu kazanım aşağıda sunulmuştur.

“1.4. Sıvı içindeki cisme, sıvı tarafından yukarı yönde bir kuvvet uygulandığını fark eder ve bu kuvveti kaldırma kuvveti olarak tanımlar ”

Ayrıca Tablo 7’deki 1. Dönem TEOG Fen ve Teknoloji dersi sınavında soru çıkan kazanımlar incelendiğinde 1. ünite olan “Hücre Bölünmesi ve Kalıtım” ünitesinden kalıtım ve genetik konusuna ait genetik mühendisliği, biyoteknoloji, akraba evliliği, genetik hastalıkların teşhisi ve tedavisindeki bilimsel ve teknolojik gelişmeler ile ilgili kazanımlardan hiç soru gelmediği tespit edilmiştir.

Soru çıkan kazanım sayılarının toplam kazanım sayılarına göre frekans ve yüzdeleri Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Soru Çıkan Kazanım Sayılarının Toplam Kazanım Sayılarına Göre Frekans ve Yüzde Oranı

Ünite	Kazanım Sayıları	Soru Çıkan Kazanım Sayısı	Oran
1	29	13	%44,8
2	11	11	%100
Toplam	40	24	% 60

Tablo 8’de görüldüğü üzere toplam yirmi dokuz kazanım bulunan ilk üniteadaki (Hücre Bölünmesi ve Kalıtım) kazanımların %55,2’sinden sınavdan hiç soru gelmediği, ikinci ünite (Kuvvet ve Hareket) kazanımlarının tamamından soru geldiği görülmektedir. Yine toplam kazanımların %60’ından sınavda soru sorulduğu %40’ından ise sınavda hiç soru gelmediği tablodan anlaşılmaktadır.

TEOG sınav soruları ile ilgili kazanımların ilişkilendirilmesi sonucu Tablo 9’daki veriler elde edilmiştir.

Tablo 9. 2013-2014 II. Dönem TEOG Sınavına Ait Üniteler ve Alt Konulara Ayrılan Ders Saatleri

Üniteler	Alt Konular	Ders Saati	Kazanımın Karşılık Geldiği Soru Sayısı
1.Ünite (Hücre Bölünmesi Ve Kalıtım)	Mitoz	4	1
	Kalıtım	8	-
	Mayoz	4	1
	Dna ve Genetik Bilgi	8	-
	Adaptasyon ve Evrim	4	-
2.Ünite (Kuvvet Ve Hareket)	Sıvıların ve Gazların Kaldırma Kuvveti	12	-
	Basınç	8	1
3.Ünite (Maddenin Yapısı Ve Özellikleri)	Periyodik Sistem	4	1
	Kimyasal Bağlar	4	2
	Kimyasal Tepkimeler	12	-
	Asit ve Bazlar	12	1
	Suyun Kimyası	4	1
4.Ünite (Ses)	Ses Dalgaları Ve Sesin Özellikleri	4	1
	Müzik ve Fen , Enerji	4	-
	Sesin Yayılma Hızı	4	1
5.Ünite (Maddenin Halleri Ve Isı)	Isı Ve Sıcaklık	4	1
	Isı Alışverişi Ve Hal Değişimleri	4	2
	Hal Değişim Isıları	4	2
	Isınma Ve Soğuma Eğrileri	4	1
6.Ünite (Canlılar Ve Enerji İlişkileri)	Besin Zinciri	12	5
	Geri Dönüşüm ve Enerji Kaynakları	4	-
Toplam		122	21

Yukarıdaki Tablo 9 incelendiğinde bazı sorular birden fazla kazanımı kapsadığı için toplam soru sayısının 21 adet olduğu görülmektedir. 1. ünitenin toplam 20 ders saati ayrılan “Kalıtım, DNA ve Genetik Bilgi”, “Adaptasyon ve Evrim”; 2. ünitenin 12 ders saati ayrılan “Sıvıların ve Gazların Kaldırma Kuvveti”; 3. ünitenin 12 ders saati ayrılan “Kimyasal Tepkimeler” konulardan hiç soru gelmediği görülmektedir. Ayrıca toplam 24 ders saati ayrılan “Besin Zinciri” konusundan sonraki ünite ve konulardan da hiç soru gelmediği anlaşılmaktadır.

Tablo 10. 2.Dönem TEOG Fen ve Teknoloji Dersi Soruları ile Soru Çıkan Ünite Kazanımlarının Eşleştirilmesi

Soru Numarası	Kazanım Numarası																	
	1.Ünite Hücre Bölünmesi ve Kalıtım			2.Ünite Kuvvet ve Hareket			3. Ünite Maddenin Yapısı ve Özellikleri			4. Ünite Ses			5.Ünite Maddenin Halleri ve Isı			6.Ünite Canlılar ve Enerji İlişkileri		
1	1,4	3,1	3,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,1
3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,7
4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,6
5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,11	1,12
6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,12
7	-	-	-	2,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,4	-	-	-	-	-	-	-	-
9	-	-	-	-	-	-	-	-	5,1	5,2	-	-	-	-	-	-	-	-
10	-	-	-	-	1,3	1,4	2,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	-	-	-	-	-	2,3	2,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	-	-	-	-	4,3	4,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	-	-	-	-	5,1	5,2	5,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,2	-	-	-	-	-
15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,5	-	-	-	-
16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,2	2,3	2,4	-	-	-
17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,1	-	-	-	-	-
18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,5	4,6	-	-	-	-
19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,2	-	-	-	-	-
20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,1	6,1	6,2	-	-	-

Yukarıdaki Tablo 10 incelendiğinde bazı soruların birden fazla kazanımı içerdiği görülmektedir. Sınavda en fazla soruya(üçer adet), 6.ünitenin 1.12 numaralı kazanımın kaynaklık ettiği tespit edilmiştir. Bu kazanım aşağıda sunulmuştur.

“1.12. gözlemleri sonucunda oksijenli solunumun denklemini tahmin eder.”

Tablo 11. Soru Çıkan Kazanım Sayılarının Toplam Kazanım Sayılarına Göre Frekans ve Yüzde Oranı

Ünite	Kazanım Sayıları	Soru Çıkan Kazanım Sayısı	Oran
1	29	3	%10.3
2	22	1	%4.5
3	31	10	%32.2
4	16	3	%18
5	27	12	%44.4
6	23	6	%26

Tablo 11 incelendiğinde öğretim programında belirtilen 197 adet kazanımdan 148 adet kazanım kapsayacak şekilde sınav sorularının hazırlandığı görülmektedir. Yine tablodan sınavda ölçülmeye çalışılan tüm kazanımların % 8,1'ne denk gelen 12 kazanım ile beşinci ünite olan “Maddenin Halleri ve Isı” ünitesinin ağırlıklı olduğu görülebilir.

Kazandırılmaya çalışılan kazanım sayıları ile sınavda soru çıkan kazanım sayıları dikkate alınarak üniteler değerlendirildiğinde beşinci ünitenin % 44,4 ve üçüncü ünitenin % 32,2' lik bir oranla en çok soru gelen üniteler, ikinci ünitenin ise % 4,5'lik oranla en az soru gelen ünite olduğu görülmektedir.

Tablo 12. Ünitelere Göre Çıkan Soru Sayıları ve Yüzdeleri

Ünite	1. Ünite Hücre Bölünmesi ve Kalıtım	2. Ünite Kuvvet ve Hareket	3. Ünite Maddenin Yapısı ve Özellikleri	4. Ünite Ses	5. Ünite Maddenin Halleri ve Isı	6. Ünite Canlılar ve Enerji İlişkileri
Kazanım Sayıları	29	22	31	16	27	23
Sorular	1	7	10, 11, 12, 13	8, 9	14, 15, 16, 17, 18, 19, 20	2, 3, 4, 5, 6
Frekans	1	1	4	2	7	5
%	%5	%5	%20	%10	%35	%25

Tablo 12 incelendiğinde en çok sorunun %35'lik oranla 27 kazanımı kapsayan 5. üniteden geldiği görülmektedir. "Maddenin Halleri ve Isı" ünitesinden 7 soru (%35), "Canlılar ve Enerji İlişkileri" ünitesinden 5 soru (%25), "Maddenin Yapısı ve Özellikleri" ünitesinden ise 4 soru (%20) ve "Ses" ünitesinden 2 soru (%10) sorulmuştur. Sınavda soru çıkan üniteler dikkate alındığında en az sorunun %5'lik oranlarla 1. ve 2. üniteden geldiği görülmektedir.

4.2.2. TEOG Sınav Sorularının Sınıflandırılmasıyla Elde Edilen Bulgular

İkinci dönem TEOG sınavı kapsamında 20 Fen Teknoloji sorusunun YBT'nin bilişsel süreç basamaklarına göre analizinden elde edilen bulgular Tablo 13'te sunulmuştur.

Tablo 13. I. Dönem TEOG Sınav Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Analizi

	Bilişsel Süreç Basamakları					
	Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Oluşturma
Sorular	1,4,7,8	9,13,19,20	3,5,10,11,16	2,6,12,18	14,15,17	-
Frekans	4	4	5	4	3	
%	%20	%20	%25	%20	%15	%0

Tablo 13 incelendiğinde bilişsel süreç boyutunda oluşturmak basamağından hiç bir sorunun sorulmadığı görülmektedir. Bilişsel süreç boyutunda en çok beş soru (%25) ile önceden öğrenilen bilgileri kullanmayı gerektiren uygulama basamağından, en az üç soru (%15) ile ise belirli ölçüt ve standartlara dayalı yargılarda bulunmayı gerektiren değerlendirme basamağından soruların geldiği görülmektedir. Hatırlama, anlama ve analiz etme basamaklarından ise dörder (%20) soru sorulduğu anlaşılmaktadır.

İkinci dönem TEOG sınavı kapsamında 20 Fen Teknoloji sorusunun YBT'nin bilişsel süreç basamaklarına göre analizinden elde edilen bulgular Tablo 14'te sunulmuştur.

Tablo 14. II. Dönem TEOG Sınav Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Analizi

	Bilişsel Süreç Basamakları					
	Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Oluşturma
Sorular	13	1,3,10,15,16,17,18,19	4,5,6	7,8,9,11,12,14,20	2	-
Frekans	1	8	3	7	1	-
%	%5	%40	%15	%35	%5	%0

Tablo 14 incelendiğinde bilişsel süreç boyutunda oluşturmak basamağından hiç bir sorunun sorulmadığı görülmektedir. Bilişsel süreç boyutunda en çok sekiz soru (%40) ile sözlü, yazılı ve grafiksel iletişimi kapsayan öğretimsel mesajların anlamını saptamayı gerektiren anlama basamağından, en az bir soru (%5) ile ise uzun süreli bellekten gerekli bilgiyi geri çağırması gerektiren hatırlama ile belirli kriterlere analiz edip sonrada bu kriterlere göre yargıda bulunmayı karar vermeyi gerektiren değerlendirme basamaklarından soruların geldiği görülmektedir. Yine tablodan bir bütünü parçalara ayırarak bu parçaların bütün ile ilişkisini kurabilmeyi gerektiren analiz etme basamağından yedi soru (%35) ve bilgilerini kullanarak problem çözmeyi gerektiren uygulama basamağından üçer (%15) soru sorulduğu anlaşılmaktadır.

4.3.Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular

2013- 2014 eğitim-öğretim yılında uygulanan TEOG sınavı ile ilgili paydaş görüşlerine ait bulgular;

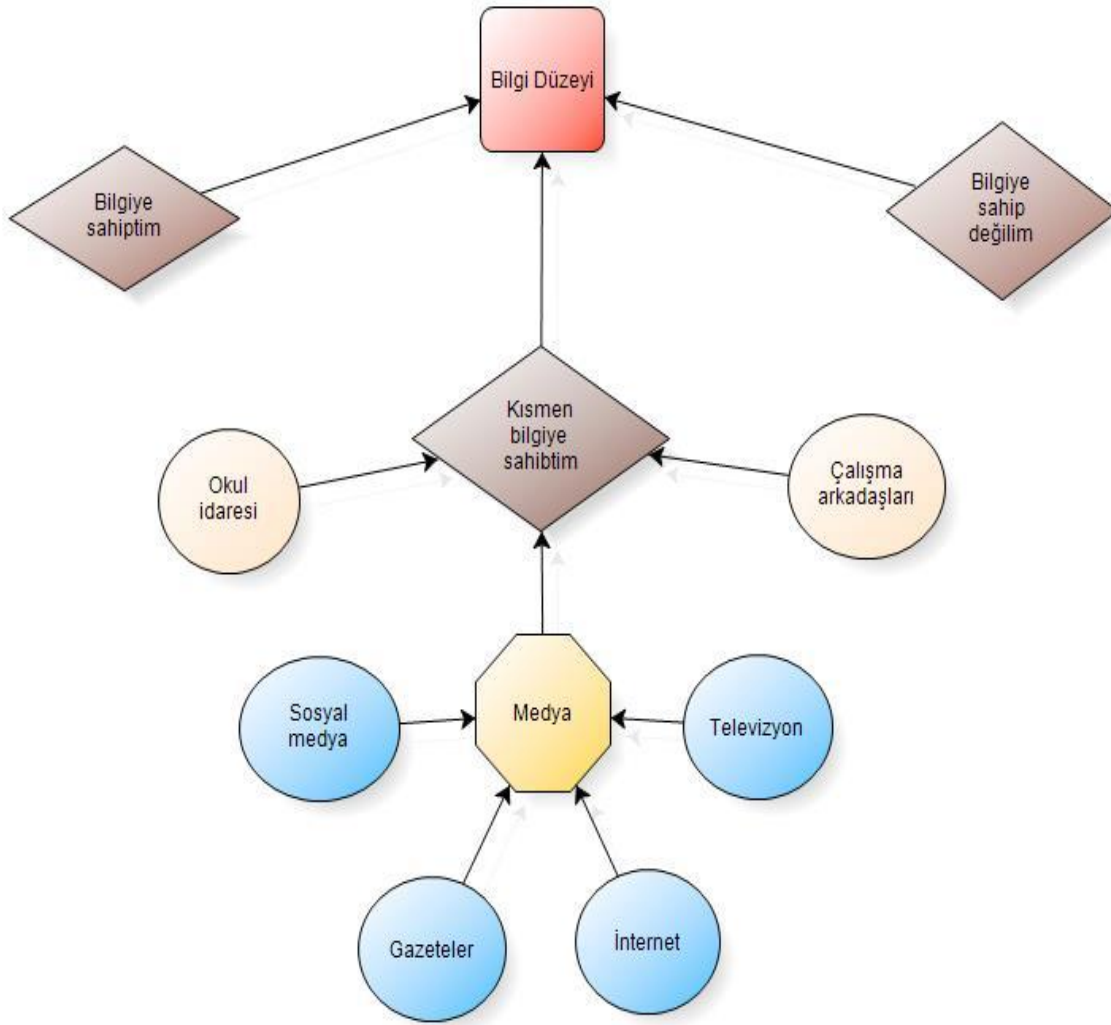
- Öğretmen görüşleri
- Öğrenci görüşleri
- Veli görüşleri

şeklinde başlıklar halinde ele alınmıştır.

4.3.1. Öğretmenlerle Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

Bu bölümde 2013- 2014 eğitim ve öğretim yılında 8. sınıfta Fen ve Teknoloji dersine giren öğretmenlerin, aynı yıl uygulanan TEOG sınavı ile ilgili görüşlerini tespit etmeye yönelik soruların analizine yer verilmiştir.

1- Öğretmenlere “TEOG sınavı hakkında yeterince bilgiye sahip olup olmadığınızı (nedenleri ile)açıklar mısınız?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar kodlamalara dönüştürülmüş ve bu kodlamalar *bilgiye sahiptim, bilgiye sahip değildim ve kısmen bilgiye sahiptim* temaları altında toplanmıştır. Kısmen bilgiye sahiptim teması altında öğretmenlerin bu bilgiye ulaşırken kullandıkları iletişim araçları medya başlıklı kod altında toplanmıştır. Tema ve kodlamalar modele dönüştürülerek aşağıda Şekil 3'te sunulmuştur.

Şekil 3. Öğretmenlerin TEOG sınavı hakkında yeterince bilgiye sahip olup olmadıklarına yönelik görüşlerinden oluşan modelleme

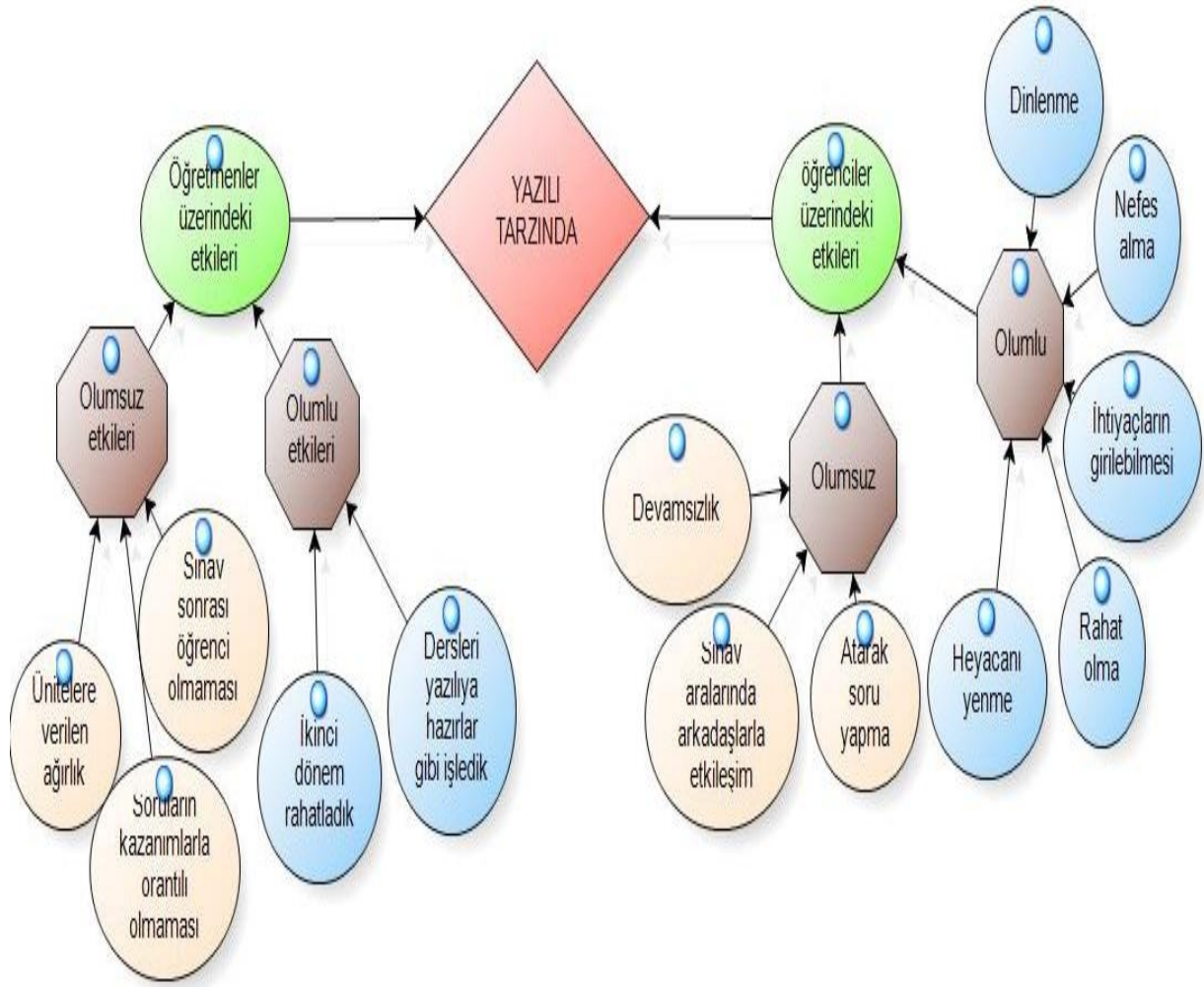
Şekil 3 incelendiğinde bilgiye sahiptim, bilgiye sahip değildim temaları altında herhangi bir kodlama yer almazken, kısmen bilgiye sahip olduğunu belirten öğretmenlerin bu bilgilere okul idaresi, çalışma arkadaşları ve medya aracılığı ile ulaştıkları görülmektedir. Ayrıca görüşmeciler bu bilgilere ulaşırken “gazete, internet, televizyon ve sosyal medya” araçlarından yararlandıklarını belirtmişlerdir. Görüşmecilerin soruya ilişkin verdikleri bazı cevaplar aşağıda verilmiştir.

Öğretmen 1 “... açık söylemek gerekirse sınavın içeriği hakkında sınırlı bilgiye zümre arkadaşlarımla tartışarak onların da öğrendiği kadarı ile sahip oldum.”

Öğretmen 2 “ ... Gazete ve internette okuduğum kadarı ile bilgiye sahiptim.”

Öğretmen 3 “... Okul idaresi bazı açıklamalar yaptı ama yeterli olmadı sanki herkes kendi öğrensin gibi bir durum ortaya çıktı.”

2- Öğretmenlere “TEOG sınavının ilgili derslerden yazılı tarzında yapılması ile ilgili görüşleriniz nelerdir?” sorusu yöneltmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar kodlamalara dönüştürülmüş ve bu kodlamalar *öğretmenler üzerindeki etkileri* ve *öğrenciler üzerindeki etkileri* temaları altında toplanmıştır. Tema ve kodlamalar modele dönüştürülerek aşağıda Şekil 4’de sunulmuştur.

Şekil 4. Öğretmenlerin TEOG sınavının ilgili derslerden yazılı sınav tarzında yapılması ile ilgili görüşlerinden oluşan modelleme

Şekil 4 incelendiğinde TEOG sınavının yazılı tarzında yapılmasının öğretmen ve öğrenci üzerindeki etkileri olumlu ve olumsuz olarak kodlanmış ve analiz edilmiştir. Öğretmenler konulara ve kazanımlara ayrılan ders saatleri ile sınavda sorulan soru sayılarının uyumlu olmadığını ve özellikle ikinci TEOG sınavı sonrası okulda öğrencilerin olmamasını olumsuzluk olarak belirtmişlerdir. Görüşmeciler sınavının olumsuz etkileri kodu altında verdikleri bazı cevaplar aşağıda belirtilmiştir.

Öğretmen 1 "...işlenen konulara ayrılan süre ile sınavlarda ki soruların dağılımı tam uyumlu değildi."

Öğretmen 3 "... Sağlıklı bir ölçme yapmak istiyorsak konu dağılımlarını, kazanımları ve konulara ayrılan zamanı dikkate nasıl almalıyız."

Öğretmen 4 "... son ayda öğrenci okulda kalmıyor..."

Öğretmenler yazılıya hazırlanır gibi ders işlemelerini ve sınav temposu havasından çıkmış olmalarını sınavın yazılı tarzında yapılmasının olumlu yönü olarak belirtmişlerdir. TEOG sınavının yazılı tarzında yapılmasının olumlu bulduklarına ilişkin bazı cevapları aşağıda verilmiştir.

Öğretmen 1 "... dersleri yazılıya hazırlanır gibi işledik. Çok rahattık."

Öğretmen 2 "... ikinci dönem son ay öğrenci olmamasından dolayı bayağı rahattık..."

Öğretmen 3 "... Yazılı sınav tarzında yapılması güzel ama. 1. Dönem ile 2. Dönem sınavında son konular ağırlıklı olmak üzere diğer konulardan da soru çıktı yada çıkmadı. Bu açıdan baktığımızda problem yok gibi görünüyor ama bence iki sınavın etkisi aynı olmamalı..."

Öğretmen 4 "... Yazılı olarak yapılması benim açımdan olumlu buluyorum."

Öğrenciler üzerindeki etkileri teması altında öğretmenler devamsızlık, oturma aralarında etkileşim ve yanlış cevapların doğru yanıtlara hiçbir etkisinin bulunmamasından dolayı rahatlıkla atarak soru yapılabilmesini olumsuz olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Bu konuyla ilgili öğretmenlerin verdikleri bazı cevaplar aşağıda belirtilmiştir.

Öğretmen 1 "... oturma aralarında öğrencilerin birbirleri ile soru tartışmaları bazı öğrencilerin yanlışlarını fark etmelerine neden oluyor. Bu durumun moral bozukluğu oluşturduğunu gördüm diğer oturma bu halle girdiler."

Öğretmen 3 "... Çünkü çocuklar son zamanlarda ikinci TEOG sınavından sonra okulu bırakıyorlar."

Öğretmen 4 "... Öğrenci bilmesede sallayabiliyor sınavda..."

Modelden yine Öğrenciler üzerindeki etkileri teması altında öğretmenlerin öğrencilerin dinlenme, heyecanlarını yenmeleri, ihtiyaçlarını girebilme fırsatı bulmalarını ve rahatlamalarını olumlu bulduklarını belirttikleri görülmektedir. Bu konuyla ilgili verdikleri bazı cevaplar aşağıda belirtilmiştir.

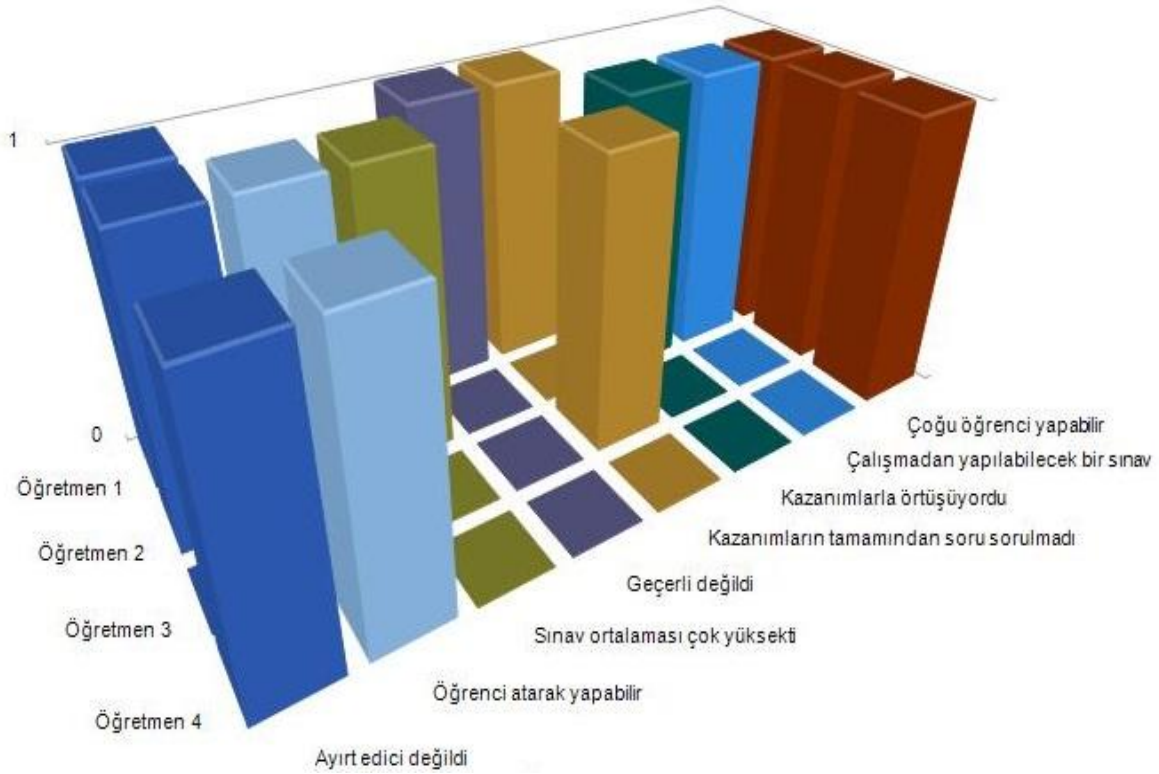
Öğretmen 1 "... aralarda öğrenciler için dinlenme fırsatı oluyor."

Öğretmen 2 "... öğrenciler nefes alma, heyecanlarını yenme, ihtiyaçlarını giderme fırsatı buluyorlar."

3- Öğretmenlere "TEOG sınavı ile ilgili yapılacak ölçme değerlendirme niteliği, geçerliliği ve güvenilirliği hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?" sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 15 ve Grafik 1'de sunulmuştur.

Tablo 15. Öğretmenlerin TEOG Sınavı İle Yapılan Ölçme Değerlendirme İle İlgili Görüşlerine Yönelik Frekanslar

	Öğretmen 1	Öğretmen 2	Öğretmen 3	Öğretmen 4	Toplam
1 : Ayırt edici değildi	1	1	0	1	3
2 : Öğrenci atarak yapabilir	0	1	0	1	2
3 : Sınav ortalaması çok yüksekti	0	1	0	0	1
4 : Geçerli değildi	1	0	0	0	1
5 : Kazanımların tamamından soru sorulmadı	1	0	1	0	2
6 : Kazanımlarla örtüşüyordu	0	1	0	0	1
7 : Çalışmadan yapılabilecek bir sınav	0	1	0	0	1
8 : Çoğu öğrenci yapabilir	0	1	1	1	3

Grafik 1. Öğretmenlerin TEOG sınavı ile yapılan ölçme değerlendirme ile ilgili görüşleri

Tablo 15 ve Grafik 1 incelendiğinde öğretmenlerin en fazla; soruların, çoğu öğrenci tarafından yapılabilecek tarzda olduğunu ve ayırt edici olmadığını ifade ettikleri görülmektedir. Yine öğretmenler; sınavın tüm kazanımları kapsamadığını ve öğrencilerin soruları atarak yapabileceğini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin sorulara verdikleri cevaplardan bazıları aşağıda sunulmuştur.

Öğretmen 1 "...çok basitti o sorularla seviye ölçülmez kaliteli değildi. Sınavın çok ayırt edici olduğunu düşünüyorum. Ayrıca kazanımların tamamından soru sorulmadı"

Öğretmen 2 "...çoğu öğrenci yapabiliirdi. Bu sorularla tam olarak öğrenci ayırdı mı yapılamayacağını düşünüyorum. Yanlış doğru olayı biraz kafama takıldı. Ders de alakalı olmayan bir öğrenci için düşünürsek atarak tutturma fırsatı veriyor. Öğrencilerle sohbetimizde öğrencilerin öğretmenim sallayarak tuttururuz demeleri can sıkıcı..."

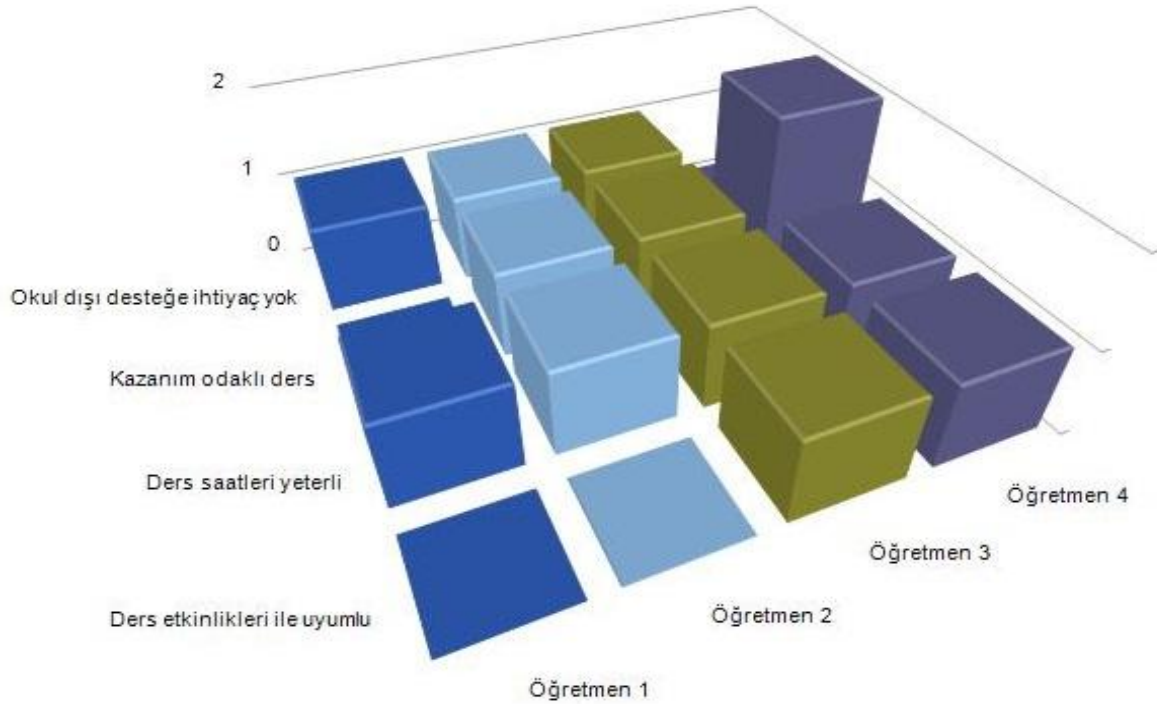
Öğretmen 3 "Başarılı öğrenci ile başarısız öğrenci çok seçilemedi. Sınav ortalaması çok yüksekti. Çoğu öğrenci yapabiliirdi."

Öğretmen 4 "...yanlışın doğruyu götürmemesi öğrenciyi atmaya teşvik ediyor gibi...ayırt edici bir sınav olduğunu düşünüyorum... bence çoğu öğrencinin yapabileceği kadar kolay bir sınavdı"

4- Öğretmenlere "TEOG sınavı ile okul derslerinin durumu (işlenişi, içeriği, ders kazanımları, değerlendirilmesi...) hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?" sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 16 ve Grafik 2'de sunulmuştur.

Tablo 16. Öğretmenlerin TEOG sınavı ile Okul Derslerinin Durumu (işlenişi, içeriği, ders kazanımları, değerlendirilmesi...) Hakkındaki Düşüncelerine Yönelik Frekanslar

	Okul dışı desteğe ihtiyaç yok	Kazanım odaklı ders	Ders saatleri yeterli	Ders etkinlikleri ile uyumlu
Öğretmen 1	1	0	1	0
Öğretmen 2	1	1	1	0
Öğretmen 3	1	1	1	1
Öğretmen 4	0	2	1	1
Toplam	3	4	4	2

Grafik 2. Öğretmenlerin TEOG sınavı ile okul derslerinin durumu (işlenişi, içeriği, ders kazanımları, değerlendirilmesi...) hakkındaki düşünceleri

Tablo 16 ve Grafik 2 incelendiğinde öğretmenlerin tamamının ders saatlerinin sınava hazırlık için yeterli olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Öğretmenlerden üçü sınava hazırlanmak için kazanım odaklı ders işlendiği takdirde okul dışı desteğe ihtiyaç duyulmayacağını belirtmişlerdir. İki öğretmen ise ders içi etkinlikler ile sınav sorularının uyumlu olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin sorulara verdikleri cevaplardan bazıları aşağıda sunulmuştur.

Öğretmen 1 " ...ders saatleri bakımından bir sıkıntı yoktu. Okuldaki dersleri takip eden başarılı öğrenciler dışarıdan desteğe ihtiyaç duymadan sınavda da bu başarılarını ortaya koydular..."

Öğretmen 2 " ders saatleri bakımından bir sıkıntı yoktu... kazanımlar ile örtüşüyordu... okul dışı herhangi bir desteğe öğrencinin ihtiyacı yok diyebilirim..."

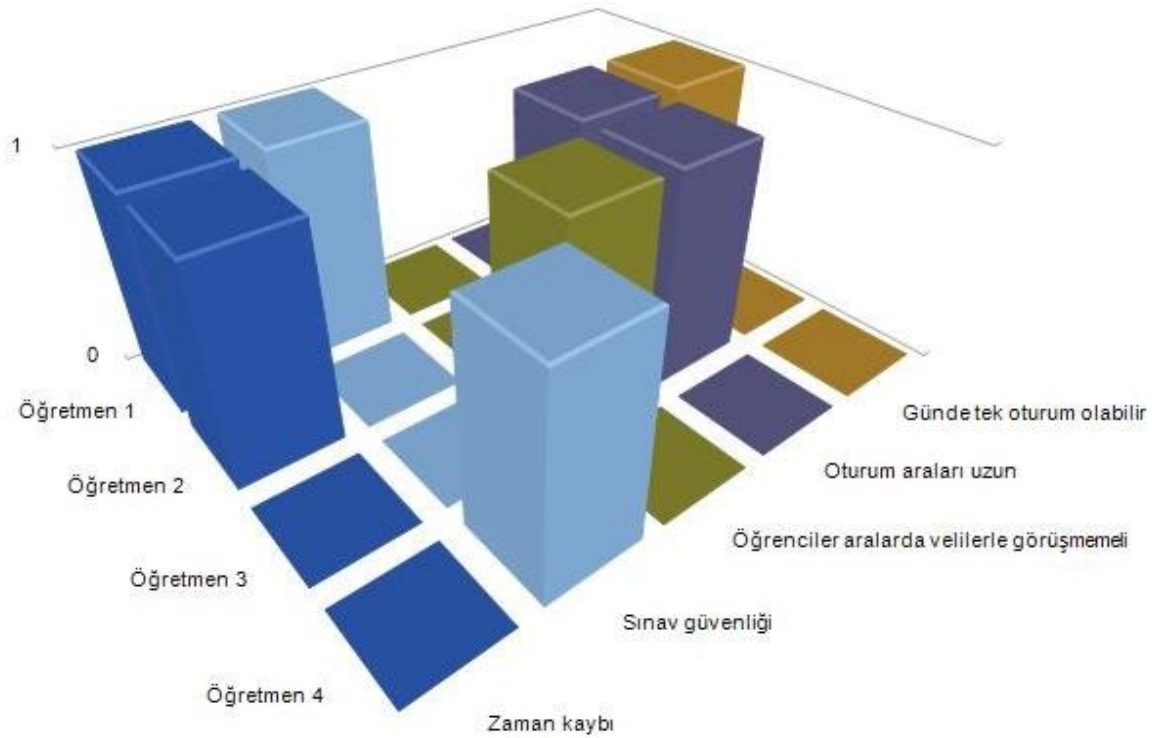
Öğretmen 3 "... Kazanım merkezli ders işliyorsunuz. Kazanıma yönelik ders de soru çözerek deney yaparak direk olarak kazanım merkezli yapıyorsanız sınav da o merkezli... ders saatleri yeterliydi... önceki sınavlarda özel ders ihtiyacı hissediyorlardı öğrenciler ama bu sınavda sınavın yazılı mantığıyla yapılmasının da etkisi ile gerek kalmadı gibi..."

Öğretmen 4 "... İçeriğine baktığımız zaman kazanım odaklı idi ders içinde yaptığımız etkinliklerle uyumlu idi. Öğretmen ders de etkinlikleri yaptı ise sınav açısından bu yeterli diye düşünüyorum.

5- Öğretmenlere “TEOG sınavının uygulanması sürecinde karşılaşılan sıkıntılar nelerdir? Açıklar mısınız?” sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 17 ve Grafik 3’de sunulmuştur.

Tablo 17. Öğretmenlerin TEOG Sınavının Uygulanması Sürecinde Karşılaşılan Sıkıntılara İlişkin Düşüncelerine Yönelik Frekanslar

	Öğretmen 1	Öğretmen 2	Öğretmen 3	Öğretmen 4	Toplam
1 : Zaman kaybı	1	1	0	0	2
2 : Sınav güvenliği	1	0	0	1	2
3 : Öğrenciler aralarda velilerle görüşmemeli	0	0	1	0	1
4 : Oturum araları uzun	0	1	1	0	2
5 : Günde tek oturum olabilir	0	1	0	0	1

Grafik 3. Öğretmenlerin TEOG sınavının uygulanması sürecinde karşılaştıkları sıkıntılara İlişkin Düşünceleri

Yukarıdaki Tablo 17 ve Grafik 3 incelendiğinde öğretmenlerin “günde tek oturum olabilir, sınav aralarının uzun, öğrenciler aralarda velilerle görüşmemeli, sınav güvenliği ve zaman kaybı” şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Öğretmenlerin sorulara verdikleri cevaplardan bazıları aşağıda sunulmuştur.

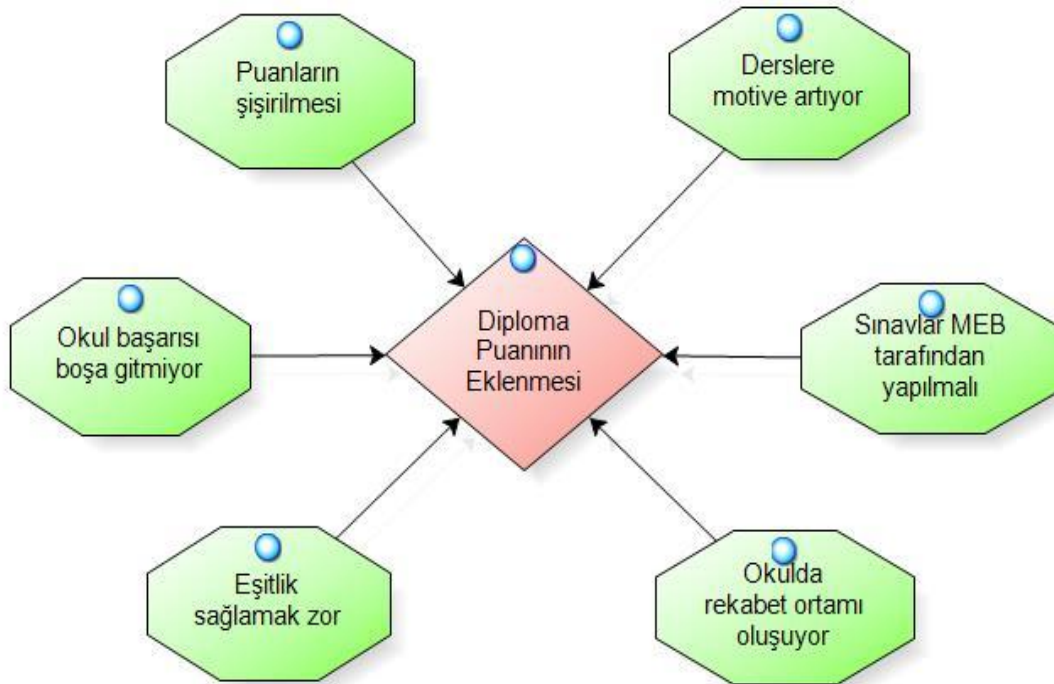
Öğretmen 1 " ...her şeye gereğinden fazla önem vermemizi göz önüne alırsak tek sınav gibi bütün veliler görev aldığım okulun bahçesindeydi. Her arada görüşmeleri bence bu çocuğu daha çok baskı altına alıyor. mesela bazı katı velilerin çocuğunun yanlış yaptığını öğrenmesi bazen olumsuz sonuçlar doğurabilir..."

Öğretmen 2 " ... bir günde 3 oturum değil de tek oturum şeklinde yapılabilir. Öğrencinin toplanması zor oluyor. Öğrenci açısından boşluk fazla oluyor öğrenci dağılıyor. 2 günde yapılınsın ama 3 dersin sorularını tek seferde yapıp çıksın. Giriş çıkışlarda pek birliktelik sağlanamadı. Öğrencinin birisi tam vaktinde gelmiş diğeri biraz geç kalmış buda diğeri öğrencinin olumsuz etkilenmesini sağlıyor diye düşünüyorum."

Öğretmen 3 " ... okullar 2 gün tatil edilgi için alt sınıflar için zaman kaybı olduğunu düşünüyorum hafta sonu yapılabilir."

Öğretmen 4 " Öğrencilerin aralardaki birbirleri ile etkileşimi moral ve motivasyon anlamında sıkıntılara yol açtı. Aralardan sonra öğrencilerin kendilerini toparlaması zor oldu."

6- Öğretmenlere "TEOG sınavında alınan puana diploma puanının eklenmesi ile OYP puanının elde edilmesi hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?" sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar kodlamalara dönüştürülmüş ve bu kodlamalar diploma puanının eklenmesi teması altında toplanmıştır. Tema ve kodlamalar modele dönüştürülerek aşağıda Şekil 5'de sunulmuştur.

Şekil 5. Öğretmenlerin TEOG sınavında alınan puana diploma puanının eklenmesi ile OYP puanının elde edilmesi hakkındaki düşüncelerine yönelik görüşlerinden oluşan modelleme

Şekil 5 incelendiğinde öğretmenlerin "derslerde motive artıyor, puanların şişirilmesi, okul başarıları boşa gitmiyor, eşitlik sağlamak zor, okulda rekabet ortamı oluşuyor ve sınavlar

MEB tarafından yapılmalı” şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Öğretmenlerin soruya ilişkin verdikleri bazı cevaplar aşağıda verilmiştir.

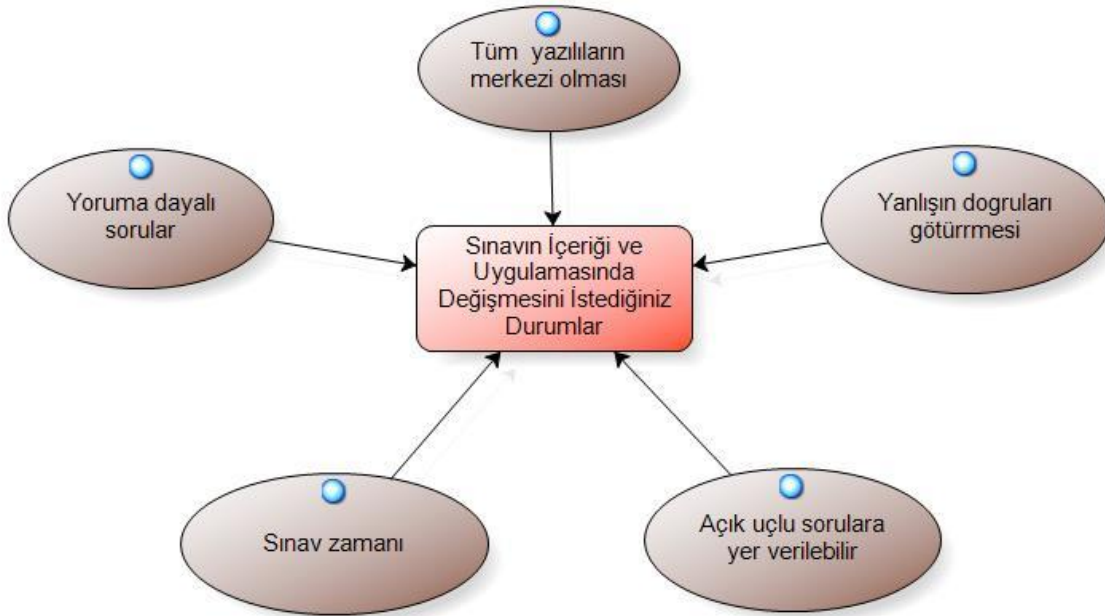
Öğretmen 1 “ ...Olumlu buluyorum öğrenciler derslere daha motive oluyor...özel okullarda puanların şişirilmesi meselesi konuşuluyor bu anlamda da olumsuz gibi. ...ama okullarda öğrenciler arasında rekabet ortamını oluşturması açısından güzel...”

Öğretmen 2 “ ...şimdi öncelikle burada konulmalı evet konulmalı olumlu olarak değerlendiriyorum. ...ama bu seferde veli ve idare baskısı devreye girebilir... Özel okullarda puanların şişirildiğini duyuyoruz...”

Öğretmen 3 “ ... eklenmesi gerektiğini düşünüyorum. Çok başarılı öğrencilerimiz var sınav esnasında herhangi bir olumsuzluk durumunda (nezle, moral bozukluğu...) okul başarısının bir nebze olsun destek olması iyi bir düşünce... öğrencinin okuldaki başarısı boşa gitmemiş olur başarılı öğrencinin... özel okullarla eşitlik sağlamak zor özel okullarda bol verilmesi devlet okulları açısından eksi oluyor. Tüm sınavlar MEB tarafından yapılmalı...”

Öğretmen 4 “ ... ama diploma notunun katılması güzel...tüm sınavların MEB tarafından yapılması gerektiğini eşitliğin sağlanması adına iyi olacağını düşünüyorum...”

7- Öğretmenlere “ TEOG sınavının içeriği ve uygulanmasında değişmesini istediğiniz durumlar, sınavın daha etkili hale getirilebilmesi için önerileriniz nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin soruya verdikleri cevaplar tema ve kodlamalara dönüştürülerek aşağıda Şekil 6’ da sunulmuştur.

Şekil 6. Öğretmenlerin TEOG sınavının içeriği ve uygulanmasında değişmesini istediği durumlara ilişkin modelleme

Şekil 6 incelendiğinde öğretmenlerin “tüm yazılıların merkezi olmasını, yoruma dayalı sorular bulunmasını, sınav zamanı, sınavda açık uçlu sorulara yer verilmesini ve yanlış

cevapların doğru cevapları götürmesi” şeklinde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplardan bazıları aşağıda sunulmuştur.

Öğretmen 1 “ ...her sınavın(1-2-3 yazılının) bu şekilde yapılmasını isterim. Üzerimizden yükte kalmış olur. Bazen çocuğun okulda aldığı not ile sınavda aldığı not arasında büyük farklar olabiliyor.”

Öğretmen 2 “... zaman iyi ayarlanmalı sınav tarihi daha ileri bir zamana alınmalı öğrencilerde kopma meydana geliyor. Birinci dönem için de geçerli...”

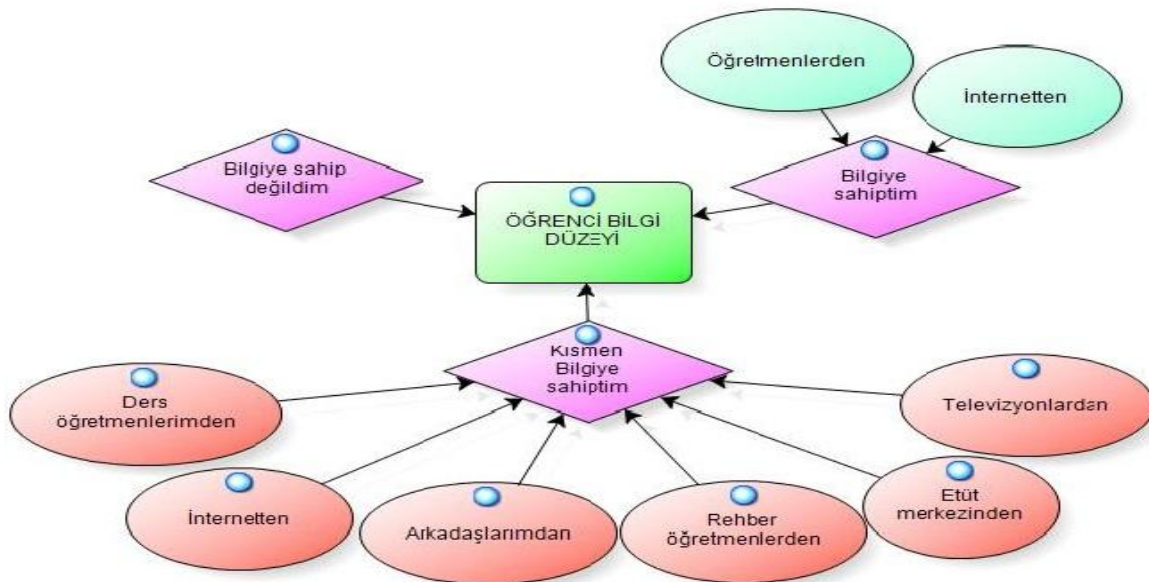
Öğretmen 3 “... bu sınavda yanlış doğruyu götürme yok. Bir öğrenci düşünün çok başarılı değil ama sınavda tüm soruları aynı şık işaretliyor 5-6 tane belki daha fazla doğru yapma ihtimali var . Belki iyi bir not almadı diyebilirsiniz ama ölçmeyi ne kadar sağladığımız sorusu ortaya çıkıyor.”

Öğretmen 4 “... sınavın tarihinde bilinçli öğrenciler açısından bir sıkıntı olmadı ama genelde öğrenciler okulu boş vermeye başlıyorlar...”

4.3.2. Öğrencilerle Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

Bu bölümde 2013-2014 eğitim-öğretim yılında 8. sınıfa devam eden aynı yıl uygulanan TEOG sınavı ile ilgili görüşlerini tespit etmeye yönelik soruların analizine yer verilmiştir.

1- Öğrencilere “TEOG sınavı hakkında yeterince bilgiye sahip olup olmadığınızı (nedenleri ile) açıklar mısınız?” sorusu sorulmuştur. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplar kodlamalara dönüştürülmüş ve bu kodlamalar bilgiye sahiptim, bilgiye sahip değildim ve kısmen bilgiye sahiptim temaları altında toplanmıştır. Tema ve kodlamalar modele dönüştürülerek aşağıda Şekil 7’ de sunulmuştur.

Şekil 7. Öğrencilerin TEOG sınavı hakkında yeterince bilgiye sahip olup olmadıklarına yönelik görüşlerinden oluşan modelleme

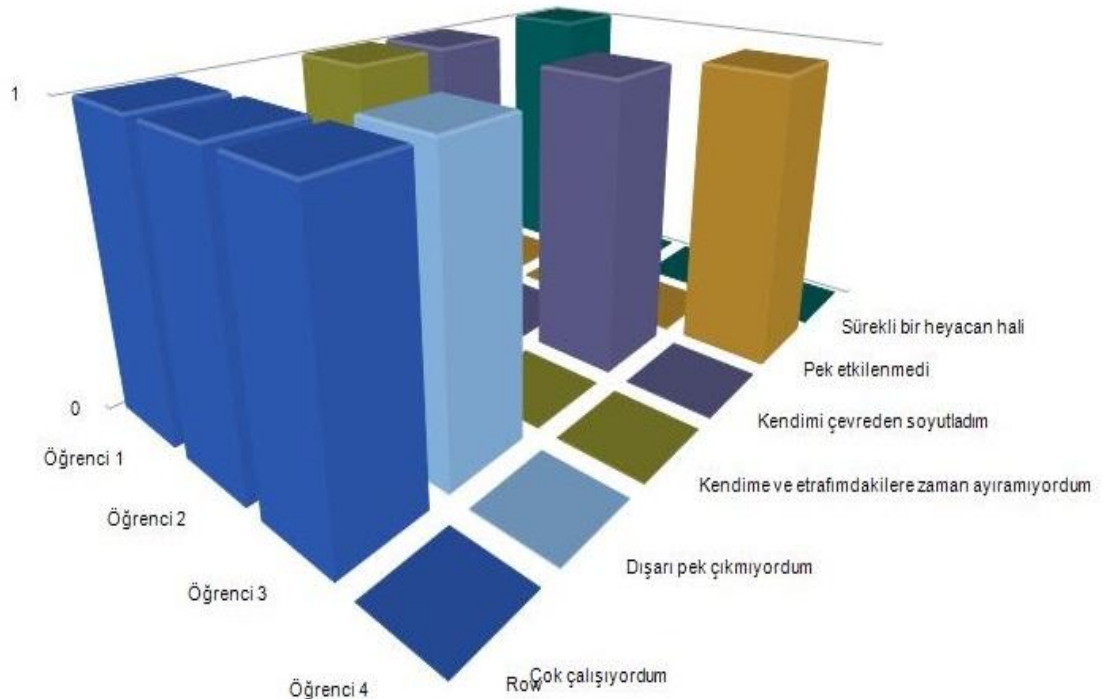
Şekil 7 incelendiğinde bilgiye sahiptim, bilgiye sahip değildim temaları altında herhangi bir kodlama yer almazken, kısmen bilgiye sahip olduğunu belirten görüşmecilerin bu bilgilere ders öğretmenlerinden, rehberlik öğretmenlerinden, internetten, arkadaşlarından, etüt merkezlerinden ve televizyon aracılığı ile ulaştıkları görülmektedir. Bilgiye sahip olduğunu belirten öğrencinin ise kendi araştırmaları sonucu sınavla ilgili bilgiye sahip olduğu görülmektedir. Öğrencilerin bu soruya ilişkin verdikleri bazı cevaplar aşağıda verilmiştir.

Öğrenci-1 "...TEOG sınavı ile ilgili yeterince bilgiye sahip olmadığımı düşünüyorum. Çünkü ilk dönem ne MEB den açıklama yapıldı nede okul idaresi ve öğretmenler yeterli bilgiye sahip değillerdi."

Öğrenci-2 "...yeterince bilgiye sahiptim çünkü önceden araştırmamı yapmıştım. Öğretmenlerimden olsun internetten olsun..."

Öğrenci-3 "... aa kısmen sahiptim çünkü hangi konuların çıkacağını hangi gün hangi sınavların olacağını biliyordum... Okul öğretmenlerimden arkadaş çevremden dershaneden internet ve televizyondan öğrenmişim..."

2- Öğrencilere "TEOG sınavı hazırlık süreci okul içi ve okul dışı yaşantınız nasıl etkilemektedir? Açıklar mısınız?" sorusu sorulmuştur. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 18 ve Grafik 4'de sunulmuştur.

Grafik 4. Öğrencilerin TEOG sınavı hazırlık sürecinde yaşantılarının nasıl etkilendiği ile ilgili görüşleri

Tablo 18. Öğrencilerin TEOG Sınavı Hazırlık Sürecinde Öğrenci Yaşantılarının Nasıl Etkilendiği ile İlgili Görüşlerine Yönelik Frekansları

	Öğrenci 1	Öğrenci 2	Öğrenci 3	Öğrenci 4	Toplam
1 : Çok çalışıyordum	1	1	1	0	3
2 : Dışarı pek çıkmıyordum	0	0	1	0	1
3 : Kendime ve etrafımdakilere zaman ayıramıyordum	1	0	0	0	1
4 : Kendimi çevreden soyutladım	1	0	1	0	2
5 : Pek etkilenmedi	0	0	0	1	1
6 : Sürekli bir heyecan hali	1	0	0	0	1

Yukarıdaki Tablo 18 ve Grafik 4 incelendiğinde öğrencilerin çoğunun çok çalıştıklarını ve kendilerini çevreden soyutladıklarını ifade ettikleri görülmektedir. Görüşmeciler “dışarı pek çıkmıyordum, kendime ve etrafımdakilere pek zaman ayıramıyordum, pek etkilenmedim ve sürekli bir heyecan hali” şeklinde görüş bildirmişlerdir. Görüşmecilerin bu soruya ilişkin verdikleri bazı cevaplar aşağıda verilmiştir.

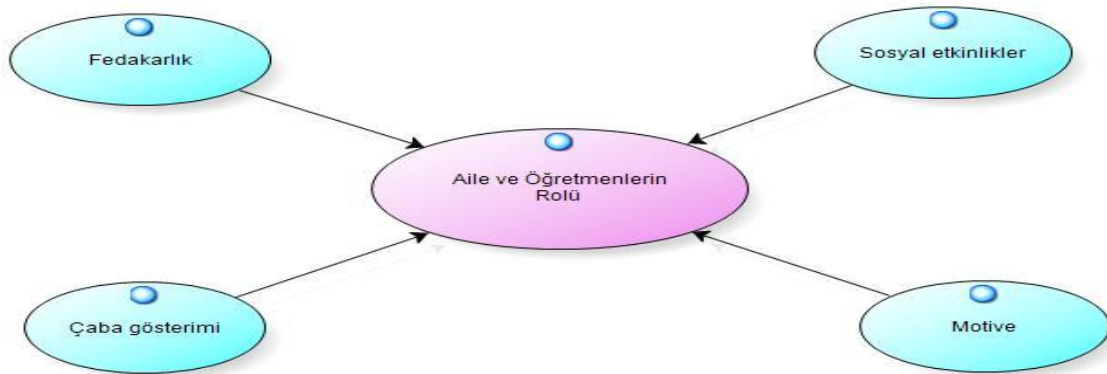
Öğrenci 1 “...kendimi hayattan çok soyutladım. Çünkü amacıma ulaşmam için bu sınavı iyi bir şekilde atlatmam gerekiyordu...”

Öğrenci 2 “...okulda öğretmenlerimiz falan sürekli testler yapıyordu zaten çok sıkı bir çalışmamız vardı TEOG süreci boyunca böyle geçti...”

Öğrenci 3 “ Ders çalışma sürem arttı ve de dışarı pek çıkamadım...”

Öğrenci 4 “ Yaşantım pek etkilenmedi ...”

3- Öğrencilere” TEOG sınavına hazırlanma sürecinde ailenizin ve öğretmenlerinizin rolü hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplar kodlamalara dönüştürülmüş ve bu kodlamalar *aile* ve *öğretmenlerin rolü* teması altında toplanmıştır. Tema ve kodlamalar modele dönüştürülerek Şekil 8’ de sunulmuştur.

Şekil 8. Öğrencilerin TEOG sınavına hazırlanma sürecinde ailelerinin ve öğretmenlerinin rolü hakkındaki düşüncelerine ilişkin modelleme

Şekil 8 incelendiğinde görüşmecilerin aile ve öğretmenlerinin fedakarlık, çaba gösterimi, sosyal etkinlik ve motive yönünde katkı sağladıkları görülmektedir. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplardan bazıları aşağıda sunulmuştur.

Öğrenci 1 "... Beklide benden daha çok öğretmenlerimin ve ailemin rolü vardı. Çünkü ailem hani benim sürekli yapabileceğimi söylüyorlardı... öğretmenlerim okulda sürekli destek oldular ben yapamayacağımı söylerken öğretmenlerim ise sürekli yapacaksın rahat ol diyorlardı. Motivasyonumu sürekli üste tutan kesinlikle öğretmenlerimizdi..."

Öğrenci 2 "...Sıkıntı yapma iyi geçecek diye sürekli destekliyorlardı..."

Öğrenci 3 "...Ailem beni çok destekledi... Örneğin ben test çözerken bir soru çözemediğim zaman kızım yaparsın bu soruyu geç sıkıntı yapma gibi beni motive etmeye çalışıyorlardı..."

Öğrenci 4 "...Her şeyi benim çevremde yaptılar örneğin ders çalıştığım için misafirlikleri gidilmiyorlar ya da bize kimse gelmiyordu..."

4- Öğrencilere " TEOG sınavındaki soruları yapabilmeniz için okulda işlenen derslerinin yeterliliği hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?" sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 19'da sunulmuştur.

Tablo 19. Öğrencilerin TEOG Sınavındaki Soruları Yapabilmeniz İçin Okulda İşlenen Derslerinin Yeterliliği Hakkındaki Düşünceleri

	Öğrenci 1	Öğrenci 2	Öğrenci 3	Öğrenci 4	Toplam
1 sınavın çok üstünde bilgiye sahiptim	1	0	1	0	2
2 Sınava yönelik denemeler	2	1	1	1	5
3 Kazanımların hepsine sahiptik	1	1	1	1	4
4 Daha zor sorularla hazırlanmıştık	1	0	0	0	1

Tablo 19 incelendiğinde öğrencilerin tamamının kazanımlara sahip olduklarını ve okulda sınava yönelik denemeler yapıldığını ifade ettikleri görülmektedir. İki öğrenci sınavın çok üstünde bir bilgiye sahip olduklarını ve bir öğrencide okulda sınava daha zor sorular ile hazırlandıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin bu soruya ilişkin verdikleri bazı cevaplar aşağıda verilmiştir.

Öğrenci 1 " Yeterliydi bizim hocamız zaten sürekli bilgisayardan sorular çözdürüyordu kendi özel siteleri var herhalde oradan fazlaca faydalandık... gayet yeterliydi."

Öğrenci 2 "... şimdi şöyle TEOG sınavının ben çok üstünde bilgi sahibi olduğumu düşünüyorum... Okulda denemelerimiz oldu sık sık, onun dışında çeşitli etütlerimiz oldu teneffüslerde sorularımızı hiç geri çevirmediler..."

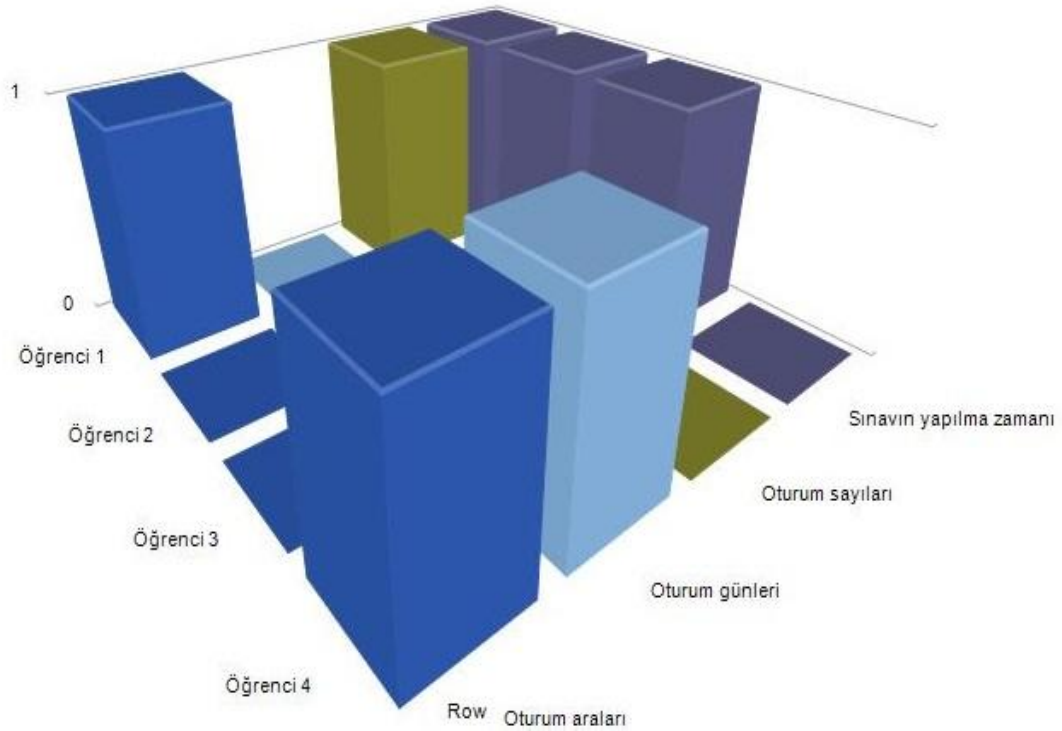
Öğrenci 3 "... okulda işlediğimiz dersler bizden beklenen bütün kazanımları bize kazandırmıştı..."

Öğrenci 4 "...sınavda hiç bilmediğim, işlemediğimiz konu yoktu..."

5- Öğrencilere "TEOG sınavının içeriği ve uygulanmasında değişmesini istediğiniz durumlar nelerdir?" sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 20 ve Grafik 5'de sunulmuştur.

Tablo 20.Öğrencilerin TEOG Sınavının İçeriği Ve Uygulanmasında Değişmesini İstedikleri Durumlar İle İlgili Görüşlerine Yönelik Frekanslar

	Oturum araları	Oturum günleri	Oturum sayıları	Sınavın yapılma zamanı
1 Öğrenci 1	1	0	1	1
2 Öğrenci 2	0	0	0	1
3 Öğrenci 3	0	0	0	1
4 Öğrenci 4	1	1	0	0
Toplam	2	1	1	3

Grafik 5. Öğrencilerin TEOG sınavının içeriği ve uygulanmasında değişmesini istedikleri durumlar ile ilgili görüşleri

Yukarıdaki Tablo 20 ve Grafik 5 incelendiğinde öğrencilerinden iki tanesinin sınavın yapılma zamanı ve oturum aralarının birer öğrenci ise oturum günleri ile oturum sayılarının değişmesini ifade ettikleri görülmektedir. Öğrencilerin bu soruya ilişkin verdikleri bazı cevaplar aşağıda verilmiştir.

Öğrenci 1 "... TEOG ikinci sınav yapılırca ... bir boşlama oldu bizlerde 3. sınav nasılsa bizim öğretmenlerimiz yapıyor kolay olur diye düşünülüyor. 3. yazılı olmalı bütün konuları kapsamalı..."

Öğrenci 2 "... 3.sınav olarak yapılmalı..."

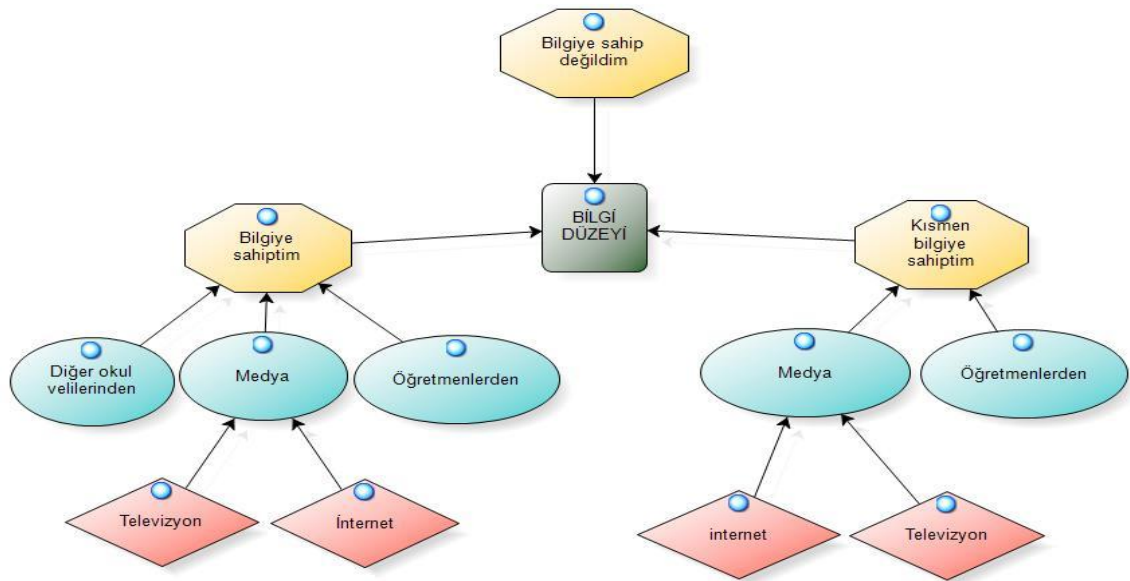
Öğrenci 3 "...özellikle ikinci dönem son sınav olarak yapılmalı derslere çoğu öğrenci gelmiyor sorun oluyor..."

Öğrenci 4 "... sınav süresi aynı kalırdı araları 10 dakikaya indirirdim... Çünkü insan arkadaşları ile konuşunca morali bozuluyor. Birde tek günde yapardım tüm sınavları çünkü ikinci güne kalınca zor oluyor..."

4.3.3. Öğrenci Velileri ile Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

Bu bölümde 2013-2014 eğitim-öğretim yılında 8. sınıfa devam eden öğrenci velilerinin aynı yıl uygulanan TEOG sınavı ile ilgili görüşlerini tespit etmeye yönelik soruların analizine yer verilmiştir.

1-Velilere " TEOG sınavı hakkında yeterince bilgiye sahip olup olmadığınızı (nedenleri ile)açıklar mısınız?" sorusu yöneltilmiştir. Velilerin bu soruya verdikleri cevaplar kodlamalara dönüştürülmüş ve bu kodlamalar bilgiye sahiptim, bilgiye sahip değildim ve kısmen bilgiye sahiptim temaları altında toplanmıştır. Tema ve kodlamalar modele dönüştürülerek aşağıda Şekil 9'da sunulmuştur.

Şekil 9. Velilerin TEOG sınavı hakkında yeterince bilgiye sahip olup olmadıklarına yönelik görüşlerinden oluşan modelleme

Şekil 9 incelendiğinde bilgiye sahip değildim teması altında herhangi bir kodlama yer almazken, kısmen bilgiye sahiptim teması altında velilerin bu bilgilere öğretmenlerden ve medya aracılığı ile ulaştıkları görülmektedir. Bilgiye sahiptim teması altında veliler sahip oldukları bilgilere öğretmenlerden, medya ve diğer okul velilerinden ulaştıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca bilgiye sahiptim ve kısmen bilgiye sahiptim diye görüş belirten velilerin medya üzerinden ulaştıkları bilgileri televizyon ve internet kanalı ile elde ettikleri görülmektedir. Velilerin bu soruya ilişkin verdikleri bazı cevaplar aşağıda verilmiştir.

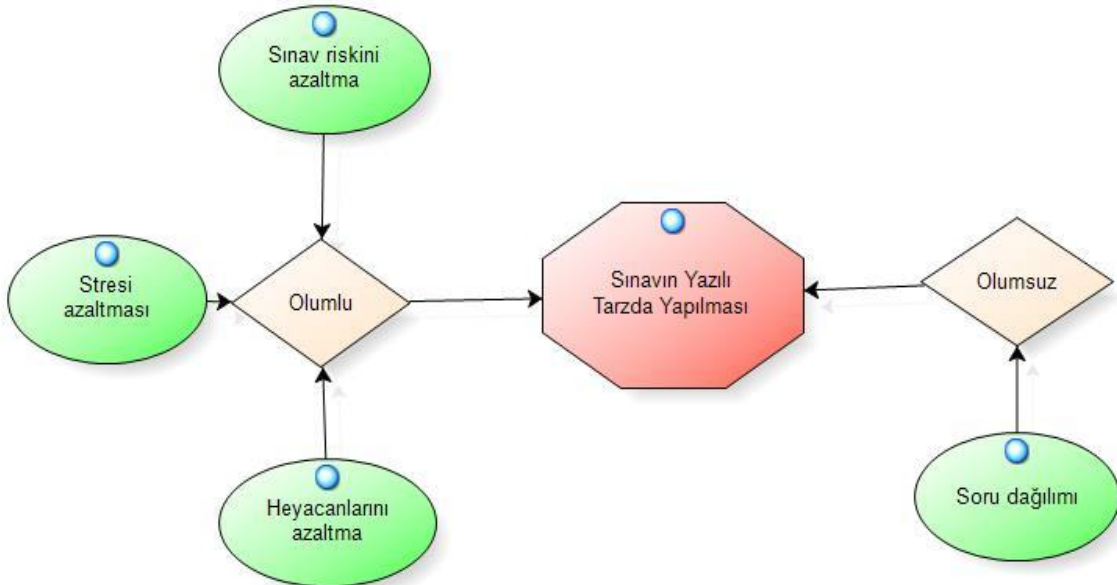
Veli 1 "... gerek medyadan gerekse okulda çalıştığım için bilgiye sahiptim..."

Veli 2 "... TEOG hakkında yeterince bilgiye sahip değildim özellikle içeriği hakkında... Daha çok medyadan ve internetten bilgi öğrenmeye çalıştık..."

Veli 3 "...Genelde internet ve medyadan öğrendiğimi söyleyebilirim. Okulumuzda da biz şanlıydık bilgilendirme yapıldı öğretmenlerimiz tarafından. Bu konuda başka okullarda tanıştığımız velilerden bilgi paylaşımı oldu..."

Veli 4 "... Yeterince bilgiye sahip olduğumu düşünmüyorum. ..tam bir bilgilendirme yapılamadı... Kısmen de olsa internet, medya araçları ve okuldaki öğretmenler aracılığı ile ne kadar bilgi sahibi olabildiysen o kadar oldu..."

2- Velilere "TEOG sınavının ilgili derslerden yazılı tarzında yapılması ile ilgili görüşleriniz nelerdir?" sorusu sorulmuştur. Velilerin bu soruya verdikleri cevaplar tema ve kodlamalara dönüştürülerek aşağıda Şekil 10'da sunulmuştur.

Şekil 10. Velilerin TEOG sınavının ilgili derslerden yazılı sınav tarzında yapılması ile ilgili görüşlerinden oluşan modelleme

Şekil 10 incelendiğinde velilerin verdikleri cevaplar Sınavın *yazılı tarzında yapılması* teması altında olumlu ve olumsuz olarak kodlanmış ve analiz edilmiştir.

Veliler sınav riskini azaltma, heyecanlarını azaltma, soru dağılımı ve stresi azaltması yönünde olumlu görüş belirtmişler. Veliler sınavının olumsuz etkileri kodu altında ise soru dağılımını göstermişlerdir. Velilerin bu soruya verdikleri cevaplardan bazıları aşağıda sunulmuştur.

Veli 1 " Bu şekilde daha rahat çocuklar zorlanmıyor bir seferde çocukların geleceğini etkiliyordu ama bu şekilde stres yok zaten çocukların hayatı sınav bu rahat sanki çocuk daha rahat normal okul sınavlarına gelip gidiyormuş gibi ..."

Veli 2 "...bir konudan çok soru çıkması çocuğumu olumsuz etkiledi... birde beklediğimiz gibi sorular gelmedi hani bana göre çok başarılı değildi. ..evet o açıdan biz daha önceki sınavlardaki gibi bir soru bekliyorduk. Benim çocuğum çok etkilendi..."

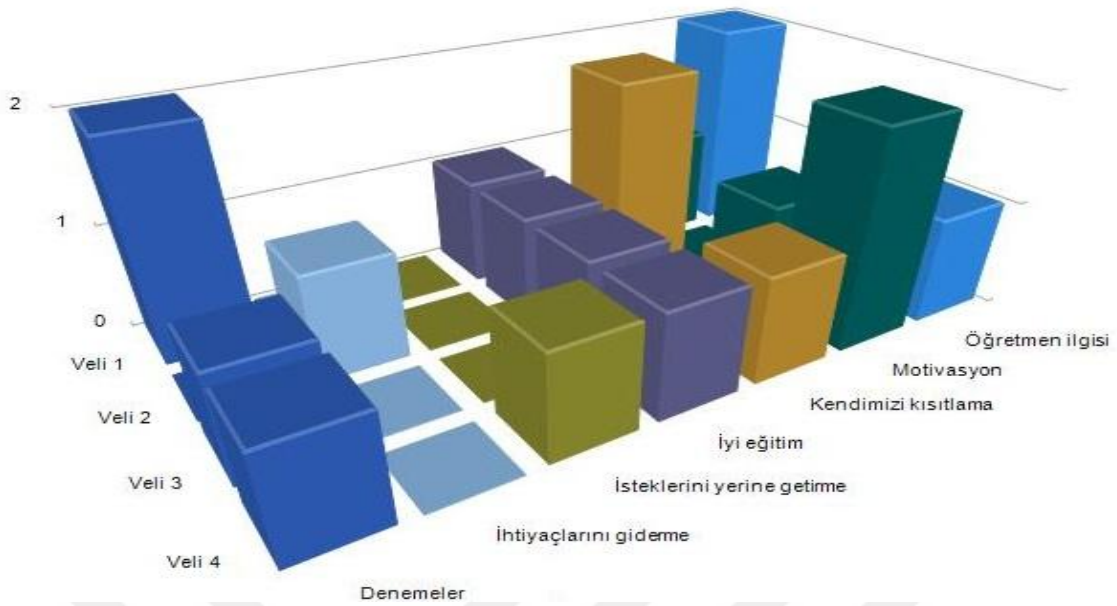
Veli 3 "...yazılı tarzda yapılması öğrenci açısından bir takım oluşabilecek riskleri bölmeleri bakımından olumlu. Yani sınav sırasında rahatsızlanma, bir derste aşırı heyecanlanma , moral bozukluğu gibi durumlarda gerek derslerin bağımsız saatlerde yapılması gerekse farklı günlerde yapılması açısından olumlu olduğunu düşünüyorum. Örneğin bir derste soruları tam olarak yapamadığı için canı sıkılan öğrenci diğer derse yeni bir sınavmış gibi girebilir..."

Veli 4 "... bu şekilde olması güzel çünkü çocuklarımız daha az stresli ve heyecanlı oluyor ilk oturumda biraz heyecan olsa da sonradan bayağı azaldığını düşünüyorum. Tek sınav olarak yapılsa çocuğum sıkıntı yaşayabilirdi..."

3- Velilere "TEOG sınavına öğrencilerin hazırlanma sürecinde sizin ve okulun rolü hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?" sorusu sorulmuştur. Velilerin bu soruya verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 21 ve Grafik 6'da aşağıda sunulmuştur.

Tablo 21.Velilerin TEOG Sınavına Hazırlanma Sürecinde Kendilerinin Ve Öğretmenlerin Rolü Hakkındaki Düşüncelerine Yönelik Frekanslar

	Veli 1	Veli 2	Veli 3	Veli 4	Toplam
1 : Denemeler	2	0	1	1	4
2 : İhtiyaçlarını giderme	0	1	0	0	1
3 : İsteklerini yerine getirme	0	0	0	1	1
4 : İyi eğitim	1	1	1	1	4
5 : Kendimizi kısıtlama	0	2	0	1	3
6 : Motivasyon	1	0	1	2	4
7 : Öğretmen ilgisi	2	0	0	1	3

Grifik 6. Velilerin TEOG sınavına hazırlanma sürecinde kendilerinin ve öğretmenlerin rolü hakkındaki düşünceleri

Yukarıdaki Tablo 21 ve Grifik 6 incelendiğinde velilerden tamamının sınava hazırlanma sürecinde okulun rolü olarak iyi bir eğitimi belirttikleri görülmektedir. Yine üç velinin deneme ve motivasyonu işaret ettikleri, iki veli ise öğretmen ilgisi ve kendilerini kısıtladıklarını ifade etmişlerdir. Birer velide öğrencilerinin istek ve ihtiyaçlarını yerine getirdiklerini belirtmişlerdir. Velilerin bu soruya ilişkin bazı cevapları aşağıda verilmiştir.

Veli 1 ‘...okulda sürekli denemeler yapılıyordu... okulumuzdaki verilen eğitimin çok iyi olduğunu düşünüyorum... öğretmenler çok ilgiliydi...’

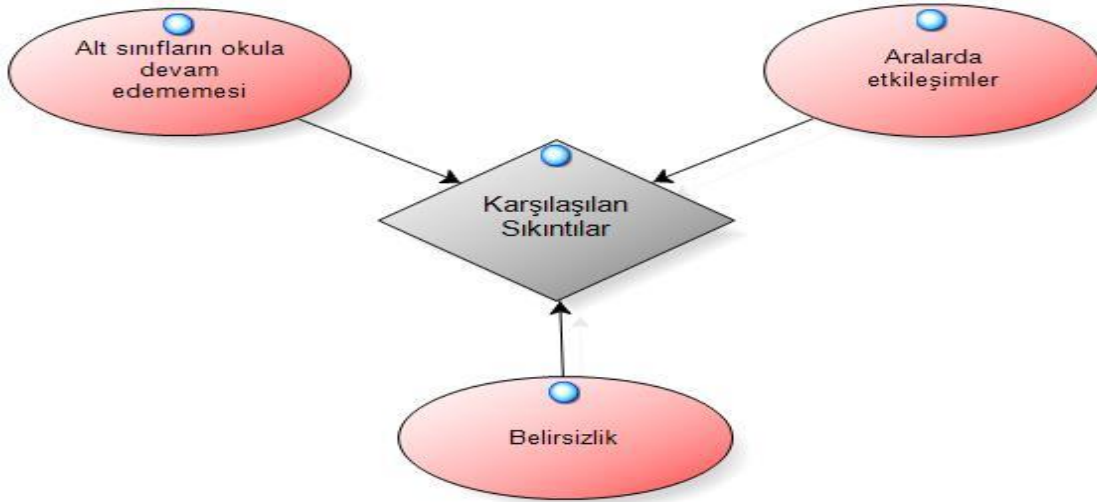
Veli 2 “...özel ders aldırırım dershaneye gönderdim gerçi dershanenin çok etkisi olduğunu düşünmüyorum. İnternet aldırmadım evime televizyon olabildiğince az izlendi evde tatile gitmedik...”

Veli 3 “... Okulun rolünün çok büyük olduğunu düşünüyorum çünkü her şey sınav da dahil okul içerisinde olup bitiyor. Sınav eğitimini orada alıyor, motivasyonu orada sağlıyor...evde sınava hazırlık ortamı oluşturma, istek ve ihtiyaçlarını giderme, moralinin yüksek tutulması adına bir takım şeyler yaptık...”

Veli 4 “... Denemeler yapıldı eksiklerimizi gördük çocuk da, öğretmenler çok ilgiliydi. Öğretmenler hakkında çok destek verdiklerini söyleyebilirim. Mesela onun ders çalışması sırasında televizyonu kapattım ama geçen senelerde böyle bir şey yapmıyordum... Birde biz çocuğumuzu çok sıkmadık olursa olur oğlum diye destek oldum. İsteklerini yerine getirdik...”

4- Velilere “ TEOG sınavının uygulanması sürecinde sizin ve öğrencilerinizin karşılaşmış olduğu sıkıntılar nelerdir? sorusu sorulmuştur. Velilerin bu soruya verdikleri

cevaplar kodlamalara dönüştürülmüş ve bu kodlamalar *karşılaşılan sıkıntılar* teması altında toplanmıştır. Tema ve kodlamalar modele dönüştürülerek aşağıda Şekil 11’ de sunulmuştur.

Şekil 11. Velilerin TEOG sınavının uygulanması sürecinde karşılaştıkları sıkıntılara ilişkin modelleme

Şekil 11 incelendiğinde görüşmecilerin alt sınıfların okula devam edememesi, belirsizlik ve aralarda etkileşim şeklinde görüş ifade ettikleri görülmektedir. Velilerin bu soruya verdikleri cevaplardan bazıları aşağıda verilmiştir.

Veli-1 "... belki aralardan bahsedilebilir aralarda öğrencilerin doğru yanlış soruları tartışmaları bazı öğrencilerde moral bozukluğuna neden olmuştu gördüğüm kadarı ile diğer ders sınavına bu moral bozukluğu ile girildi... Mesela benim küçük çocuğum sınav yüzünden yılda 4 -5 gün okula devam edemedi buda alt sınıflar için bence sorun diye düşünüyorum..."

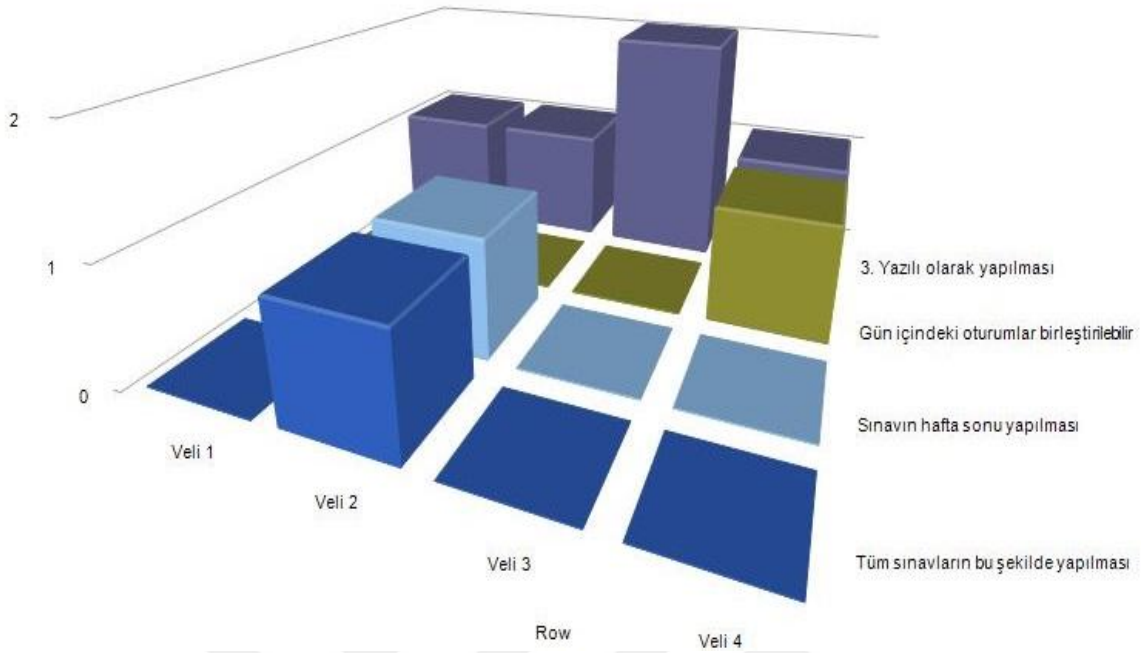
Veli-2 "... belirsizlik bizim sıkıntımız..."

Veli-3 "...aralarda öğrencilerin birbirleri ile soruları tartışmaları...okullun sınavın yapıldığı tarihte tatil olması alt sınıftaki öğrenciler için olumsuz olduğunu düşünüyorum..."

5- Velilere "TEOG sınavı uygulanması (uygulanış şekli, zamanı, testler arasında teneffüslerin olması) ile ilgili önerileriniz nelerdir? sorusu sorulmuştur. Velilerin bu soruya verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 22 ve Grafik 7’de sunulmuştur.

Tablo 22. Velilerin TEOG Sınavı Uygulanması ile İlgili Önerilerine Yönelik Frekanslar

	Veli 1	Veli 2	Veli 3	Veli 4	Toplam
1 : Tüm sınavların bu şekilde yapılması	0	1	0	0	1
2 : Sınavın hafta sonu yapılması	0	1	0	0	1
3 : Gün içindeki oturumlar birleştirilebilir	0	0	0	1	1
4 : 3. Yazılı olarak yapılması	1	1	2	0	4

Grafik 7. Velilerin TEOG sınavı uygulanması ile ilgili önerileri

Yukarıdaki Tablo 22 ve Grafik 7 incelendiğinde velilerin tamamının üçüncü sınav olarak yapılması yönünde görüş belirttikleri görülmektedir. Yine velilerin gün içindeki oturumların birleştirilebileceği, sınavın hafta sonu yapılması ve tüm sınavların bu şekilde merkezi olarak yapılmasını istediklerini ifade etmişlerdir. Velilerin soruya ilişkin bazı cevapları aşağıda verilmiştir.

Veli-1 "... Birinci sınav ve ikinci sınavı 3 sınav olarak yapılsa daha iyi olur diye düşünüyorum boşluk oluyor... bir de ilk dönem çok kısa sürede oluyor sınav okul açıldıktan çok kısa bir süre sonra yapılıyor ilk dönem..."

Veli-2 "... Diğer çocukların 6. ve 7. sınıfların eğitimine ara veriliyor bu bir sorun bence bu ayarlanabilir... 2. sınavın değil de 3. sınavın TEOG olması çünkü son konular boşlandı son konuların lisede benim çocuğuma yansımaları nasıl olacak bilmiyorum..."

Veli-3 "... 3. Sınav olarak yapılabilir benim çocuğum sınavdan sonra okuldan koptu buda haliyle 3. yazılı notuna yansıdı. Bir de son ünite konularını işlemediklerinden bahsetti acaba lisede bir etkisi olur mu bilmiyorum..."

Veli-4 "... ilk dönem sınav tarihi çok erken oluyor gibi çocuk daha ne olduğunu anlamadan sınava giriyor. İkinci dönem ise TEOG sınavının yapılmasından sonra okulu öğrencilerin boşlama durumu oluyor..."

TEOG sınavı ile ilgili bulgular özet halinde aşağıda sunulmuştur.

TEOG sınav puanlarının ve sorularının analizi sonucunda öğrencilerin; Tablo 5'de görülebileceği üzere TEOG başarıları ile akademik başarıları arasında yüksek, pozitif yönde anlamlı düzeyde bir ilişki bulunduğu ($r=0.865$; $p=0,000<0.05$), TEO sorularının kazanımlarla uyumlu olduğu ama Tablo 9'da görülebileceği üzere bazı konu ve kazanımlardan soru gelmediği, bazı kazanımların ise birden fazla soruya kaynaklık ettiği tespit edilmiştir. Ayrıca TEOG sınavında ilk konulardan son konulara doğru artan sayıda soru sorulduğu da tespit edilmiştir. I.Dönem TEOG sınavında 2. Ünite (Kuvvet ve Hareket) "1.4. Sıvı içindeki cisme, sıvı tarafından yukarı yönde bir kuvvet uygulandığını fark eder ve bu kuvveti kaldırma kuvveti olarak tanımlar." kazanımı kaynaklık ederken II. Dönem TEOG sınavında 6.ünitenin (Canlılar ve Enerji ilişkileri) "1.12. gözlemleri sonucunda oksijenli solunumun denklemini tahmin eder." kazanımının kaynaklık ettiği tespit edilmiştir. Soruların YBT'ye göre analizinde ise Tablo 13 ve Tablo 14'de görülebileceği üzere I. Dönem sorularının % 65 oranında, II. Dönem sorularının % 60 oranında alt bilişsel basamaklarda olduğu tespit edilmiştir.

TEOG sınavı ile ilgili olarak paydaşlarla yapılan görüşmelerde:

- Paydaşlar sınav hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını sahip oldukları bilgilere ise daha çok medya aracılığı ile ulaştıklarını belirtmişlerdir.
- Paydaşlar sınavın her ders için ayrı oturumlar halinde yapılmasını sınav riskini ve sınav stresini azalttığı için olumlu bulduklarını ifade etmişlerdir.
- Sınav oturum aralarında öğrencilerin diğer öğrenciler ve velilerle etkileşiminden kaynaklı moral ve motivasyonlarının düşmesini olumsuz bulduklarını ifade etmişlerdir.
- Öğretmen ve veliler öğrencilerin sınava hazırlanma süreci ile ilgili okulun ve kendilerinin rollerini iyi bir eğitim, motive etme, her konuda destek olma olarak ifade etmişlerdir.
- Paydaşlar sınava hazırlanmak için okul dışı desteğe gerek duyulmadığını belirtmişlerdir.
- Öğrenciler okullarda yapılan TEOG sınavına yönelik yapılan deneme sınavlarının TEOG sınavına hazırlanmadaki önemini ifade etmişlerdir.
- Paydaşlar sınavın olmasının öğrenci ve veli yaşantısını etkilediğini; öğrencilerin sosyal aktivelerini bıraktıklarını ve kendilerini çevreden soyutlama yoluna gittiklerini ifade etmişlerdir.
- Veliler çocuklarının sınava hazırlanmasına göre bir yaşam düzenlemesi içine girdiklerini belirtmişlerdir.

- Paydaşlar sınav puanına okul puanın eklenmesini öğrencilerin okula bağlılığını ve derslere olan motivelerini artırdığı için olumlu, özel okullarda şişirme puan endişesi ve öğretmenler üzerinde oluşabilecek puan baskısı açısından ise olumsuz bulduklarını ifade etmişlerdir.

- Paydaşlar tüm sınavların merkezi olarak yapılmasının okul puanı açısından oluşabilecek endişeleri ortadan kaldırdığını ifade etmişlerdir.

- Paydaşlar sorulara verilen yanlış cevapların doğru cevapları etkilememesini öğrencilerde atarak soru yapma ihtimali oluşturduğu için olumsuz olarak değerlendirmişlerdir.

- Paydaşlar sınavın yapılma zamanının okulun son dönemlerinde oluşabilecek öğrenci devamsızlığını ve derslere olan ilgiyi olumsuz yönde etkilememesi için 2. sınav olarak değil de 3. sınav olarak yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

- Paydaşlar TEOG sınavının hafta içi uygulanmasının alt sınıflarda zaman kaybına yol açabileceğini ifade etmişlerdir.

- Paydaşlar TEOG sınavının ayırt ediciliğinin düşük bir sınav olduğunu ifade etmişlerdir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme Ait Bulgular

02 Kasım 2018 tarihinde uygulanan OKMS Fen Bilimleri dersi sorularının analizi ve bu soruların YBT bilişsel basamaklarına göre sınıflaması yapılmıştır. 2017-2018 eğitim-öğretim yılında MEB tarafından uygulanan OKMS sınavındaki toplam 20 adet Fen Bilimleri sorusu;

- Kazanımlara Göre Dağılım

- YBT Göre Dağılım

şeklinde iki başlık altında ele alınmıştır.

4.4.1. OKMS Sorularının Kazanımlara Göre Nasıl Bir Dağılım Gösterdiğine Ait Bulgular

02 Kasım 2018 tarihinde uygulanan OKMS Fen Bilimleri dersi sorularının Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programında yer alan kazanımlar ile uyumlu olup olmadıklarını tespit etmek için yapılan analiz sonucundaki bulgular:

Tablo 23. OKMS'ye Ait Üniteler ve Alt Konulara Ayrılan Ders Saatleri

Üniteler	Alt Konular	Ders Saati	Kazanımın Karşılık Geldiği Soru Sayısı
1.ÜNİTE (İnsanda Üreme Büyüme ve Gelişme/Canlılarda Hayat)	DNA ve Genetik Bilgi	4	1
	Mitoz	6	1
	Mayoz	6	1
	İnsanda Üreme Büyüme ve Gelişme	4	1
	Ergenlik ve Sağlık	4	-
2.ÜNİTE (Basit Makineler / Fiziksel Olaylar)	Basit Makineler	16	2
3.ÜNİTE (Maddenin Yapısı ve Özellikleri)	Periyodik Sistem	4	1
	Elementlerin Sınıflandırılması	2	1
	Kimyasal Bağ	2	-
	Asit ve Bazlar	4	1
	Kimyasal Tepkimeler	4	1
4. ÜNİTE (Işık ve Ses)	Türkiye'de Kimya Endüstrisi	4	-
	Işığın Kırılması ve Mercekler	8	1
	Sesin Sürati	6	1
5.ÜNİTE (İnsan ve Çevre İlişkileri)	Besin Zinciri ve Enerji Akışı	6	1
	Madde Döngüleri	4	1
	Sürdürülebilir Kalkınma	2	-
	Biyo-teknoloji	2	1
6.ÜNİTE (Maddenin Hâlleri ve Isı / Madde ve Değişim)	Özısı	2	-
	Isı Alış-verişi ve Sıcaklık Değişimi	8	2
	Maddenin Hâlleri ve Isı Alış-verişi	6	2
7. ÜNİTE (Yaşamımızdaki Elektrik / Fiziksel Olaylar)	Elektrik Yükleri ve Elektriklenme	6	3
	Elektrik Yüklü Cisimler	8	1
8. ÜNİTE (Deprem ve Hava Olayları / Dünya ve Evren)	Depremle İlgili Temel Kavramlar	6	1
Toplam		124	24

Yukarıdaki Tablo 23 incelendiğinde bazı sorular birden fazla kazanımı kapsadığı için toplam soru sayısının 24 adet olduğu görülmektedir. 1. ünitenin toplam 4 ders saati ayrılan “Ergenlik ve Sağlık”; 4. ünitenin 4 ders saati ayrılan “ Türkiye’de Kimya Endüstrisi”; 5. ünitenin 2 ders saati ayrılan “Sürdürülebilir Kalkınma”; 6. Ünitenin 2 ders saati ayrılan “Özısı”; ve 8.ünitenin 4'er saat ayrılan “Hava Olayları, mevsimlerin oluşumu, iklim” konulardan hiç soru gelmediği anlaşılmaktadır.

Tablo 24. OKMS Fen Bilimleri Dersi Soruları ile Soru Çıkan Ünite Kazanımlarının Eşleştirilmesi

	1. ÜNİTE	2.ÜNİTE	3.ÜNİTE	4. ÜNİTE	5.ÜNİTE	6.ÜNİTE	7.ÜNİTE	8.ÜNİTE
Soru numarası	İnsanda Üreme Büyüme ve Gelişme/ Canlılarda Hayat	Basit Makineler / Fiziksel Olaylar	Maddenin Yapısı ve Özellikleri	Işık ve Ses	İnsan ve Çevre İlişkileri	Maddenin Hâlleri ve Isı / Madde ve Değişim	Yaşamımızdaki Elektrik / Fiziksel Olaylar	Deprem ve Hava Olayları / Dünya ve Evren
1	1.1 - 1.2							
2	2.2-3.2							
3	4.2-4.3							
4			5.2		1.2			
5					2.1-2.2			
6					4.1			
7		1.1-1.2						
8		1.1-1.2						
9				1.4				
10				2.1-2.2				
11							1.1	
12							1.1	
13							1.1-2.1-2.2	
14								1.1-1.3
15			2.1					
16			5.1					
17			4.3-4.5					
18						2.1-2.2		
19						2.2-3.3		
20						3.1-3.4		

Yukarıdaki Tablo 24 incelendiğinde bazı soruların birden fazla kazanımı içerdiği görülmektedir. Sınavda en fazla soruya(üçer adet), 7.ünitenin 1.1 numaralı kazanımın kaynaklık etmektedir. Bu kazanım aşağıda sunulmuştur.

1.1. Elektriklenmeyi, teknolojiadaki ve bazı doğa olaylarındaki uygulamalarını gözlemleyerek örneklendirir ve açıklar.

Tablo 25. Soru Çıkan Kazanım Sayılarının Toplam Kazanım Sayılarına Göre Frekans ve Yüzde Oranı

Ünite	Kazanım Sayıları	Soru Çıkan Kazanım Sayısı	Oran
1	13	6	%46,1
2	3	2	%66.6
3	16	3	%18.7
4	6	3	%50
5	11	4	%36.3
6	7	5	%71.4
7	6	3	%50
8	16	2	%12.5
Toplam	78	28	%100

Tablo 25' de görüldüğü üzere öğretim programında belirtilen 78 adet kazanımdan 28 adet kazanımı kapsayacak şekilde sınav sorularının hazırlandığı görülmektedir. Yine tablodan sınavda ölçülmeye çalışılan tüm kazanımların % 21.4'üne denk gelen 6 kazanım ile birinci ünite olan "İnsanda Üreme Büyüme ve Gelişme/Canlılarda Hayat" ünitesinin ağırlıklı olduğu görülebilir. Kazandırılmaya çalışılan kazanım sayıları ile sınavda soru çıkan kazanım sayıları dikkate alınarak üniteler değerlendirildiğinde altıncı ünitenin %71.4'lük ve ikinci ünitenin %66.6'lık oranla en çok soru gelen üniteler, sekizinci ünitenin ise %12.5'lik oranla en az soru gelen ünite olduğu görülmektedir.

Tablo 26. Ünitelere Göre Çıkan Soru Sayıları ve Yüzdeleri

Ünite	1.Ünite	2. Ünite	3.Ünite	4.Ünite	5. Ünite	6. Ünite	7. Ünite	8.Ünite
	İnsanda Üreme Büyüme ve Gelişme/Canlılarda Hayat	Basit Makineler / Fiziksel Olaylar	Maddenin Yapısı ve Özellikleri	Işık ve Ses	İnsan ve Çevre İlişkileri	Maddenin Hâlleri ve Isı / Madde ve Değişim	Yaşamımızdaki Elektrik / Fiziksel Olaylar	Deprem ve Hava Olayları / Dünya ve Evren
Kazanım Sayıları	13	3	16	6	11	7	6	16
Sorular	1,2,3	7,8	15,16,17	9,10	4,5,6	18,19,20	11,12,13	14
Frekans	3	2	3	2	3	3	3	1
%	15%	10%	15%	10%	15%	15%	15%	5%

Tablo 26 incelendiğinde İnsanda Üreme Büyüme ve Gelişme/Canlılarda Hayat, Maddenin Yapısı ve Özellikleri, İnsan ve Çevre İlişkileri, Maddenin Hâlleri ve Isı / Madde ve Değişim ile Yaşamımızdaki Elektrik / Fiziksel Olaylar ünitelerinden üçer soru (%15), Basit Makineler / Fiziksel Olaylar ünitesinden 2 soru (%10), Işık ve Ses ünitesinden 2 soru (%10) ve Deprem ve Hava Olayları / Dünya ve Evren ünitesinden 1 soru (%5)sorulmuştur. Sınavda soru çıkan üniteler dikkate alındığında en az sorunun %5'lik oranlarla 8. Üniteden geldiği görülmektedir.

4.4.2. OKMS Fen Bilimleri Sınav Sorularının YBT'nin Bilişsel Süreç Basamaklarına göre Sınıflandırılmasından Elde Edilen Bulgular

OKMS kapsamında 20 adet Fen Bilimleri sorusunun YBT'nin bilişsel süreç basamaklarına göre analizinden elde edilen bulgular Tablo 27'de sunulmuştur

Tablo 27. OKMS Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Analizi

	Bilişsel Süreç Basamakları					
	Hatırlama	Anlama	Uygulama	Analiz etme	Değerlendirme	Oluşturma
Sorular	15,20	2,9,10,12,13,16	1,17,18,19	3,5,7,11,14	4,6,8	-
Frekans	2	6	4	5	3	
%	10%	30%	20%	25%	15%	%-

Tablo 27 incelendiğinde OKMS kapsamında 20 Fen Bilimleri sorusunun Yenilenmiş Bloom Taksonomisinin bilişsel süreç basamaklarına göre analiz edildiği görülmektedir.

Bilişsel süreçte boyutunda oluşturmak basamağından hiç bir sorunun sorulmadığı görülmektedir. Soruların bilişsel süreç boyutunda en çok altı soru (%30) ile sözlü, yazılı ve grafiksel iletişimi kapsayan öğretimsel mesajların anlamını saptamayı gerektiren anlama basamağından, en az üç soru (%15) ile ölçüt ve standartlara dayalı yargılarda bulunmayı gerektiren değerlendirme basamağından geldiği görülmektedir. Yine tablodan uzun süreli bellekten gerekli bilgiyi geri çağırması gerektiren hatırlama basamağından 2 soru (%10), bilgilerini kullanarak problem çözmeyi gerektiren uygulama basamağından dört soru (%20) ve bir bütünü parçalara ayırarak bu parçaların bütün ile ilişkisini kurabilmeyi gerektiren analiz etme basamağından beş soru (%25) sorulduğu anlaşılmaktadır.

4.5. Beşinci Alt Probleme Ait Bulgular

2017- 2018 eğitim ve öğretim yılında uygulanan OKMS ile ilgili paydaş görüşlerine ait bulgular;

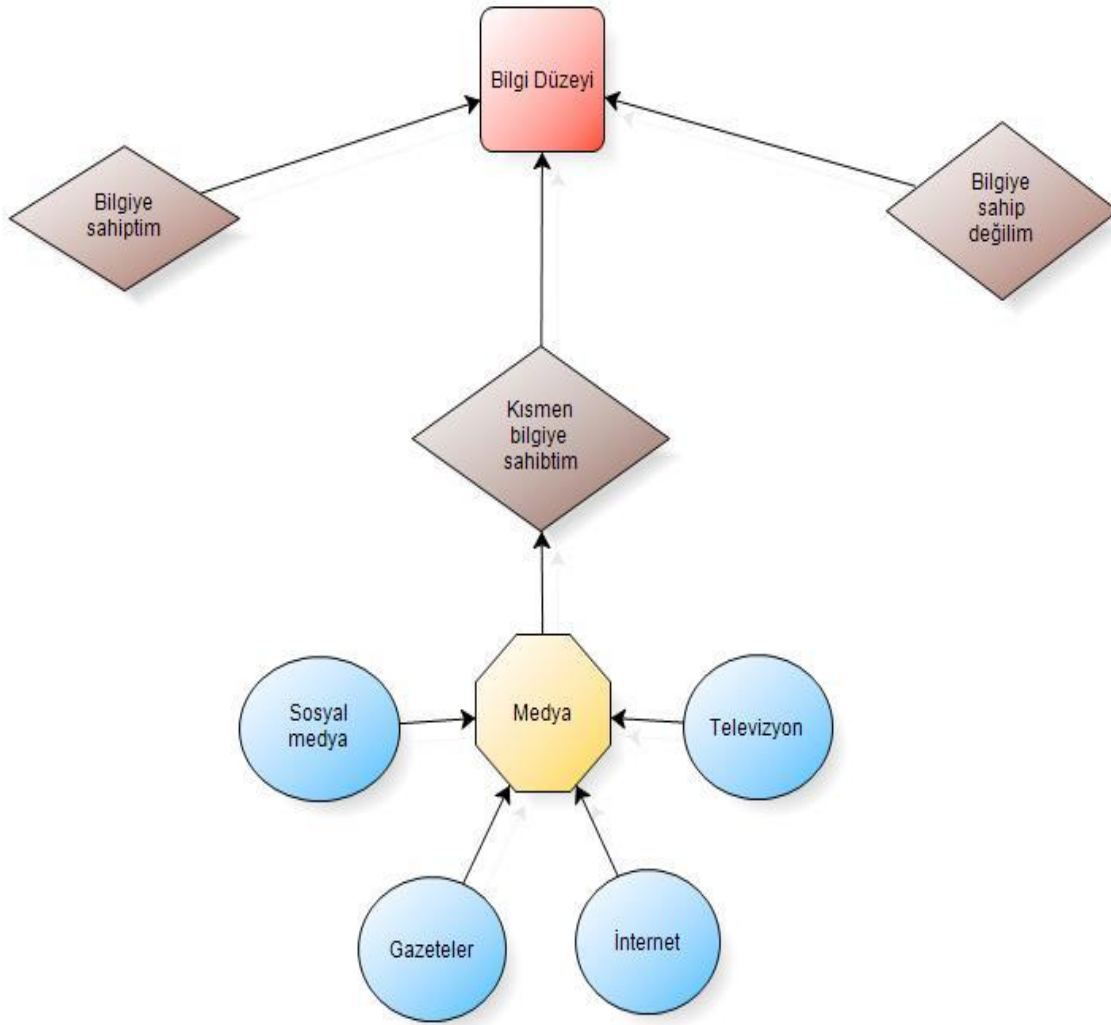
- Öğretmen görüşleri
- Öğrenci görüşleri
- Veli görüşleri

şeklinde başlıklar halinde ele alınmıştır.

4.5.1. Öğretmenlerle Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

Bu bölümde 2017- 2018 eğitim-öğretim yılında 8. Sınıfta Fen Bilimleri dersine giren Öğretmenlerin, aynı yıl uygulanan OKMS ile ilgili görüşlerini tespit etmeye yönelik soruların analizine yer verilmiştir.

1. Öğretmenlere 'OKMS hakkında yeterince bilgiye sahip olup olmadığınızı (nedenleri ile)açıklar mısınız?' sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar kodlamalara dönüştürülmüş ve bu kodlamalar *bilgiye sahiptim, bilgiye sahip değildim* ve *kısmen bilgiye sahiptim* temaları altında toplanmıştır. Tema ve kodlamalar modele dönüştürülerek aşağıda Şekil 12'de sunulmuştur.

Şekil 12. Öğretmenlerin OKMS hakkında yeterince bilgiye sahip olup olmadıklarına yönelik görüşlerinden oluşan modelleme

Şekil 12 incelendiğinde bilgiye sahiptim, bilgiye sahip değildim temaları altında herhangi bir kodlama yer almazken, Kısmen bilgiye sahip olduğunu belirten öğretmenlerin bu bilgilere medya aracılığı ile ulaştıkları görülmektedir. Öğretmenlere bu bilgilere ulaşırken sosyal medya, gazete, internet ve televizyon gibi medya araçlarından yararlandıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya ilişkin verdikleri bazı cevaplar aşağıda verilmiştir.

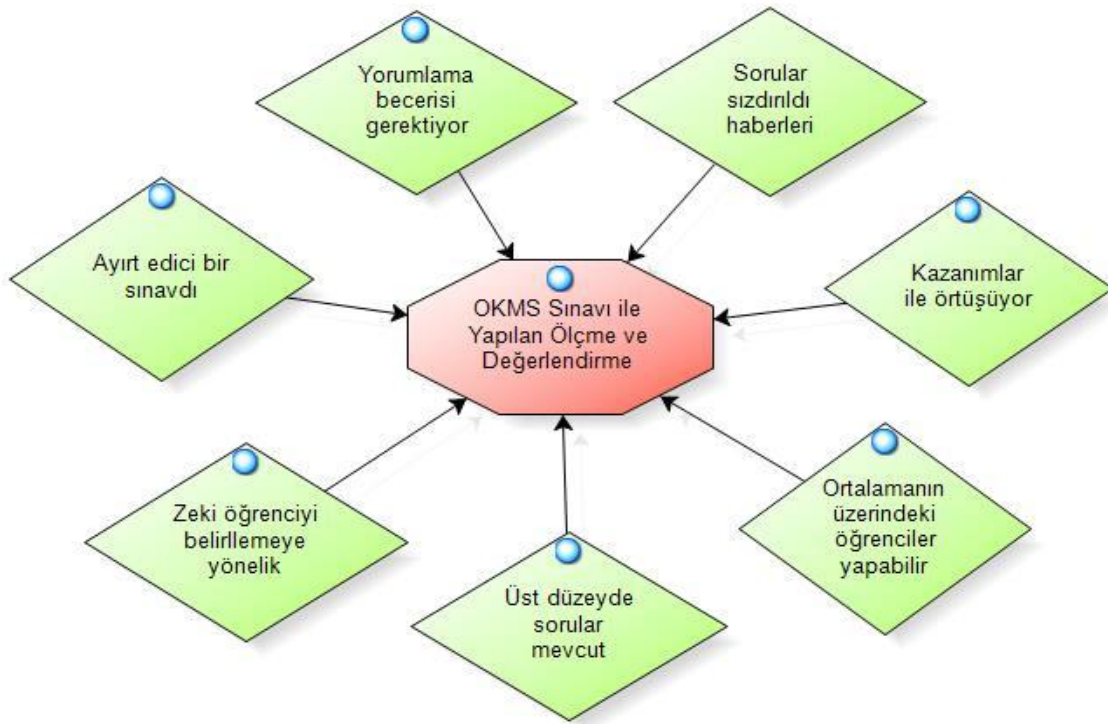
Öğretmen 1 "... Yeterince bilgiye sahip değildim. Gazete ve internette okuduğum kadarı ile bilgiye sahiptim. Yazın TEOG kursu yaptık TEOG kursu bitti birkaç hafta sonra TEOG yok denildi şok olduk..."

Öğretmen 2 "... sınav güne kadar yeterince bilgiye sahip değildik. Medyadan takip ettiğimiz kadarı ile nasıl içerik olacak ALES tipi yoruma dayalı sorular olacak ama..."

Öğretmen 3 "... MEB olarak çok iyi bir bilgilendirme yapılmadı. Ama gerek basın gerek internetten bir miktar öğrencileri bilgilendirebildik... Özel bir bilgilendirme olmadı

kendimiz kıydan köşeden ne edinebildi isek o... Çok ani olduğu için bu anlamda MEB de çok bir şey bilmiyordu... Bir ara açık uçlu dendi test dendi sürekli gündem değişti ...”

2. Öğretmenlere “ OKMS ile ilgili yapılan ölçme değerlendirme nin niteliği, geçerliliği ve güvenilirliği hakkında ki düşünceleriniz nelerdir? ” sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar kodlamalara dönüştürülmüş ve bu kodlamalar *OKMS ile ilgili yapılan ölçme değerlendirme* teması altında toplanmıştır. Tema ve kodlamalar modele dönüştürülerek aşağıda Şekil 13’ de sunulmuştur.

Şekil 13. Öğretmenlerin OKMS ile yapılan ölçme değerlendirme yönelik görüşlerine ilişkin modelleme

Şekil 13 incelendiğinde OKMS ile ilgili yapılan ölçme değerlendirme teması altında öğretmenlerin OKMS ile ilgili üst düzey sorular mevcut, zeki öğrenciyi belirlemeye yönelik, ayırt edici bir sınavdı, yorumlama becerisi gerektiriyor, sorular sızdırıldı haberleri ve kazanımlar ile örtüşüyor yönünde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Öğretmenlerin bu soruya ilişkin verdikleri bazı cevaplar aşağıda verilmiştir.

Öğretmen 1 “... fen normalin üzerinde zorluğu sahipti iyiydi yani...”

Öğretmen 2 “... Soru verip aşağıda seçmesi istenmemiş. Sınavın genellikle buna paralellik gösterdiğini düşünüyorum daha çok öğrenciyi düşünmeye iten uygulamaya yönelik olduğunu düşünüyorum soruların yapılabilir kazanımlara da paralel olduğunun düşünüyorum...”

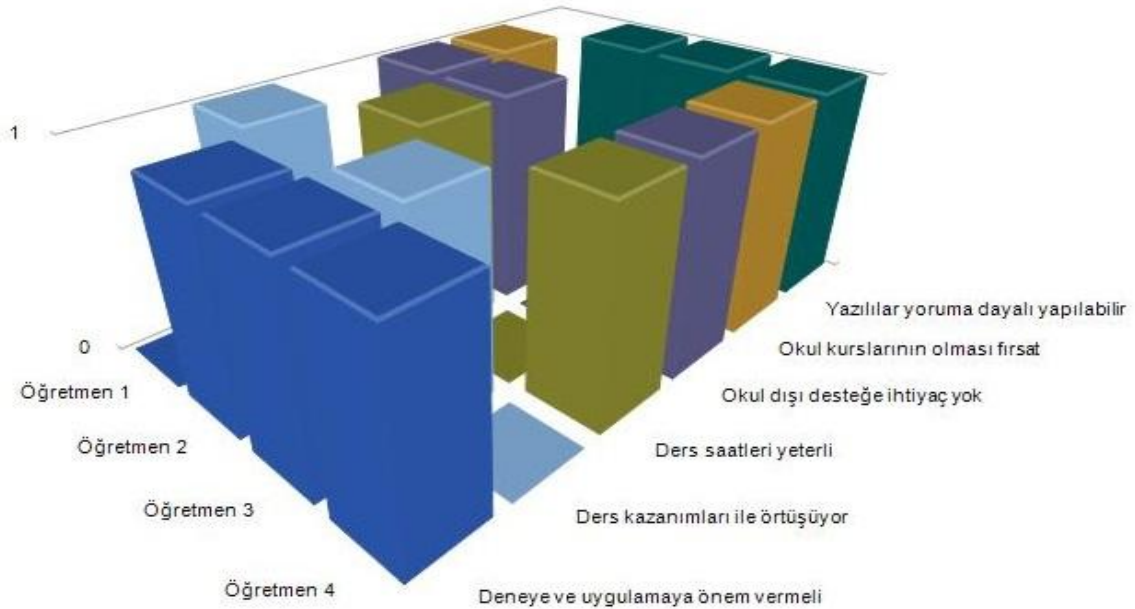
Öğretmen 3 "... bu sınav zeki öğrenciyi belirlemeye yönelik diyorum... Medyadan duyduğumuz kadarı ile soruların sızdırıldığı ile ilgili bilgileri duyunca kafamızda soru işaretleri oluştu güvenilirlik açısından... Kazanımlarda sorun yoktu geçerli bir sınav diye düşünüyorum."

Öğretmen 4 "...üst düzeyde sorular mevcut ayırt edici bir sınav olduğunu söyleyebilirim..."

3. Öğretmenlere "OKMS ile okul derslerinin durumu (işlenişi, içeriği, ders kazanımları, değerlendirilmesi...) hakkındaki düşünceleriniz nelerdir? sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 28 ve Grafik 8'de sunulmuştur.

Tablo 28. Öğretmenlerin OKMS ile Okul Derslerinin Durumu (işlenişi, içeriği, ders kazanımları, değerlendirilmesi...) Hakkındaki Düşüncelerine Yönelik Frekanslar

	Öğretmen	Öğretmen	Öğretmen	Öğretmen	Toplam
	1	2	3	4	
1 : Deneye ve uygulamaya önem vermeli	0	1	1	1	3
2 : Ders kazanımları ile örtüşüyor	1	0	1	0	1
3 : Ders saatleri yeterli	0	1	0	1	2
4 : Okul dışı desteğe ihtiyaç yok	1	1	0	1	3
5 : Okul kurslarının olması fırsat	1	0	0	1	2
6 : Yazılılar yoruma dayalı yapılabilir	0	1	1	1	2

Grafik 8. Öğretmenlerin OKMS ile okul derslerinin durumu (işlenişi, içeriği, ders kazanımları, değerlendirilmesi...) hakkındaki düşünceleri

Yukarıdaki Tablo 28 ve Grafik 8 incelendiğinde öğretmenlerden üçü okul dersleri işlenirken deneye ve uygulamaya önem verilmeli, yazılılar yoruma dayalı yapılmalı ve okul dışı desteğe ihtiyaç yok yönünde görüş belirtmişlerdir. Diğer öğretmenlerin ise ders saatlerinin yeterli olduğu, OKMS sorularının ders kazanımları ile örtüştüğü ve okul kurslarının olmasının bir fırsat olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Öğretmenlerin bu sorulara verdikleri cevaplardan bazıları aşağıda sunulmuştur.

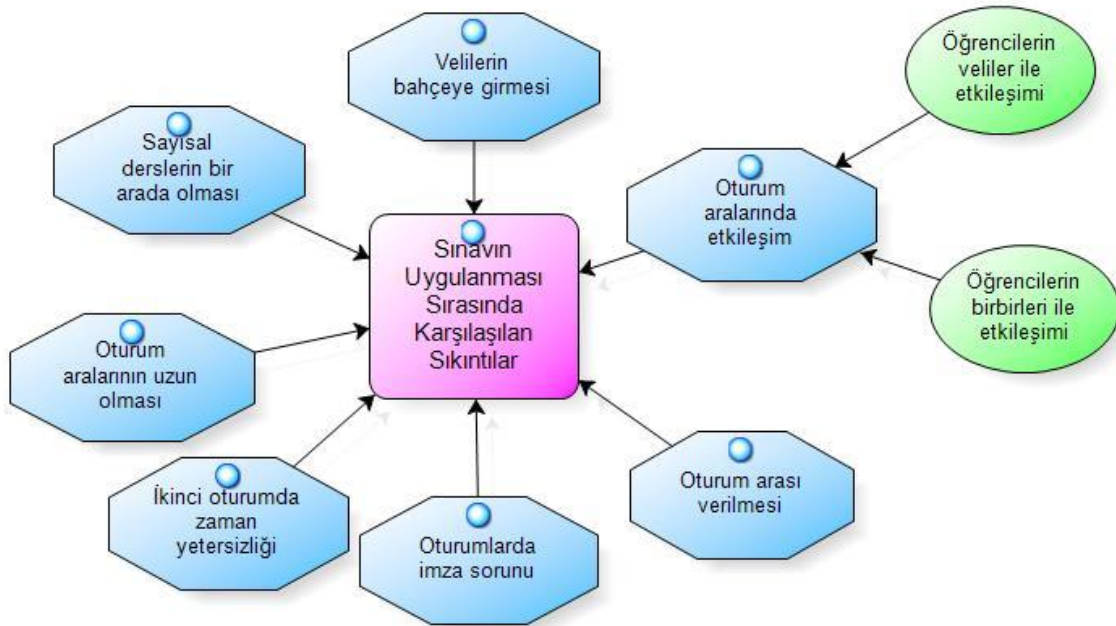
Öğretmen 1 " ... müfredat dışı soru yoktu...dışarıdan destek almadan okulla haledilebilecek sorulardı. Zaten okulda kurslarda oluyor..."

Öğretmen 2 " Soru verip aşağıda seçmesi istenmemiş, daha çok öğrenciyi düşünmeye iten uygulamaya yönelik olduğunu düşünüyorum... soruların yapılabilir kazanımlara da paralel olduğunun düşünüyorum... ders saatlerini yeterli buluyorum... okul dışından herhangi bir desteğe öğrencilerden açısından gerek yok..."

Öğretmen 3 " ... yoruma dayalı sorular olduğunu gördük. Kazanım dışı değildi bir kere, bu konuda sıkıntı yoktu. İşleyiş bakımından da daha çok ders anlatım soru çözümü olarak gidiyorduk. Ama şunu görüyorum ki daha çok deneysel ve pratiğe önem vermemiz gerekiyor diye düşünüyorum"

Öğretmen 4 "...yazılılar yoruma dayalı yapılabilir. ders saatleri gayet yeterli ve okul dışı desteğe ihtiyaç yok. çünkü kurslarda bu ihtiyaç giderilebiliyor diyebilirim. Okul kursları bir fırsat öğrenciler için..."

4. Öğretmenlere "OKMS'nin uygulanması sürecinde karşılaşılan sıkıntılar nelerdir? Açıklar mısınız?" sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar kodlamalara dönüştürülmüş ve kodlamalar *sınavın uygulanması sırasında karşılaşılan sıkıntılar* teması altında Şekil 14'de sunulmuştur.

Şekil 14. Öğretmenlerin OKMS'nin uygulanması sürecinde karşılaştıkları sıkıntılara ilişkin modelleme

Şekil 14 incelendiğinde sınavın uygulanması sırasında karşılaşılan sıkıntılar teması altında öğretmenlerin İkinci oturumda zaman yetersizliği, oturum aralarında etkileşim, oturum aralarının uzun olması, oturum arası verilmesi, oturumlarda imza sorunu, sayısal derslerin bir arada olması, velilerin bahçeye girmesi yönünde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Ayrıca oturum aralarında etkileşim kodlaması altında da öğrencilerin velileri ile etkileşimi ve öğrencilerin birbirleri ile etkileşimini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya ilişkin verdikleri bazı cevaplar aşağıda verilmiştir.

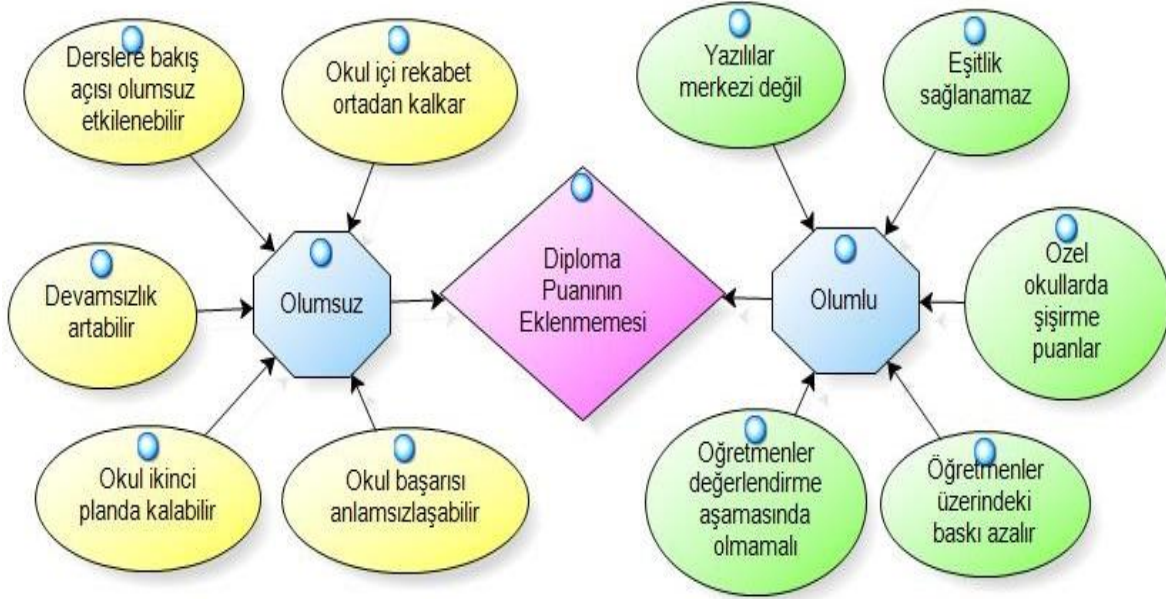
Öğretmen 1 "... öğrencinin aile ve diğer öğrencilerle etkileşimi, Soruları tartışılırken yanlış yapılan soruların öğrenilmesi daha fazla stres oluşturuyor... biz öğrencilerimize gerekli uyarılarda bulduk ama engellenemiyor. sayısal sözel ayırımı da öğrencileri olumsuz etkiledi diye düşünüyorum...ikinci oturum da zaman yetersizliği vardı öğrenciler açısından

Öğretmen 1 "... ara verilerek yapılmasının çok doğru bulmuyorum çünkü bu sınavda öğrenciler sözeli erkenden bitirdiler zamanları arttı ama sayısalı yetiştiremediler...bence ara verilirse daha iyi olur diye düşünüyorum sözelden arta kalan zamanı sayısalda değerlendirebilirdi. Ara verilmesinin bir artısı oldu mu? bilmiyorum..."

Öğretmen 1 "... matematik ve fen de 1.5 dk soru başına süre verildi matematik zor olunca fen yapılabilecek sorular dahi zamandan dolayı yapılamadı. Beraber yapılması daha iyi olur diyorum. İki oturum olmasından dolayı sürekli form dağıtılması imza sorunumuz var sürekli imza atılması gözetmenin başkanın hata yapma kaygıları vardı. Öğrenci ve öğretmen açısından sürekli hata yapma kaygı oluyor..."

Öğretmen 1 "... ben görevliydim bire bir gördüm. Çocuklar sabah kolay olan bölüme gülerak girdiler ve çıktılar. Diğer bölümde böyle olamadı bence sayısal sözel serpiştirilebilir karıştırılabilir... hatta TEOG' da ki gibi olsa daha da dersler de farklı zaman dilimlerinde yapılsa daha iyi olur diye düşünüyorum. Teneffüste beyin dağılıyor iyi olur. Dinlenmiş olur. TEOG sınavının seven bayağı öğretmen var TEOG sınavı geliştirilebilirdi, oradan buradan köklü değişiklik yapıyoruz... Teneffüsün süresi azaltılırsa aralarda konuşmalardan çok etkilenmeye bilir öğrenciler soruları konuşmaya zaman fazla olmayabilir..."

5. Öğretmenlere "OKMS'de alınan puana diploma puanının eklenmemesi ile OYP puanının elde edilmesi hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?" sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplar tema ve kodlamalara dönüştürülmüştür. Tema ve kodlamalar modele dönüştürülerek Şekil 15'de sunulmuştur.

Şekil 15. Öğretmenlerin OKMS'nda alınan puana diploma puanının eklenmesi ile OYP puanının elde edilmesi hakkındaki düşüncelerine yönelik görüşlerinden oluşan modelleme

Şekil 15 incelendiğinde *diploma puanının eklenmemesi* teması altında öğretmenlerin olumlu ve olumsuz olarak iki ayrı görüş belirttikleri görülmektedir. Öğretmenler olumlu olarak eşitlik sağlanamaz, öğretmenler değerlendirme aşamasında olmamalı, öğretmenler üzerindeki baskı azalır, özel okullarda şişirme puanlar, ve yazılılar merkezi değil yönünde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Öğretmenler olumsuz olarak ise okul içi rekabet ortadan kalkar, derslere bakış açısı olumsuz etkilenebilir, devamsızlık artabilir, okul ikinci planda kalabilir ve okul başarısı anlamsızlaşabilir yönünde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Öğretmenlerin soruya ilişkin verdikleri bazı cevaplar aşağıda verilmiştir.

Öğretmen 1 "Diploma notunun katılması güzel olur ama eğer özel ve devlet okulları devlet tüm yazılı sınavları yapsa öğretmenler yer değiştirirse çok güzel olur. Özel okullarda puanlar şişiriliyor kişi 10-15 bin parasını veriyor notunu alıyor. Kimi okullarda çok ciddi oluyor özel okula gidiyorsun hiçbir ciddiyet yok paranın karşılığı ödül gibi. Eşit şartlarda ise destekliyorum olmayacaksa desteklemiyorum."

Öğretmen 2 "...alışa geldiğimiz düzen buydu öğrencide rekabet oluşturuyordu. Bu eklenmediği zaman okulda rekabet okul başarı açısından rekabet ortadan kalkacak eklenmesi gerektiğini düşünüyorum. Ama özel okul açısından şişirme puanlarından ötürü de olumsuz buluyorum bana kalsa tüm sınavların devlet tarafında yapılarak eşitlik sağlansa objektif değerlendirme olsa bütün sınavları MEB in yapmasının istiyorum böyle bir sistemde ortaöğretim başarı puanını olumlu buluyorum."

Öğretmen 3 "...çünkü öğrenci okulu ikinci plana atıyor. Derslere bakış açısını etkiler yoksa boşlayabilir, nasıl olsa katılmıyor diyebilir..."

Öğretmen 4 "...okul başarısının sınav puanında hesaba katılmaması özellikle son sınıfta okulu ikinci plana düşürüp öğrencinin devamsızlık yapmasına yol açabilir..."

6. Öğretmenlere” OKMS sonucunda yapılan öğrenci yerleştirmesi ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 29’da sunulmuştur.

Tablo 29. Öğretmenlerin OKMS Sonucunda Yapılan Öğrenci Yerleştirmesi ile İlgili Düşüncelerine Yönelik Frekanslar

	Öğretmen 1	Öğretmen 2	Öğretmen 3	Öğretmen 4	Toplam
1 : Bilinmezlik karışıklık oluşturdu	1	1	1	0	3
2 : Çok az sınavla öğrenci alan okul var	1	0	0	1	2
3 : İnsanlar adres kayıt alanlarını değiştiriyor	1	1	1	1	4
4 : İnsanlar evlerini değiştiriyor	1	0	1	0	2
5 : Nitelikli niteliksiz okul algısı	1	1	1	1	4
6 : Orta ve alt seviyedeki öğrenci dersi bırakıyor	1	1	1	1	4
7 : Sınavla öğrenci alan okullar neye göre belirlendi	1	1	1	1	4

Tablo 29 incelendiğinde öğretmenlerin tamamının insanlar adres kayıt alanlarını değiştiriyor, nitelikli niteliksiz okul algısı, orta ve alt seviyedeki öğrenci dersi bırakıyor ve sınavla öğrenci alan okullar neye göre belirlendi yönünde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Öğretmenlerden üç tanesinin bilinmezlik karışıklık oluşturdu ve iki tanesinin de İnsanlar evlerini değiştiriyor yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplardan bazıları aşağıda sunulmuştur.

Öğretmen 1 "... nitelikli okul seçiminde yanlış yapıldığını düşünüyorum... az sayıda okul ve nasıl seçildikleri soru işareti... Orta sınıftaki öğrenci zaten ben gidemeyeceğim diyerek kaybedilebilir buna çok üzülüyorum..."

Öğretmen 2 "... adrese dayalı yerleştirme gördük ciddi kaos oluşturdu. İnsanlar evlerini değiştiriyor adres değiştirmeye çalışıyor."

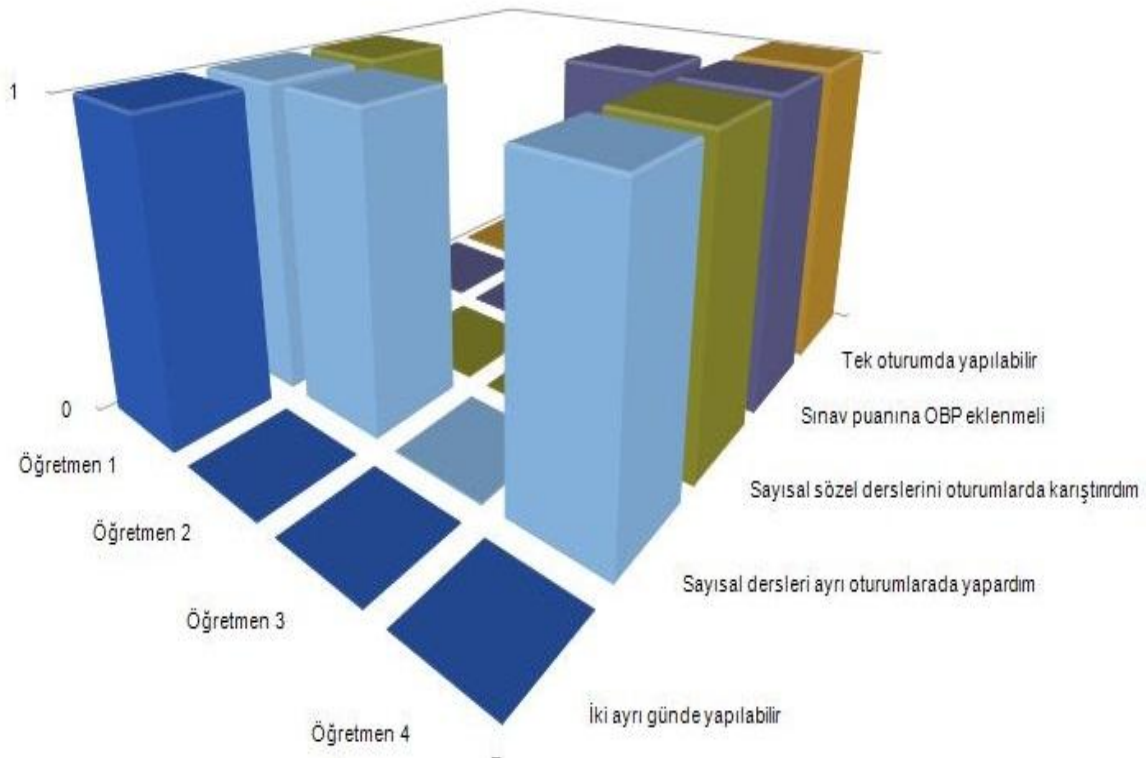
Öğretmen 3 "...orta gruptaki öğrenciler zaten ben yüzde ona giremem o zaman çalışmama da gerek yok..."

Öğretmen 4 "...öğrenci, veli bizde dahil nitelikli niteliksiz okul algısı oluştu çok talihsiz bir durum..."

7. Öğretmenlere” OKMS sınavının içeriği ve uygulanmasında değişmesini istediğiniz durumlar nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 30 ve Grafik 9’da sunulmuştur.

Tablo 30. Öğretmenlerin OKMS'nin İçeriği ve Uygulanmasında Değişmesini İsteddiği Durumlara Yönelik Frekanslar

	Öğretmen 1	Öğretmen 2	Öğretmen 3	Öğretmen 4	Toplam
1 : İki ayrı günde yapılabilir	1	0	0	0	1
2 : Sayısal dersleri ayrı oturumlarda yapardım	1	1	0	1	3
3 : Sayısal sözel derslerini oturumlarda karıştırdım	1	0	0	1	2
4 : Sınav puanına OBP eklenmeli	0	0	1	1	2
5 : Tek oturumda yapılabilir	0	0	0	1	1

Grafik 9. Öğretmenlerin OKMS'nin içeriği ve uygulanmasında değişmesini istediği durumlar

Yukarıdaki Tablo 30 ve Grafik 9 incelendiğinde öğretmenlerden üçünün sayısal dersleri ayrı oturumlarda yapardım yönünde görüş belirttikleri görülmektedir. İki öğretmenin sayısal sözel derslerini oturumlarda karıştırdım ve sınav puanına OBP eklenmeli yönünde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Diğer iki öğretmenin ise iki ayrı günde yapılabilir ve tek oturumda yapılabilir yönünde görüş belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri cevaplardan bazıları aşağıda sunulmuştur.

Öğretmen 1 "... Bir güne yapılırsa sayısal sözel olarak dersleri karıştırdım. İki günde yapılırsa da sayısal sözel diye ayırmazdım. Ben olsam iki günde yapardım çocuk yoruluyor acıkıyor yemek sıkıntı olabilir iki günde olsa bunlar olmaz..."

Öğretmen 2 "... şu olabilirdi iki güne yayılması ayrı bir stres oluyordu. Sayısal derslerin ayrı ayrı yapılması daha iyi olurdu..."

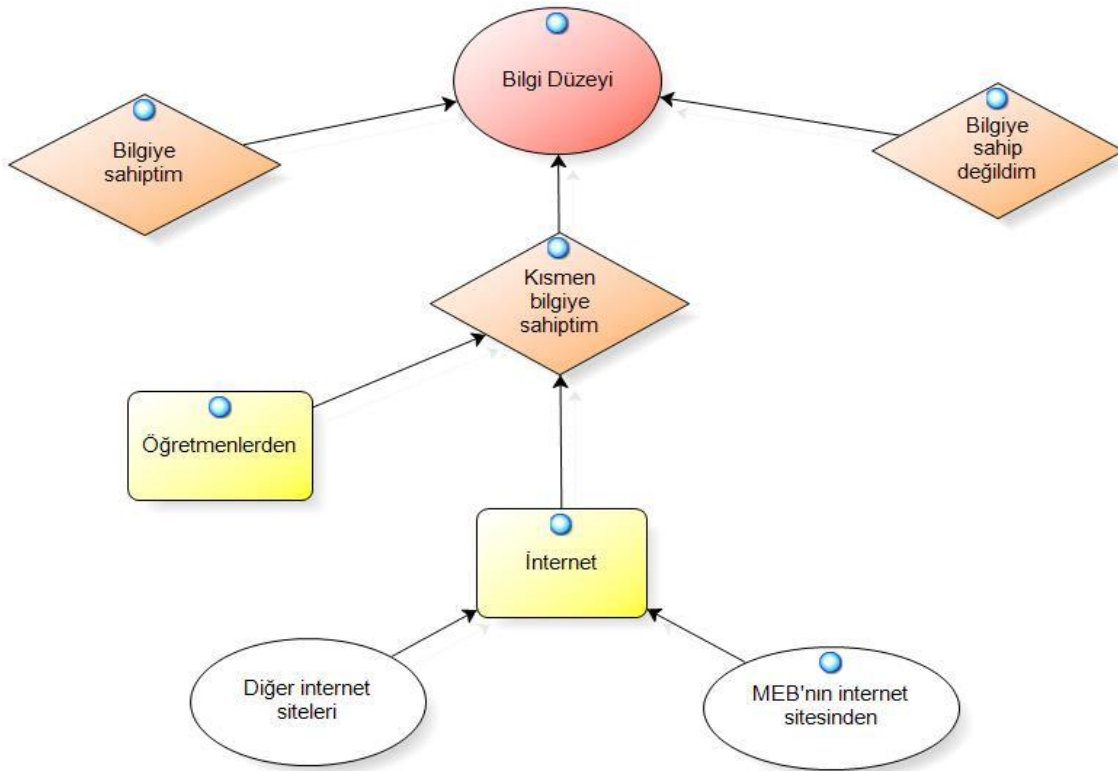
Öğretmen 3 "... OBP sınav puanına katılabilir..."

Öğretmen 4 "... sayısal dersler ayrı ayrı oturumlarda yapılabilir yada tek oturumda tüm dersler yapılabilir çünkü öğrenciler sözeli hızlı yapıyorlar en azından sayısalda sözelden ayırdığı zamanı kullanabilir. en çok şikayet sayısala zaman yetirememek ama sözel erkenden bitirmiş olmak yönünde idi. bir de OBP sınav puanına eklenmeli ki okul ikinci planda kalmassın..."

4.5.2 Öğrencilerle Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

Bu bölümde 2017- 2018 eğitim ve öğretim yılında 8. sınıfa devam eden öğrencilerin aynı yıl uygulanan OKMS ile ilgili görüşlerini tespit etmeye yönelik soruların analizine yer verilmiştir.

1- Öğrencilere "OKMS hakkında yeterince bilgiye sahip olup olmadığınızı (nedenleri ile) açıklar mısınız?" sorusu sorulmuştur. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplar kodlamalara dönüştürülmüş ve bu kodlamalar *bilgiye sahiptim*, *bilgiye sahip değildim* ve *kısmen bilgiye sahiptim* temaları altında toplanmıştır. Tema ve kodlamalar modele dönüştürülerek aşağıda Şekil 16' da sunulmuştur.

Şekil 16. Öğrencilerin OKMS hakkında yeterince bilgiye sahip olup olmadıklarına yönelik görüşlerinden oluşan modelleme

Şekil 16 incelendiğinde Bilgiye Sahiptim, Bilgiye Sahip Değildim temaları altında herhangi bir kodlama yer almazken, Kısmen Bilgiye Sahip olduğunu belirten öğrencilerin bu bilgilere internet aracılığı ile ulaştıkları görülmektedir. Öğrenciler bu bilgilere ulaşırken MEB'nin internet sitesi ve diğer internet sitelerinden yararlandıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin bu soruya ilişkin verdikleri bazı cevaplar aşağıda verilmiştir.

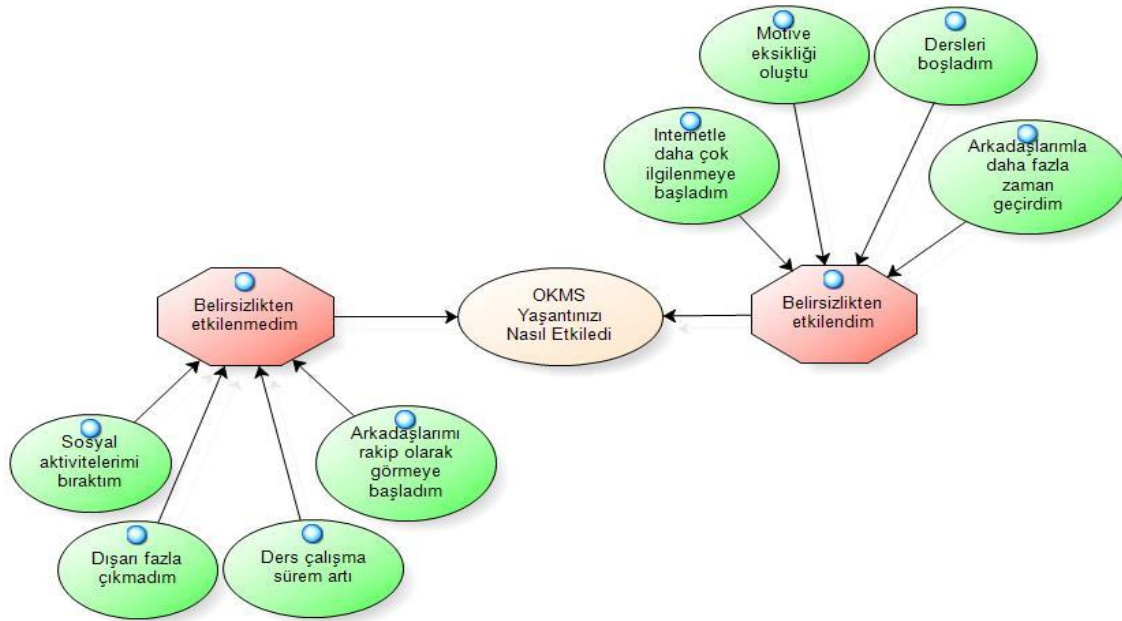
Öğrenci 1 "...yeterince bilgi yayınlamadılar vermediler hazırlıklı değildik birden değiştirdiler. Soru sayısını biliyordum sadece son aylarda öğrendim ilk dönem hiçbir şey bilmiyordum. Bu beni kötü etkiledi yanlış sorular üzerinde çalıştım örnek sorular yayınlanınca ya kadar...medyadan MEB yayınladı..."

Öğrenci 2 " OKMS sınavı ile ilgili yeterince bilgiye sahip olmadığımı düşünüyorum. Sınavın nasıl yapılacağı ile bilgiye sahiptik ama içeriği ile yeterince bilgiye sahip değildik. Bu bilgiye internet ve öğretmenlerimizden öğrendik. Belirsizlik vardı mesela açık uçlu olacağını söylediler sonra öyle olmayacağını öğrendik..."

Öğrenci 3 " Yeterince bilgiye sahip değildim önce açık uçlu denildi sonra değişti internet ve okulda öğretmenlerimin bilgilendirmesi ile olabildiğimiz kadarı ile sahiptik..."

Öğrenci 4 "... sadece sınav yapılacağını ve uzun ve anlama dayalı bir sınav olacağını öğrenmiştim. Çıkan örnek sorulardan..."

2- Öğrencilere "OKMS hazırlık süreci okul içi ve okul dışı yaşantınız nasıl etkilemektedir? Açıklar mısınız?" Sorusu sorulmuştur. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplar kodlamalara dönüştürülmüş ve bu kodlamalar *belirsizlikten etkilendim*, *belirsizlikten etkilenmedim* temaları altında toplanmıştır. Tema ve kodlamalar modele dönüştürülerek aşağıda Şekil 17' de sunulmuştur.

Şekil 17. Öğrencilerin OKMS'na hazırlık sürecinde yaşantılarının nasıl etkilendiği yönelik görüşlerinden oluşan modelleme

Şekil 17 incelendiğinde öğrencilerin belirsizlikten etkilendim teması altında arkadaşlarımla daha fazla zaman geçirdim, dersleri boşladım, İnternetle daha çok ilgilenmeye başladım ve motive eksikliği oluştuğu yönünde görüş ifade ettikleri görülmektedir. Belirsizlikten etkilenmedim teması altında ise arkadaşlarımı rakip olarak görmeye başladım, ders çalışma sürem arttı, dışarı fazla çıkmadım ve sosyal aktivitelerimi bıraktım yönünde görüş belirtmişlerdir. Öğrencilerin bu soruya ilişkin verdikleri bazı cevaplar aşağıda sunulmuştur.

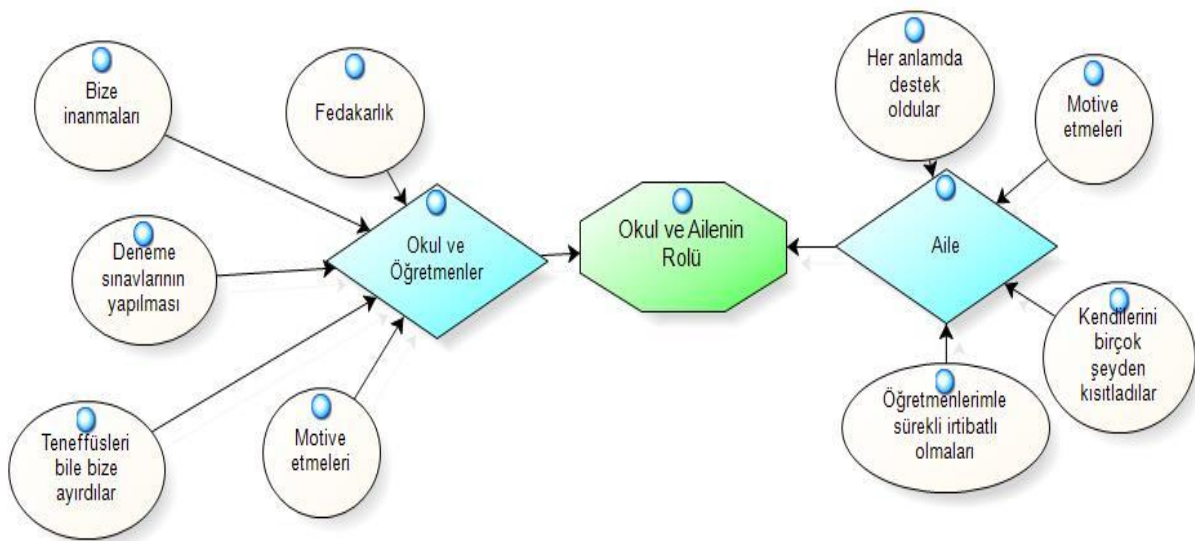
Öğrenci 1 "... TEOG olduğu zamanlarda önceden 7. Sınıfta derslerime çok çalışıyordum ama belirsizlik olunca boş verdim dersleri ve çalışmayı..."

Öğrenci 2 "... daha çok ders odaklı olmaya başladım ailecek pikniklere giderdik ama onlara gitmemeye başladım yine arada köye giderdik onları da bıraktım. Evde kalıp ders çalışmaya zaman ayırıyordum. Evden çıkmamaya başladım..."

Öğrenci 3 "... ders çalışma sürem arttı ve de dışarı pek çıkmadım...yüzmeyi ve basketbolu bıraktım zaman kalmıyordu ben etüt merkezine de gidiyordum arkadaşlık kalmadı rakip olarak gördük birbirimizi..."

Öğrenci 4 "... bu belirsizlik açık uçlu soru dendi önce sonra oda değişince bende motive eksikliği başladı... ama açık uçlu soruların değişeceğini öğrenince çok etkilendim sürekli değişim olunca...arkadaşlarımla daha çok zaman geçirmeye başladım. İnternetle daha çok ilgilenmeye başladım..."

3- Öğrencilere "OKMS"ye hazırlanma sürecinde ailenizin ve öğretmenlerinizin rolü hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?" sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplar kodlamalara dönüştürülmüş ve bu kodlamalar *okul ve öğretmenler* ve *aile* temaları altında toplanmıştır. Tema ve kodlamalar modele dönüştürülerek Şekil 18' de sunulmuştur.

Şekil 18. Öğrencilerin OKMS'na hazırlanma sürecinde ailelerinin ve öğretmenlerinin rolü hakkındaki düşüncelerine ilişkin modelleme

Şekil 18 incelendiğinde öğrencilerin okul ve öğretmenler teması altında fedakarlık, bize inanmaları, deneme sınavlarının yapılması, teneffüsleri bile bizlere ayırdılar ve motive etmeleri yönünde görüş ifade ettikleri görülmektedir. Aile teması altında ise öğrenciler her anlamda destek oldular, motive etmeleri, kendilerini birçok şeyden kısıtladılar ve öğretmenlerimle sürekli irtibatlı olmaları yönünde görüş belirtmişlerdir. Öğrencilerin bu soruya ilişkin verdikleri bazı cevaplar aşağıda sunulmuştur.

Öğrenci 1 “Bekliden benden daha çok öğretmenlerimin ve ailemin rolü vardı. Çünkü ailem hani benim sürekli yapabileceğimi söylüyorlardı. Her şeyin düzeleceğini iyi bir sitemin geleceğini söylediler...”

Öğrenci 2 “... okulda yapılan denemeler ve testler bana bayağı katkı sağladı. Ablam ve ağabeyim ders çalışmama test çözmeme çok yardım ediyorlardı...okulda öğretmenlerim çok ilgiliydi...öğretmenlerimize sorduğumuz soruların hiçbir zaman ertelenmedi.”

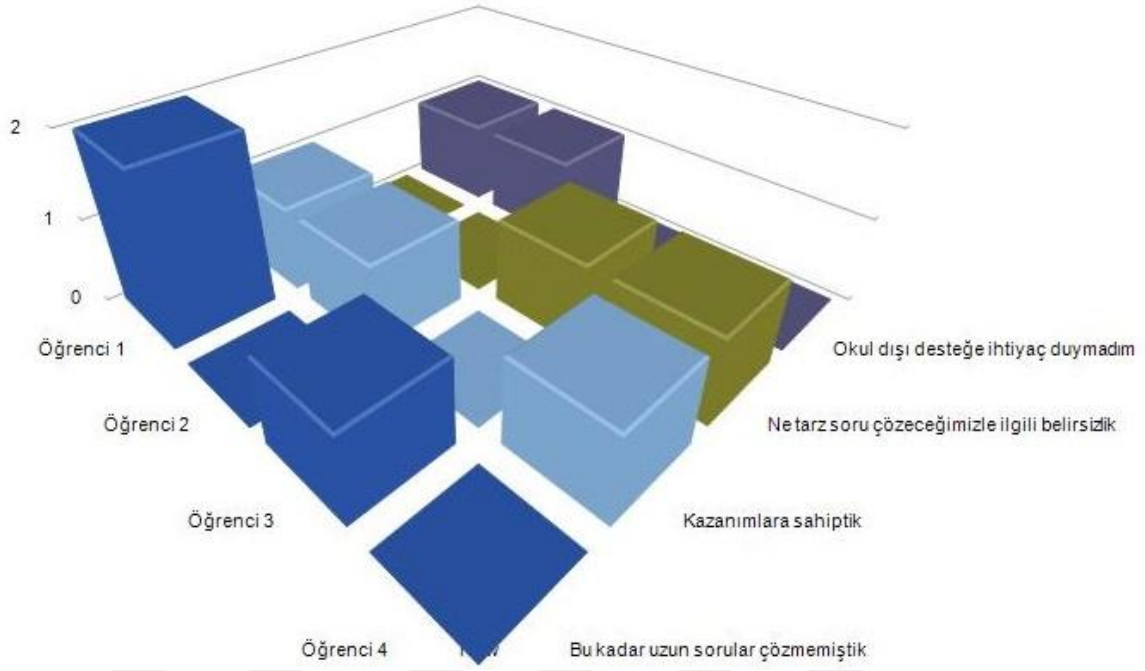
Öğrenci 3 “...özellikle öğretmenlerim beni çok motive ediyordu özellikle denemelerden sonra. Ailem içerisinde annem motive olmam için özel çaba sarf ediyordu...”

Öğrenci 4 “... ailem beni çok kısıtladı ama moralde verdiler sen yaparsın bu soruları diyerek etüt merkezine gönderdiler özel ders aldırıldılar... öğretmenlerim sürekli bizim üzerimize düştüler...öğretmenler çoğu zaman teneffüslerini bile bizim yapamadığımız soruları çözmeye ayırdılar.”

4- Öğrencilere “OKMS’deki soruları yapabilmemiz için okulda işlenen derslerinin yeterliliği hakkında ki düşünceleriniz nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 31 ve Grafik 10’da sunulmuştur.

Tablo 31. Öğrencilerin OKMS’deki Soruların Yapabilmesi İçin Okulda İşlenen Derslerinin Yeterliliği Hakkındaki Düşüncelerine Yönelik Frekanslar

	Öğrenci 1	Öğrenci 2	Öğrenci 3	Öğrenci 4	Toplam
1:Bu kadar uzun sorular çözmemiştik	2	0	1	0	3
2:Kazanımlara sahiptik	1	1	0	1	3
3:Ne tarz soru çözeceğimizle ilgili belirsizlik	0	0	1	1	2
4:Okul dışı desteğe ihtiyaç duymadım	1	1	0	0	2

Grafik 10. Öğrencilerin OKMS'deki soruların yapabilmesi için okulda işlenen derslerinin yeterliliği hakkındaki düşünceleri

Yukarıdaki Tablo 31 ve Grafik 10 incelendiğinde üç öğrencinin kazanımlara sahiptik yönünde görüş belirttikleri görülmektedir. İkişer öğrencinin ise okul dışı desteğe ihtiyaç duymadım, ne tarz soru çözeceğimizle ilgili belirsizlik ve bu kadar uzun sorular çözmedik yönünde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Yine bir öğrencinin bu kadar uzun sorular çözmemiştik ifadesine iki kere vurgu yaptığı görülmektedir. Öğrencilerin sorulara verdikleri cevaplardan bazıları aşağıda sunulmuştur.

Öğrenci 1 "...bu sınav için yeterli idi ama süre sıkıntısı yaşadım fen sorularını çözmemiz için okulumuz yeterli idi bence..."

Öğrenci 2 "...dershaneye falan gitmedim çok da yanılsım çıkmadı fenden... yeterliydi ..."

Öğrenci 3 "...bu seviyelerde soru çözmedik. Öğretmenler ikinci dönem durumu fark etti ve ona yönelik sorular çözdü. Konuların işlenmesinde bir eksiklik yoktu. bu uzunlukta sorular çözmemiştik..."

Öğrenci 4 "...sürekli yeni haberlerin gelmesi ile derslerde sürekli soru tarzımızda değişti önce açık uçlu sonra test ve sonlara doğru uzun metinli sorular çözmeye başladık..."

5- Öğrencilere" OKMS sonucunda yapılan öğrenci yerleştirmesi ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?" Sorusu sorulmuştur. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 32'de sunulmuştur.

Şekil 19 incelendiğinde öğrencilerin sınavda değişmesini istediğiniz durumlar teması altında Matematik ve Fen aynı grupta olmamalı, sayısal oturum süresi uzatılmalı, oturum araları olmamalı, her derse ayrı zaman verilmeli ve sözel sayısal ayrımı olmamalı yönünde görüş ifade ettikleri görülmektedir. Öğrencilerin soruya ilişkin verdikleri bazı cevaplar aşağıda sunulmuştur.

Öğrenci 1 "... sayısal sınavın süresi uzatılmalı bence ya da soruları kolaylaştırılmalı. Sözel çok kolaydı biraz daha zorlaşabilir çünkü sözelden ayırımı yapamadım. mesela sayısal sözel karıştırılabilir süre açısından...matematiğe ayırdığım zamandan dolayı yapabileceğim fen sorularını yapamadım."

Öğrenci 2 "... TEOG gibi her derse ayrı zaman vermeli her dersin süresi içinde çözülmeliydi mesela ben matematiğe ayırdığım zamandan dolayı fen sorularını yetiştirmekte güçlük çektim. Fen sorularında çıkan bir iki yanlış eğer ki zaman sıkıntım olmasa idi yapabileceğimi düşünüyorum"

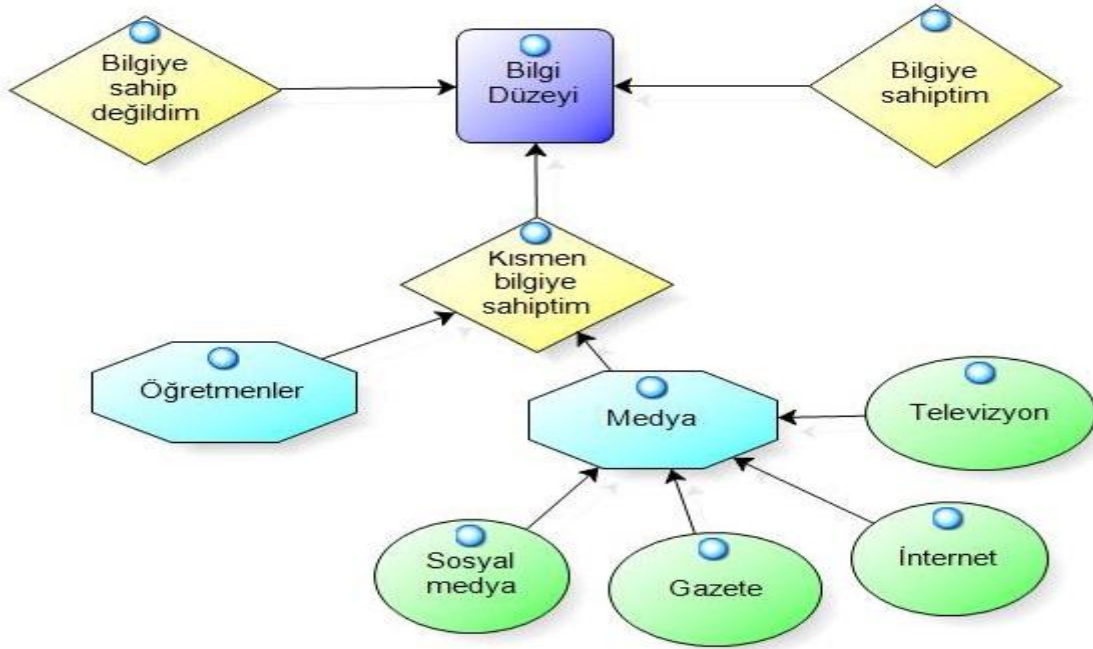
Öğrenci 3 "... sözel sayısal ayrı olması kötü oldu sözelden zaman kalıyor en azından o zamanı sayısalda değerlendirebilirdim. Matematik ve fenin aynı grupta olması çok kötüydü matematiğe uğraşınca fen, fene uğraşınca matematik boş kaldı. Matematik fen ayrı ayrı yapılmalıydı bence feni yapamadım"

Öğrenci 4 "... aralar olmamalıydı arkadaşlarım sorular şu olmalı yada olmamalı diye karamsarlığa düşürdüler. Ama beni babam yönlendirmişti ben çok konuşmamaya çalıştım yine o karamsarlık hali matematik ve fen grubunu yapmamda beni olumsuz etkiledi diyebilirim"

4.5.3 Öğrenci Velileri ile Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

Bu bölümde 2017- 2018 eğitim ve öğretim yılında 8. sınıfa devam eden öğrenci velilerinin aynı yıl uygulanan OKMS ile ilgili görüşlerini tespit etmeye yönelik soruların analizine yer verilmiştir.

1- Velilere "OKMS hakkında yeterince bilgiye sahip olup olmadığınızı (nedenleri ile) açıklar mısınız?" sorusu sorulmuştur. Velilerin bu soruya verdikleri cevaplar kodlamalara dönüştürülmüş ve bu kodlamalar *bilgiye sahiptim*, *bilgiye sahip değildim* ve *kısmen bilgiye sahiptim* temaları altında toplanmıştır. Tema ve kodlamalar modele dönüştürülerek aşağıda Şekil 20' de sunulmuştur.

Şekil 20. Öğrenci velilerinin OKMS hakkında yeterince bilgiye sahip olup olmadıklarına yönelik görüşlerinden oluşan modelleme

Şekil 20 incelendiğinde bilgiye sahiptim, bilgiye sahip değilim temaları altında herhangi bir kodlama yer almazken, kısmen bilgiye sahip olduğunu belirten velilerin bu bilgilere medya ve öğretmenler aracılığı ile ulaştıkları görülmektedir. Medya aracılığı ile bu bilgilere ulaştıklarını ifade eden veliler, sosyal medya, gazete, internet ve televizyon gibi medya araçlarından yararlandıklarını belirtmişlerdir. Velilerin soruya ilişkin verdikleri bazı cevaplar aşağıda verilmiştir.

Veli 1 "... okullar açılınca değişikliği öğrenince motivemiz bozuldu örneğin yaz kursu TEOG 'a göre yapıldı sonra sürpriz bu dediler...hangi konulardan çıkacağını ve oturum sayılarını biliyordum...ikinci döneme kadar hiçbir şey bilmiyorduk desek yeridir. Çocuğum kötü etkilendi..."

Veli 2 "...sınav hakkında yeterince bilgiye sahip değilim. Çünkü soru tarzlarını tam kavrayamadık çalışma tempolarını ayarlayamadık. Daha çok medyadan ve internetten bilgi öğrenmeye çalıştık. Örnek sorular çok önceden yayınlanmalıydı."

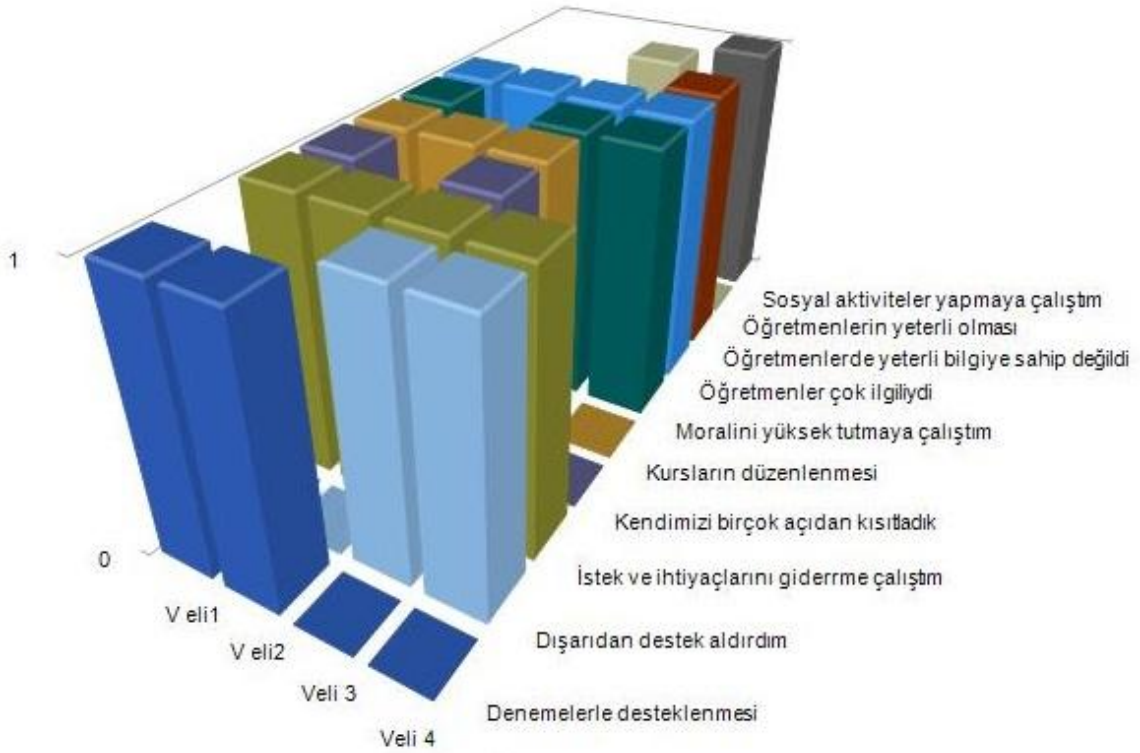
Veli 3 "... yeteri kadar bilgiye sahip değildik TEOG kalkınca çocuklar bocaladı sınavsız gireceğiz diyerek bıraktılar. Sonra toparlamaya çalıştılar ne kadar oldu işte? Genelde internet ve medyadan öğrendiğimi söyleyebilirim. Sınavla ilgili çok bilgiye sahip değildik ..."

Veli 4 "...çok ani karar verildi...sınav nasıl olacak hiçbir şey belli değildi çocuklar bir boşluktaydı sınava hazırlanan çocukların kafasında ikinci dönem şekillenmeye başladı... sosyal medya ve öğretmenlerle konuşmalarımızdan. Birde 6-7-8 den çıkacak dediler sonra baktık ki 8. Sınıftan çıktı..."

2- Velilere "OKMS'ye hazırlanma sürecinde sizin ve okulun rolü hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?" sorusu sorulmuştur. Velilerin bu soruya verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 33 ve Grafik 11'de sunulmuştur.

Tablo 33. Öğrenci Velilerinin OKMS'na Hazırlanma Sürecinde Ailelerinin ve Öğretmenlerinin Rolü Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin frekanslar

	Veli 1	Veli 2	Veli 3	Veli 4	Toplam
1 : Denemelerle desteklenmesi	1	1	0	0	2
2 : Dışarıdan destek aldirdim	0	0	1	1	2
3 : İstek ve ihtiyaçlarını giderme çalıştım	1	1	1	1	4
4 : Kendimizi birçok açıdan kısıtladık	1	0	1	0	2
5 : Kursların düzenlenmesi	1	1	1	0	3
6 : Moralini yüksek tutmaya çalıştım	1	0	1	1	3
7 : Öğretmenler çok ilgiliydi	1	1	1	1	4
8 : Öğretmenlerde yeterli bilgiye sahip değildi	0	0	0	1	1
9 : Öğretmenlerin yeterli olması	0	0	1	0	1
10 : Sosyal aktiviteler yapmaya çalıştım	0	0	0	1	1

Grafik 11. Öğrenci velilerinin OKMS'ye hazırlanma sürecinde ailelerinin ve öğretmenlerinin rolü hakkındaki düşünceleri

Yukarıdaki Tablo 33 ve Grafik 11 incelendiğinde velilerin tamamının “İstek ve ihtiyaçlarını giderme çalıştım ve öğretmenler çok ilgiliydi” yönünde görüş ifade ettikleri görülmektedir. Üç velinin “sınav ile ilgili moralini yüksek tutmaya çalıştım ve kursların

düzenlenmesi” yönünde görüş bildirdiği görülmektedir. İkışer veli “denemelerle desteklenmesi, dışarıdan destek aldırırım ve kendimizi birçok açıdan kısıtladık” şeklinde görüş belirtmişlerdir. Birer veli ise “öğretmenlerin yeterli olması, öğretmenlerde yeterli bilgiye sahip değildi ve sosyal aktiviteler yapmaya çalıştım” şeklinde ifade ettikleri görülmektedir. Velilerin bu soruya verdikleri cevaplardan bazıları aşağıda sunulmuştur.

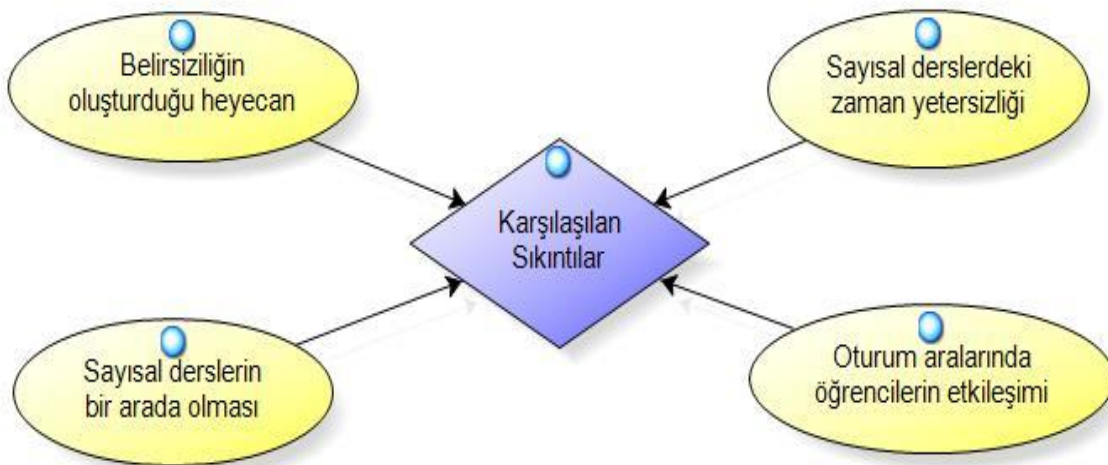
Veli 1 ” Denemeler yapıldı eksiklerimizi gördük çocuklardaki...öğretmenler çok ilgiliydi... Öğretmenler hakkında çok destek verdiklerini söyleyebilirim.”

Veli 2 ”...gecen seneki sınavlara baktığımız da çocuk iyi kötü bir yeri kazanacaktı onun için bir şekilde sınava hazırlanması gerekiyordu ama bu sistemde böyle bir durum yoktu onun için fazla sıklamadım rahat bıraktım kurslar açıldı öğretmenler istekli idi ama çocuğum kendini bildiği için kursa dahi çok istekli değildi... Bu açıdan okulda yapılan çalışmaların benim çocuğuma çok bir katkısı olmadı.”

Veli 3 ”Okulun rolünün çok büyük olduğunu düşünüyorum çünkü her şey sınavda dahil okul içerisinde olup bitiyor... Benim öğrencim devlet okulu olmasına rağmen çok şanslı idi. Okulumuz Çorum’un en iyi okullarından bir tanesi bence o açıdan çok şanslıyız...sakinlik açısından, öğretmenlerin bilgi becerileri açısından, sınıf mevcutları açısından, sınava hazırlama konusunda kurslar düzenlendi çocuğum kimi aradı ise öğretmen hemen döndü...”

Veli 4...”çocuklar sınav stresi doluydu onu aşması için her şeyi yaptık özel ders aldırarak onu motive olarak da düşünebilirsiniz bu tür sınavlar için ayrıca ders almaya yönlendirmemeli sinema gibi aktivitelere yönlendirdik. Öğretmenler bile maalesef bilmiyorlardı. O açıdan destek olmaya çalıştılar ama çözüm üretemediler.”

3- Velilere “ OKMS’nin uygulanması sürecinde sizin ve öğrencilerinizin karşılaştığı sıkıntılar nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Velilerin bu soruya verdikleri cevaplar kodlamalara dönüştürülmüş ve bu kodlamalar *karşılaşılan sıkıntılar* teması altında toplanmıştır. Tema ve kodlamalar modele dönüştürülerek aşağıda Şekil 21’ de sunulmuştur.

Şekil 21. OKMS'nin uygulanması sürecinde ailelerin ve öğrencilerin karşılaştığı sıkıntılar

Şekil 21 incelendiğinde OKMS karşılaşılan sıkıntılar teması altında velilerin belirsizliğin oluşturduğu heyecan, sayısal derslerin bir arada olması, oturum aralarındaki öğrencilerin etkileşimi ve sayısal derslerdeki zaman yetersizliği yönünde görüşlerini ifade ettikleri görülmektedir. Velilerin bu soruya ilişkin verdikleri bazı cevaplar aşağıda verilmiştir.

Veli 1 "...çocuğumuz nasıl bir şeyle karşılaşacak nereye gidecek belirsizlik plansızlık vardı bu çocukda etkili oldu psikolojisinde..."

Veli 2 "...belirsizlik sıkıntısı yaşadık bu stresi artırdı. Derslerden koşturdu dersleri boşladı bıraktı..."

Veli 3 "... bu sınav öğrencilerle velilerin irtibatını kesecek şekilde yapardım... sayısal soruların bu kadar zor olmasının anlamı ne bilemiyorum sayısal sözel grubu ayırmaz karıştırırdım..."

Veli 4 "...sayısal derslerde zaman yetersizliği yaşadım benim çocuğumda diğer öğrenciler gibi..."

4- Velilere "OKMS sonucunda yapılan öğrenci yerleştirmesi ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?" sorusu sorulmuştur. Velilerin bu soruya verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 34'de sunulmuştur."

Tablo 34. Öğrenci Velilerinin OKMS Sonucunda Yapılan Öğrenci Yerleştirmesi ile İlgili Düşüncelerine İlişkin Frekanslar

	Veli 1	Veli 2	Veli 3	Veli 4	Toplam
1 : Açıkta kalan öğrenciler sıkıntı yaşadı	1	0	0	0	1
2 : Aileler adreslerini değiştirdiler	0	1	0	1	2
3 : Çocuğumu istediğim okula gönderebilmeliyim	1	1	1	1	4
4 : istemediği okula gitmek öğrencide önyargılar oluşturabilir	0	1	1	1	3
5 : Meslek liselerine alınacak seçme öğrenci kendini nasıl kabullendirecek	0	0	0	1	1
6 : Sınavla öğrenci alan okullar neye göre belirlendi	1	1	1	1	4
7 : Sınavla öğrenci alan okulların sayısı yetersiz	1	0	1	0	2
8 : Sosyal statü farkları oluşabilir	0	0	0	1	1

Tablo 34 incelendiğinde velilerin tamamının çocuğumu istediğim okula gönderebilmeliyim ve sınavla öğrenci alan okullar neye göre belirlendi yönünde görüş ifade ettikleri görülmektedir. Üç veli istemediği okula gitmek öğrencide önyargılar oluşturabilir yönünde görüş belirtmişlerdir. İkişer veli ailelerin adresleri değiştirdiğini ve sınavla öğrenci alan okulların sayısı yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Birer veli ise açıkta kalan öğrenciler sıkıntı yaşadı, Meslek liselerine alınacak seçme öğrenci kendini nasıl kabullendirecek ve Sosyal statü farkları oluşabilir yönünde ifadede bulunmuşlardır. Velilerin bu soruya verdikleri cevaplardan bazıları aşağıda sunulmuştur.

Veli 1 "...fen lisesine giremeyecek benim çocuğum ama sayısal bölüme göndermek istiyorum nasıl olacak seçici olmayacak adrese dayalı sistemde... Sınavla öğrenci alan okulların kontenjanı az...adrese dayalı okullarda nitelikli eğitim verilemeyecek çünkü toplama öğrenciler olacak belki okuma yazma bilmeyen dört işlem bilmeyen çocuk orada olacak..."

Veli 2 "...okulları belirleme kriterlerini bilmiyoruz...neden istediğim okula gitmiyor... insanları yalan beyana itiyor usulsüz adres değiştirmeler oldu...okullardaki öğrenciler arasında puan farkları büyük olacak..."

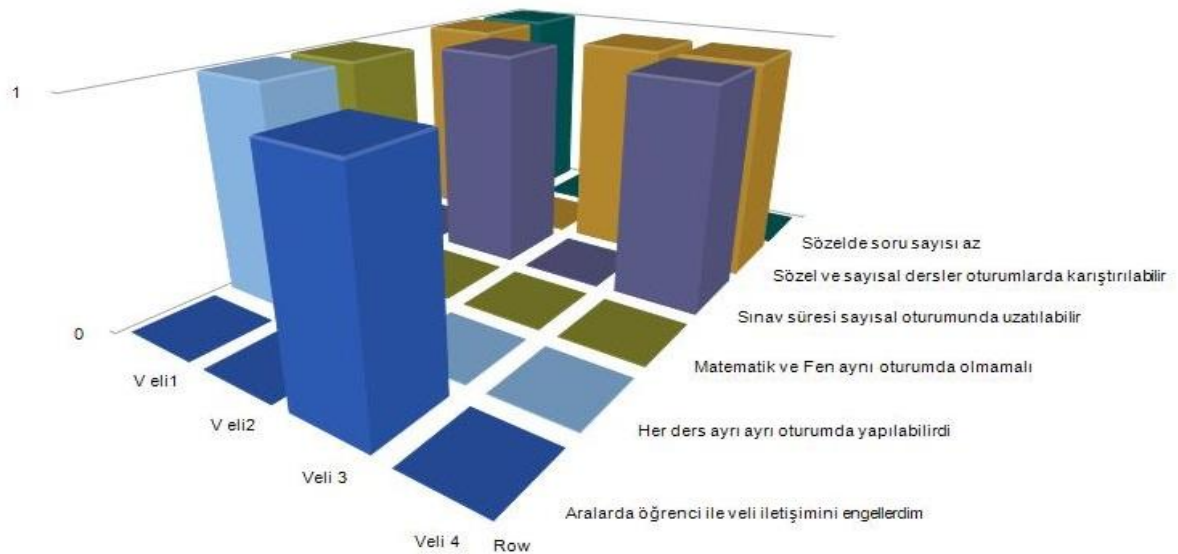
Veli 3 "...öğrencileri istemediği bir okula göndermek öğrenciye ne kazandırabilir. İlimizde puan sıralamasına bir önceki sene yerleştirmede yedinci sırada olan okul ilk üç okul arasına girdi nasıl olacak şimdi kaliteli mi oldu?"

Veli 4 "... Fen lisesi hadi neyse akademik olarak özel bir okuldu diyelim meslek liselerinin içerisine seçme öğrenci alacaksınız bu öğrenciler orada nasıl kendini kabul ettirecek..."

5- Velilere "OKMS uygulanması (uygulanış şekli, zamanı, testler arasında teneffüslerin olması) ile ilgili önerileriniz nelerdir?" sorusu sorulmuştur. Velilerin bu soruya verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 35 ve Grafik 12'de sunulmuştur.

Tablo 35. Öğrenci Velilerinin OKMS Uygulanması ile İlgili Önerilerine Yönelik Frekanslar

	Veli 1	Veli 2	Veli 3	Veli 4	Toplam
1 : Aralarda öğrenci ile veli iletişimini engelledim	0	0	1	0	1
2 : Her ders ayrı ayrı oturumda yapılabilirdi	1	0	0	0	1
3 : Matematik ve Fen aynı oturumda olmamalı	1	0	0	0	1
4 : Sınav süresi sayısal oturumunda uzatılabilir	0	1	0	1	2
5 : Sözel ve sayısal dersler oturumlarda karıştırılabilir	1	0	1	1	3
6 : Sözelde soru sayısı az	1	0	0	0	1

Grafik 12. Öğrenci velilerinin OKMS uygulanmasına yönelik önerileri

Tablo 35 ve Grafik 12 incelendiğinde velilerin üç tanesinin sözel ve sayısal dersler oturumlarda karıştırılabilir yönünde görüş ifade ettikleri görülmektedir. İki velinin Sınav süresi sayısal oturumunda uzatılabilir yönünde görüş bildirdiği görülmektedir. Birer velinin ise aralarda öğrenci ile veli iletişimini engelledim, her ders ayrı ayrı oturumda yapılabilirdi, Matematik ve Fen aynı oturumda olmamalı ve Sözelde soru sayısı az yönünde görüş ifade ettikleri görülmektedir. Velilerin bu soruya verdikleri cevaplardan bazıları aşağıda sunulmuştur.

Veli 1 "...her dersin ayrı olması güzel olurdu örnek matematik ve fen grubu matematiği yapamadı buda fene yansıdı kötü oldu feni yapamadılar... matematik fen ayrı ayrı olmalı. Matematik fen ayrı günlere ve sözel ararına serpiştirilmeli. Sayısal bölüm için zaman artırılabilirdi..."

Veli 2 "... sayısalda zaman yetersizdi çoğu öğrenciler yetiştiremedi."

Veli 3 "...sınav arasında velilerin görüşülmesi doğru değildi kızımın İngilizceden yanlışı vardı onu öğrenince morali bozuldu."

Veli 4 " Sınav süresi sayısalda uzatılabilir. Sözel ile sayısal karıştırılsa daha iyi olur. Sözel kısa zamanda bitiriliyor en azında sayısal alana aktarabilir süreyi."

OKMS ile ilgili bulgular özet halinde aşağıda sunulmuştur.

OKMS sorularının analizi sonucunda Tablo 24 ve Tablo 25' de görüldüğü üzere bazı konu ve kazanımlardan soru gelmediği, bazı soruların birden fazla kazanımı içerdiği ve öğretim programında belirtilen 78 adet kazanımdan 28 adet kazanımı kapsayacak şekilde sınav sorularının hazırlandığı görülmektedir. Sınavda en fazla soruya (üçer adet), 7.ünitenin (Yaşamımızdaki Elektrik / Fiziksel Olaylar) "1.1. Elektriklenmeyi, teknolojiye ve bazı doğa olaylarındaki uygulamalarını gözlemleyerek örneklendirir ve açıklar." kazanımı kaynaklık etmektedir. Soruların YBT'ye göre analizinde Tablo 27'de görüleceği üzere bilişsel süreç boyutunda oluşturmak basamağından hiç sorunun sorulmadığı ve sorularının % 60 oranında alt bilişsel basamaklarda olduğu tespit edilmiştir.

OKMS sınavı ile ilgili olarak paydaşlarla yapılan görüşmelerde:

- Paydaşlar sınav hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını sahip oldukları bilgilere ise daha çok medya aracılığı ile ulaştıklarını belirtmişlerdir.

- Paydaşlar OKMS ile ilgili belirsizliğin öğrencilerin moral ve motivelerini olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir.

- Paydaşlar sınavın her ders için ayrı oturumlar halinde yapılabileceğini özellikle Matematik ve Fen Bilimleri dersinin aynı oturumda bulunmasının zaman kullanımı ve ilgili sınav sorularının zorluğu açısından olumsuz bulduklarını ifade etmişlerdir.

- Paydaşlar sayısal oturum süresinin uzatılması gerektiğini ifade etmişlerdir.
- Paydaşlar oturum aralarında öğrencilerin diğer öğrenciler ve velilerle etkileşiminden kaynaklı moral ve motivasyonlarının düşmesini olumsuz bulduklarını ve oturum arası olacaksa eğer öğrencilerin velilerle iletişiminin kısıtlanması gerektiğini ifade etmişlerdir.
- Öğretmen ve veliler öğrencilerin sınava hazırlanma süreci ile ilgili okulun ve kendilerinin rollerini iyi bir eğitim, motive etme, her konuda destek olma olarak ifade etmişlerdir.
- Paydaşlar sınav için okul ders saatlerinin yeterli olduğunu, müfredat dışı soru sorulmadığını ve sınav sorularının kazanımlarla uyumlu olduğunu belirtmişlerdir.
- Paydaşlar sınava hazırlanmak için okul dışı desteğe gerek duyulmadığını belirtmişlerdir.
- Paydaşlar sınavın olmasının öğrenci ve veli yaşantısını etkilediğini; öğrencilerin sosyal aktivitelerini bıraktıklarını ve kendilerini çevreden soyutlama yoluna gittiklerini, velilerin öğrencilerine göre bir yaşam düzenlemesi içine girdiklerini belirtmişlerdir.
- Paydaşlar sınav puanına okul puanının eklenmesini öğrencilerin okula bağlılığını ve derslere olan motivelerini artırdığı için olumlu, özel okullarda olabilecek şişirme puanlar açısından ise olumsuz bulduklarını belirtmişlerdir. Okullarda ki tüm yazılı sınavların merkezi olarak yapılmasının okul puanı açısından oluşabilecek endişeleri ortadan kaldıracabileceğini ve tüm okullarda eşitlik sağlanması adına güzel olacağını ifade etmişlerdir.
- Paydaşlar adrese dayalı yerleştirmenin orta ve alt seviyedeki öğrencilerin derslerden uzaklaşmasına neden olduğunu ifade etmişlerdir.
- Paydaşlar sınavla öğrenci alacak okulların hangi kriterlere göre belirlendiğini bilmediklerini ve kendilerinde nitelikli niteliksiz okul algısı oluştuğunu ifade etmişlerdir.
- Paydaşlar sınavla öğrenci alan okul sayısının az olduğunu, herkesin istediği okula gidebilmesi gerektiğini ve insanların adreslerini değiştirme yoluna gittiklerini belirtmişlerdir.
- Paydaşlar OKMS'nin ayırt ediciliğinin yüksek, ortalamanın üzerindeki öğrencilerin yapabileceği bir sınav olduğunu ifade etmişlerdir.

V.BÖLÜM

5. TARTIŞMA

Araştırmanın bu bölümünde; elde edilen bulguların literatür ışığında tartışılmasına yer verilmiştir.

5.1. Sekizinci Sınıf Öğrencilerin TEOG Sınavındaki Başarıları ile Dersindeki Akademik Başarıları Arasındaki İlişkiye Yönelik Tartışma

Eğitim sistemimizde orta kademedeki öğrencilere verilen eğitimin hedeflerinden birisi de öğrencileri bir üst kademeye geçiş sınavlarına hazırlamaktır. Bu bakımdan ortaokullardaki öğrenci başarısı ile ülkemizde uygulanan merkezi sınavlardaki öğrenci başarılarının uyumlu olması beklenen bir durumdur. Çalışmada elde edilen bulgulara göre sekizinci sınıf öğrencilerinin; I.Dönem TEOG başarıları ile II. Dönem akademik başarıları arasında yüksek, pozitif yönde anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmaktadır ($r=0.865$; $p=0,000<0.05$). 2.Dönem TEOG başarıları ve 2.Dönem akademik başarıları arasında yüksek, pozitif yönde anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmaktadır ($r=0.744$; $p=0,000<0.05$). TEOG başarıları ile genel akademik başarıları arasında yüksek, pozitif yönde anlamlı düzeyde bir ilişki bulunduğu görülmektedir ($r=0.78$; $p=0,000<0.05$). Ayrıca bu durum çalışmada paydaşlarla yapılan görüşmelerden elde edilen bulgularla da örtüşmektedir (Tablo15).

Çelikel (2016) çalışmasında, öğrencilerin Matematik dersindeki akademik başarıları ile TEOG Matematik dersi sınavındaki başarılarının büyük ölçüde uyumlu olduğu sonucuna varmışlardır. Ayrıca Üzkurt ve Koçakoğlu (2009), öğrencilerin okuldaki akademik başarıları ile SBS'den aldıkları puanları incelediklerinde SBS başarıları ile akademik başarıları arasında uyumluluk ($r=0.826$, $p<0.01$) olduğunu ortaya koymuşlardır. Okul derslerinde başarılı olan öğrencilerin TEOG sınavında da başarılı olması okulda işlenen derslerin TEOG sınav başarısı için yeterli olduğunu düşündürebilir.

5.2. TEOG Fen ve Teknoloji I. ve II. Dönem Sınav Sorularının FTÖP'de Yer Alan Kazanımlarla Uyumlu Olup Olmadığına Yönelik Tartışma

I. Dönemde uygulanan TEOG sınavı Fen ve Teknoloji dersi soruları ünite ve konu bazında değerlendirildiğinde; sekizinci sınıf soruları FTÖP'de bu sınava ilişkin yer alan 40 kazanımdan 24'ü (%60) ile ilişkilidir. TEOG sınavında bazı kazanımlardan hiç soru sorulmamış, bazı kazanımlardan ise birden fazla soru sorulmuştur (Tablo 6). Sınavda en fazla soruya (üçer adet), 2.ünitenin "1.4(Sıvı içindeki cisme, sıvı tarafından yukarı yönde bir kuvvet uygulandığını fark eder ve bu kuvveti kaldırma kuvveti olarak tanımlar)" numaralı kazanımının kaynaklık ettiği söylenebilir (Tablo 7). Soru gelmeyen kazanımların ise genetik mühendisliği, biyoteknoloji, akraba evliliği, genetik hastalıkların teşhisi ve tedavisi ile ilgili

kazanımlar olduğu anlaşılmaktadır (Tablo6). Buradan hareketle I. Dönem uygulanan TEOG sınavı Fen ve Teknoloji dersi sorularının ve kazanımların homojen bir dağılım göstermediği yorumu yapılabilir.

Sınav sorularının 197 adet kazanımdan 148 adet kazanım kapsayacak şekilde hazırlandığı ve 148 adet kazanımından sadece 48 kazanım ile ilişkili olarak soru geldiği anlaşılmaktadır. Ayvacı, Bülbül ve Çepni (2014) tarafından yapılan çalışmada TEOG soruların ve kazanımların homojen bir şekilde dağılmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Sınavda ölçülmeye çalışılan tüm kazanımların % 8,1'ne denk gelen 12 kazanım ile beşinci ünite olan "Maddenin Halleri ve Isı" ünitesinin ağırlıklı olduğu ifade edilebilir. TEOG sınavında öğretim programında belirtilen son iki üniteden "Yaşamımızdaki elektrik ve Doğal Süreçler" hiç soru gelmemesi ve birinci ve ikinci TEOG da soruların bazı konu kazanımlarında yoğunlaşması MEB (2013b), tarafından ortaöğretime geçiş sistemi ile ilgili yayınlanan yönetmelikte soruların niteliği olarak *"sorular, sınavların yapılacağı tarihe kadar işlenen öğretim programlarının belirlenen kazanımları esas alınarak öğrencinin eleştirel düşünme, analiz yapma, problem çözme, sonuç çıkarma, yorumlama ve benzeri becerileri ölçecek nitelikte hazırlanır."* şeklindeki açıklamasından kaynaklanabilir.

I.ve II. Dönem TEOG sınavları değerlendirildiğinde okullarda yapılan yazılı sınavlarda olduğu gibi ilk konulardan son konulara doğru artan sayıda soru sorulduğu; Fen ve Teknoloji öğretim programı açısından TEOG'da yer alan Fen ve Teknoloji testi sorularının üniteler, konular ve konulara ayrılan ders süreleri yönünden homojen bir dağılım göstermediği söylenebilir. Birinci, (2014) TEOG matematik sorularını incelemiş konulara göre soru ve kazanım dağılımlarının homojen olmadığı bulgusuna ulaşmıştır. TEOG'ta sorulan soruların ilgili kazanımlarının Fen ve Teknoloji Öğretim Programında belirtilen kazanımlarla da uyumlu olduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte okulda öğrencilere kazandırılmak istenen hedef davranışların önemli bir kısmına yönelik sorular olmaması, TEOG sınavının kapsam geçerliliğini etkileyecektir. Bu da, öğrencilerin tam anlamıyla doğru bir ölçme ve değerlendirmeye tabii tutulmamasına sebep olabilir.

5.3. TEOG Fen ve Teknoloji I. ve II. Dönem Sınav Sorularının YBT'nin Bilişsel Süreç Basamaklarına Göre Sınıflandırılmasına Yönelik Tartışma

2013-2014 TEOG Fen ve Teknoloji I. Dönem Sınav Sorularının YBT'nin bilişsel süreç basamaklarına göre sınıflandırıldığında en çok sorunun beş soru (%25) ile uygulama basamağından en az sorunun ise üç soru (%15) ile değerlendirme basamağından sorulduğu tespit edilmiştir (Tablo 13). Ayrıca oluşturma basamağından hiç sorunun sorulmadığı ifade edilebilir. (Tablo 13). Soruların çoğunluğunun (%65) alt bilişsel basamaklardan geldiği yorumu yapılabilir. Ülkemizde devlet okullarında öğretmenler tarafından uygulanan sınav sorularının da bilişsel seviyelerinin alt basamakta olduğu yapılan çalışmalarda

görülmektedir(Özmen ve Karamustafaoğlu, 2006). Bu sonuçlar doğrultusunda I.Dönem TEOG sorularının YBT'nin bilişsel süreç basamaklarına göre dengeli bir dağılım göstermediği de söylenebilir (Tablo 13).

2013-2014 TEOG Fen ve Teknoloji II. Dönem Sınav Sorularının YBT'nin bilişsel süreç basamaklarına göre sınıflandırıldığında en çok sorunun sekiz soru(%40) ile anlama basamağından en az sorunun ise bir soru (%5) ile hatırlama ve değerlendirme basamaklarından sorulduğu tespit edilmiştir (Tablo 14). Ayrıca oluşturma ve değerlendirme basamaklarından hiç sorunun sorulmadığı ifade edilebilir. Soruların çoğunluğunun (%60) alt bilişsel basamaklardan sorulduğu yorumu yapılabilir. Bu sonuçlar doğrultusunda II. Dönem TEOG sorularının YBT'nin bilişsel süreç basamaklarına göre dengeli bir dağılım göstermediği de söylenebilir (Tablo 14).

I.ve II. Dönem TEOG sınavları beraber değerlendirildiğinde iki sınavda da çıkan soruların çoğunluğunun alt bilişsel düzeyde olduğu söylenebilir. Ayrıca I.ve II. Dönem TEOG sınavlarındaki soruların YBT'nin bilişsel süreç basamaklarına göre dengeli bir dağılım göstermediği de ifade edilebilir. Dursun (2014) yapmış olduğu çalışmada merkezi sınavlardaki soruların genellikle alt bilişsel düzeyde yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Ardahanlı, (2018) TEOG sınavı matematik sorularını YBT'ye göre incelemiş ve soruların çoğunun alt bilişsel basamakta olduğu bulgusuna ulaşmıştır.

5.4. OKMS Fen Bilimleri Sınav Sorularının FBÖP'de Yer Alan Kazanımlarla Uyumlu Olup Olmadığına Yönelik Bulgulara Ait Tartışma

OKMS Fen Bilimleri dersi soruları ünite ve konu bazında değerlendirildiğinde; sekizinci sınıf soruları FBÖP'de bu sınava ilişkin yer alan 78 kazanımdan 28'i (%35.8) ile ilişkilidir. OKMS Fen Bilimleri dersinde bazı kazanımlardan hiç soru sorulmamış, bazı kazanımlardan ise bir ya da daha fazla soru sorulmuştur(Tablo 24). Sınavda en fazla soruya(üçer adet), 7.ünitenin 1.1 (*Elektriklenmeyi, teknolojiadaki ve bazı doğa olaylarındaki uygulamalarını gözlemleyerek örneklendirir ve açıklar.*) ve 2.1 (*Cisimleri, sahip oldukları elektrik yükleri bakımından sınıflandırır.*) numaralı kazanımın kaynaklık ettiği tespit edilmiştir. Soru gelmeyen kazanımların ise 1. ünitenin "Ergenlik ve Sağlık"; 4. ünitenin " Türkiye'de Kimya Endüstrisi"; 5. ünitenin "Sürdürülebilir Kalkınma"; 6. Ünitenin "Özısı"; ve 8. Ünitenin "hava Olayları, mevsimlerin oluşumu, iklim" konuları olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 23).

Sınavda ölçülmeye çalışılan tüm kazanımların %21.4'sine denk gelen 6 kazanım ile birinci ünite olan "İnsanda Üreme Büyüme ve Gelişme/Canlılarda Hayat" ünitesinin ağırlıklı olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 24). Ayrıca kazandırılmaya çalışılan kazanım sayıları ile sınavda soru çıkan kazanım sayıları dikkate alınarak üniteler değerlendirildiğinde altıncı ünitenin %71.4'lük oranla en fazla, sekizinci ünitenin ise %12.5'lik oranla en az soru gelen ünite olduğu tespit edilmiştir (Tablo 25). OKMS Fen Bilimleri dersinde; Fen Bilimleri öğretim

programı açısından OKMS’de yer alan Fen Bilimleri testi sorularının üniteler, konular ve konulara ayrılan ders süreleri yönünden homojen bir dağılım göstermediği söylenebilir (Tablo 23). Literatürdeki yapılan çalışmalarda, çalışmacılar TEOG sınavı Fen ve Teknoloji ile matematik dersi sorularının homojen bir dağılım göstermediği sonucuna ulaşmışlardır (Birinci,2014; Kaşıkçı ve diğerleri, 2015; Ormancı ve diğerleri, 2018). Kazanım sayılarına bakıldığında 16 kazanım ile en çok kazanıma sahip üniteler olan Maddenin Yapısı ve Özellikleri ünitesinden 3 kazanımı, Deprem ve Hava Olayları ünitesinden 2 kazanımı kapsayacak şekilde sorular adaylara yöneltilirken 3 kazanım ile en az kazanıma sahip olan Basit Makineler / Fiziksel Olaylar ünitesinden ise 2 kazanımı kapsayacak şekilde soruların adaylara yöneltildiği söylenebilir (Tablo 23). OKMS’de sorulan soruların ilgili kazanımlarının Fen Bilimleri Öğretim Programında belirtilen kazanımlarla uyumlu olduğu söylenebilir. İlgili çalışmanın Fen Bilimleri testindeki soruları çözmek için Fen ve Teknoloji öğretim programındaki hangi kazanımların öncelikli olduğu konusunda ileriki yıllarda bu sınava girecek öğrencilere ve kazanımların aktarılmasında birinci dereceden sorumlu olan öğretmenlere fikir verebileceği düşünülmektedir. Bununla birlikte okulda öğrencilere kazandırılmak istenen hedef davranışların bir kısmına yönelik sorular olmaması, OKMS’nin kapsam geçerliliğini etkileyecektir. Bu da, öğrencilerin tam anlamıyla doğru bir ölçme ve değerlendirmeye tabii tutulmamasına sebep olabilir. (Kaşıkçı ve diğerleri, 2015; Ormancı ve diğerleri, 2018).

5.5. OKMS Fen Bilimleri Sınav Sorularının YBT’nin Bilişsel Süreç Basamaklarına Göre Sınıflandırılmasından Elde Edilen Bulgulara Yönelik Tartışma

2017-2018 OKMS Fen Bilimleri sınav sorularının YBT’nin bilişsel süreç basamaklarına göre sınıflandırıldığında en çok sorunun altı soru (%30) ile anlama basamağından en az sorunun ise iki soru (%10) ile hatırlama basamağından sorulduğu tespit edilmiştir (Tablo 27). Ayrıca oluşturma basamağından hiç soru sorulmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Soruların çoğunluğunun (%60) alt bilişsel basamaklardan geldiği yorumu yapılabilir (Tablo 27). Bu sonuçlar doğrultusunda OKMS sorularının YBT’nin bilişsel süreç basamaklarına göre dengeli bir dağılım göstermediği de söylenebilir.

Literatürde SBS ile ilgili yapılmış olan bazı çalışmalarda SBS sorularının alt bilişsel basamaklarda yoğunlaştığını, üst bilişsel basamaklardan bazılarında hiç soru sorulmadığı; soru gelen üst bilişsel basamaklardan ise çok az soru sorulduğunu ortaya konulmuştur (Erman, 2008; Bıçak ve Çevik, 2010; Güler ve diğerleri, 2012). Ayrıca Dalak (2015) yapmış olduğu çalışmada 2013-2014 eğitim öğretim yılı birinci dönem uygulanan TEOG sınav sorularının %85’inin alt düzey bilişsel zihinsel becerilerini ölçmeye yönelik olduğu sonucuna ulaşmıştır. Altun (2016) TEOG matematik dersi sorularını analiz ettiğinde 12 sorunun uygulama basamağında olduğu ve bir soru hariç diğer soruların alt bilişsel basamaklarda yer

aldığı ve bilişsel süreç basamaklarına göre dengeli bir dağılım göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Alanda TEOG sınav sorularının YBT'ye göre analizinin yapıldığı bazı çalışmalarda da sınav sorularının ağırlıklı olarak alt bilişsel seviyelerde olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Karaman, 2016 ve Ardahanlı, 2018).

5.6. OKMS ve TEOG Fen Bilimleri/Fen ve Teknoloji Sınavı Hakkında Paydaşlarla Yapılan Görüşmelerden Elde Edilen Bulgulara Yönelik Tartışma

OKMS ve TEOG sınavları uygulanmadan önce sınava ilişkin bilgi düzeyleri konusunda öğretmenlerin tamamının iki sınav içinde tam olarak bilgilerinin olmadıkları, kısmen bilgiye sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Sahip oldukları bilgileri ise sosyal medya, internet, gazete ve televizyondan edindiklerini ifade ettikleri tespit edilmiştir (Şekil 3 ve Şekil 12). 2014 yılında ilk defa uygulamaya konulan TEOG sınavı öncesinde yeterince bilgilendirmenin yapılmaması durumunun 2018 yılında ilk defa uygulamaya konulan OKMS'de de devam ettiği ve ilgili sınavların MEB tarafından tam bir bilgilendirme yapılmadan uygulanmaya konulduğu yorumu yapılabilir. OKMS ve TEOG sınavı ile ilgili yapılan görüşmeciler öğrencilerin sınavla ilgili yeterince ve zamanında bilgilendirme yapılmadığı, edinilen bilgilere ise medya aracılığı ile ulaşıldığı yönündeki ifadeleri elde edilen bulguları destekler niteliktedir (Şekil 7 ve Şekil 16). Ayrıca çalışma sonucuna benzer olarak Özdemir ve Özkan (2014) tarafından yapılan çalışmada TEOG sınavı hakkında öğretmen ve öğrencilerin yetkin bir kurum tarafından tam olarak bilgilendirilmediklerini ve sahip olunan bilgilere medya aracılığı ile ulaştıklarını ortaya koymuşlardır. Merkezi sınavlar hakkında paydaşların yeterince bilgilendirilmesinin oluşabilecek belirsizlik ve bazı endişeleri ortadan kaldırmaya katkı sağlayacağı yorumu yapılabilir.

Öğretmenlerin TEOG sınavının her dersten ara sınav ve farklı oturumlar şeklinde yapılmasını öğretmen ve öğrenci üzerindeki etkileri olmak üzere iki kategoride değerlendirdikleri anlaşılmaktadır. Öğretmenler üzerinde; dersleri yazılıya hazırlar gibi işlemleri ve ikinci dönem TEOG sınavından sonra sınav kaygısının ortadan kalkmasını olumlu, ikinci dönem TEOG sınavı sonrası öğrencinin okula devam etmemesini ve soruların kazanımlarla orantılı olmamasını olumsuz olarak değerlendirdikleri yorumu yapılabilir. İkinci dönem uygulanan TEOG sınavının üçüncü sınav olarak yapılmasının öğrencilerin okula devam konusunda katkı sağlayacağı düşünülebilir. Öğrenciler üzerinde ise; oturum aralarında dinlenme, ihtiyaç giderme ve heyecanları yenme imkanı oluşturduğu için olumlu buldukları, sınav sonrası öğrencilerin devamsızlık yapması, sınav aralarında arkadaşlarla etkileşim ve atarak soru yapma gibi nedenlerden dolayı ise olumsuz olarak değerlendirdikleri anlaşılmıştır. Bu çalışma sonucuna benzer olarak literatürde yapılan çalışmalarda da TEOG sınavının öğrencilerin stresini azaltarak öğrencinin rahat olmasını sağladığı ve sınavların ikinci sınav olarak değil de üçüncü sınav olarak yapılması gerektiği bunun öğrenci

devamsızlığını azaltacağı yönünde sonuçlara ulaşılmıştır (Başer, 2017; Karaca, 2015; Mart, 2014; Yoldaş, 2016;). Ulaşılan bu bulgular diğer paydaşlardan elde edilen bulgular ile de örtüşmektedir (Tablo 20).

Öğretmenlerin TEOG sınavının kazanımların tamamından soru sorulmamasına rağmen kazanımlarla örtüştüğü, çoğu öğrencinin çalışmadan yapabileceği bir sınav, sınav ortalamasının çok yüksek olduğu ve sorulara verilen yanlış cevapların doğru cevapları etkilemesi yönündeki düşüncelerinden sınavın geçerli ama çok nitelikli seçici bir sınav olmadığı yorumu yapılabilir. Ayrıca öğrencilerin sorulara verdikleri yanlış cevapların doğru cevapları etkilememesinden kaynaklı atarak soru yapabilme olasılıklarının olması sınavın geçerlilik ve seçiciliğini olumsuz yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Çalışmanın bulgularına benzer olarak Karaca (2015) tarafından yapılan çalışmada TEOG sınavın seçiciliğinin düşük olduğu yönünde sonuca ulaşılmıştır.

OKMS için ise öğretmenlerin ayırt edici, zeki öğrenciyi belirlemeye dönük, yorumlama becerisi gerektiren, ortalamanın üzerindeki öğrencilerin yapabileceğini ve kazanımlarla örtüştüğü yönündeki ifadelerinden sınavın geçerli ve seçici bir sınav olduğu yorumu yapılabilir. Ulaşılan bu bulgular katılımcı öğrencilerin, *"bu seviyelerde soru çözmedik, öğretmenlerimiz durumu ikinci dönem fark ederek yoruma dayalı sorular üzerinde odaklandı"* yönündeki ifadeleri ile de desteklenmektedir. Ayrıca araştırmada öğretmenler dışındaki paydaşların: TEOG için rahatlıkla yapılacak ve ayırt ediciliği düşük bir sınav olarak görüş belirttikleri, OKMS için; ayırt edici, yorumlama becerisi gerektiren herkes tarafından rahatlıkla yapılamayacak bir sınav olarak görüş ifade ettikleri söylenebilir (Tablo 15 ve Şekil 13). OKMS'de yanlış cevapların doğru cevap sayısını etkileyecek olmasının bir önceki merkezi yerleştirmede kullanılan TEOG sınavına göre güvenilirlik ve geçerlilik bakımından olumlu olduğu ifade edilebilir. Literatürde yapılan çalışmalarda bu duruma dikkat çekilmiştir. Yapılan çalışmalarda yanlış cevap sayısının doğru cevap sayısını etkilemeyecek olmasının bazı aksaklıklara sebep olabileceği, geçerlilik ve güvenilirliği olumsuz yönde etkileyebilecekleri sonucuna ulaşmışlardır (Ormancı ve diğerleri, 2018; Özkan ve Özdemir, 2014).

Öğretmenlerin OKMS ve TEOG sınavı için okuldaki ders saatlerinin ve etkinliklerinin yeterli olduğu ve okul dışı desteğe ihtiyaç duyulmadığını ifade ettikleri tespit edilmiştir. Araştırmada her iki sınav içinde öğrencilerin bütün kazanımlara sahip olduklarını ve sınavda işlemedikleri bir konu ile karşılaşmadıkları yönündeki ifadeleri bulguyu destekler yöndedir (Tablo 19 ve Grafik 8). Literatürde yapılan çalışmalarda da TEOG sınavı için okul dışı desteğe ihtiyaç olmadığı, okul derslerinin yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Çelikel, 2016; Mart, 2014). Çalışmada öğrencilerle yapılan görüşmelerde öğrenciler bu bulguyu destekler yönde fen sorularını çözebilmeleri için okulda işlenen derslerin yeterli olduğunu belirtmişlerdir (Grafik 10). Ayrıca literatürde yapılan bazı çalışmalarda ise TEOG sınavı hazırlık sürecinde okul dışı desteğe ihtiyaç olduğu yönünde sonuçlara ulaşılmıştır (Başer,2017; Coşkun ve

Görmez, 2015; Şad ve Şahiner 2016). Bu iki farklı durumun, okulların imkanlarının farklı olması ve okullarda görev yapan öğretmenlerin yeterliliğinden kaynaklı bir durum olabileceği yorumu yapılabilir. Bunun yanında öğretmenlerin OKMS'ye yönelik dersler işlenirken deney yapmaya özen gösterilmesi ve yazılılar hazırlanırken yorum gücüne dayalı hazırlanması gerektiği yönünde görüş belirttikleri tespit edilmiştir (Tablo 28). Öğretmenlerin bu yöndeki görüşlerinin OKMS sorularının yoruma dayalı olarak hazırlandığını düşünmelerinden kaynaklandığı söylenebilir.

Öğretmenler TEOG sınavı ile ilgili veli ve diğer öğrencilerle etkileşiminden ve oturma aralarının uzun olmasından dolayı yaşadıkları sıkıntılara vurgu yapmışlardır. Çalışmada öğrenci ve velilerle aralarda öğrencilerin birbirleri ile soruları tartışmalarını ve araların uzun olmasını oturma aralarında yaşanan sıkıntılar olarak belirtmişlerdir (Tablo 20 ve Şekil 11). Ayrıca TEOG sınavının hafta içi uygulanmasından dolayı okulların tatil edilmesinin alt sınıflardaki öğrenciler için zaman kaybına neden olduğu yönünde ifade belirttikleri tespit edilmiştir (Şekil 11). Ayrıca Yoldaş (2016) çalışmasında alt sınıflardaki derse giren öğretmenlerin sınavın hafta içi yapılması nedeniyle diğer sınıf düzeylerinin tatil olduğunu ve bu müfredat yetiştirmede sıkıntı yaşadıkları sonucunu ortaya koymuştur.

Öğretmenler OKMS için ikinci oturumda zaman yetersizliğine, oturma aralarında öğrencilerin birbirleri ve aileleri ile iletişimlerinin öğrencileri olumsuz etkilediğine vurgu yapmışlardır (Şekil 14). İkinci oturumda zaman yetersizliğini ortadan kaldırmak için oturma süresi artırılabilir. Ayrıca oturma aralarının uzun olması, oturma arası verilmesi, otumlarda imza sorunu ve sayısal derslerin bir arada olmasını karşılaşılan sıkıntılar olarak ifade ettikleri tespit edilmiştir (Şekil 14). Araştırmada ortak olarak TEOG sınavı ve OKMS'de oturma aralarında öğrencilerin doğru yanlış soruları tartışmalarından kaynaklı oturma aralarındaki etkileşimin ve oturma aralarının uzun olmasının oluşturabileceği sıkıntıya işaret edildiği anlaşılmaktadır. Merkezi sınavlardaki oturma aralarında öğrencilerle veli iletişiminin kesilmesinin iyi olabileceği söylenebilir. Oturma aralarının öğrenciler için olumlu olduğu yönünde yapılan çalışmalarda bulunmaktadır. Hüdür, (2018) yapmış olduğu çalışmasında oturma aralarının öğrenci başarısını olumlu etkiledi bulgusuna ulaşmıştır.

Öğretmenler TEOG sınav puanına OYP puanın eklenmesini öğrencilerin derslere olan motivelerini artırabileceği, okulda rekabet ortamı oluşturması ve okul başarısının boşa gitmiyor olmasından dolayı olumlu buldukları ifade edilebilir. Literatürde yapılan çalışmalarda da; diploma puanın OYP puanına eklenmesinin TEOG'a karşı olumlu görüş geliştirilmesini sağlayacağı, öğrencilerin diğer derslere ve okula olan ilgilerini artıracığı sonucuna ulaşmışlardır (Özdemir ve Özkan, 2014; Şad ve Şahiner, 2016). Öğretmenlerin özellikle özel okullarda puanların şişirilmesi endişesi taşıdıkları, okullarla eşitlik sağlamanın zor olması gibi nedenlerden dolayı ise diploma puanın OYP puanına eklenmesini olumsuz bulduklarını ifade ettikleri tespit edilmiştir.

Öğretmenler OKMS puanına OYP puanın eklenmesini; eşitlik sağlanamaz, öğretmenler değerlendirme aşamasında olmamalı, öğretmenler üzerindeki baskı azalır, özel okullarda şişirme puanlar ve yazılılar merkezi değil yönünde belirttikleri görüşleri ile olumsuz buldukları tespit edilmiştir. Okul içi rekabet ortadan kalkar, derslere bakış açısı olumsuz etkilenebilir, devamsızlık artabilir, okul ikinci planda kalabilir ve okul başarısı anlamsızlaşabilir yönünde belirtmiş oldukları görüşleri ile de olumlu buldukları anlaşılmaktadır (Şekil 15). Çalışmada TEOG sınavı ile ilgili yapılan paydaş görüşmelerinden elde edilen bulgularda benzerlik göstermektedir. Literatürde yapılan bazı çalışmalarda merkezi sınavlarda okul başarı puanının eklenmesinin olumlu olacağı yönünde sonuçlara ulaşılmıştır (Başar, 2017; Şad ve Şahiner, 2016; Yener 2016). Sınav puanına OYP'nin eklenmesi sonucu oluşabilecek endişelerin ortadan kaldırılması için okuldaki yazılı sınavların MEB tarafından yapılmasının daha uygun olacağını söylenebilir. Başar (2017) tarafından yapılan çalışmada Öğrencilerin öğretmenlerinin yapmış oldukları okuldaki sınavlarda not verirken objektif bir şekilde değerlendirme yapılmadığı bulgusundan yola çıkarak öğrencilerin okul ortalamalarının katılmadığı bir sınav sistemi istediğini ortaya koymuştur.

Öğretmenlerin TEOG sınavının uygulanmasında değişmesini istedikleri durumların yoruma dayalı sorular sorulması, yanlış soru cevaplarının doğru soru cevaplarını etkilemesi, sınavda açık uçlu sorulara yer verilmesi, sınav zamanının değişmesi ve tüm yazılı sınavların merkezi olması yönünde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmada öğrenci ve velilerinde TEOG sınavlarının dönem sonlarında uygulanması ve okuldaki tüm yazılı sınavların merkezi olması yönündeki düşünceleri de bu bulguyu destekler niteliktedir (Tablo 20 ve Tablo 22). TEOG sınavının son sınav olarak uygulanmasının istenmesi özellikle ikinci dönem sonunda öğrencilerin okuldaki derslerden uzaklaşmasının ortadan kaldırmaya yönelik olduğu yorumu yapılabilir. Tüm sınavların merkezi olarak yapılmasının istenmesinin ise özel okullara yönelik şişirme not endişesinin ve ülke genelinde not değerlendirmesinde eşitliğin sağlanması amacına yönelik olduğu düşünülebilir.

Öğretmenler OKMS oturumlarının farklı günlerde yapılabileceği, sayısal oturum süresinin uzatılması gerektiği ve sayısal derslerin ayrı oturumlarda yapılmasının iyi olacağı yönünde görüş belirttikleri tespit edilmiştir (Grafik 9). Araştırmada öğrencilerinde sayısal oturum süresinin uzatılmasının gerektiğini ve matematik ve fen derslerin ayrı oturumlarda verilmesini istemeleri elde edilen bulguyu destekler niteliktedir (Şekil 19). Sayısal derslerdeki soruların aynı oturumda öğrenciye yöneltilmesi; zamanı kullanma açısından ve bir dersin diğer ders başarısını etkilemesi gibi sebeplerden dolayı sayısal derslerdeki öğrenci başarısının tam olarak ortaya konmasını engelleyebilir.

Öğrencilerin OKMS ve TEOG sınavları uygulanmadan önce sınava ilişkin bilgi düzeyleri konusunda TEOG sınavı için öğrencilerin bazılarının bilgiye sahip bazılarının ise kısmen bilgiye sahip olduğunu, OKMS için ise öğrencilerin tamamının kısmen bilgiye sahip

olduklarını düşündükleri anlaşılmaktadır. Her iki sınav hakkında sahip oldukları bilgilere ise öğretmenler ve internet aracılığı ile ulaştıkları söylenebilir (Şekil 7 ve Şekil 16). OKMS ve TEOG sınavı uygulanmadan önce öğrencilerin tam olarak sınavla ilgili bilgilerinin olmadığı yorumu yapılabilir. Özdemir ve Özkan (2014) tarafından yapılan çalışmada elde edilen, öğrencilerin merkezi sınavlara ilişkin bilgilere internet aracılığı ile ulaştıkları bulgusu ve öğretmen ve velilerin TEOG sınavı ile ilgili bilgilere daha çok medya aracılığı ile ulaştıklarını belirten ifadeleri ile örtüşmektedir (Şekil 3 ve Şekil 9). Buradan hareketle TEOG ve OKMS sınavı ile ilgili ülkemizde ilgili kurumlar tarafından öğrencilerin yeterince bilgilendirilmedikleri yorumu yapılabilir.

Öğrencilerin merkezi sınavlara hazırlanma sürecinde dışarı çok fazla çıkmadıkları, kendilerine ve etrafına zaman ayıramadıkları ve devamlı olarak stres ve heyecan hali içinde oldukları anlaşılmaktadır (Tablo 18). TEOG sınavı yazılı mantığında yapılsa da öğrencilerin geleceğinin şekillenmesine etki edeceği için öğrencilerde heyecan, kaygı ve kendini etraftan soyutlamaya ittiği yönünde yorum yapılabilir. Öğrencilerin bir sınava girecek olmasının oluşturacağı kaygının bile öğrencilerin sosyal yaşantısını etkileyeceği düşünülmektedir. Öğrencilerin özellikle OKMS için sınavın uygulanmasına ilişkin bilgiye sahip olmamadan kaynaklanan belirsizlikten etkilendikleri ve bu durumun dersleri bırakmaları, internetle daha çok ilgilenmeye başlama ve motive eksikliği gibi yaşamlarını etkilediği anlaşılmaktadır (Şekil 17). Merkezi sınavların uygulanmasındaki belirsizliğin öğrencileri birçok alanda olumsuz etkilediği yorumu yapılabilir. Literatürde yapılan bazı çalışmalardan elde edilen, sınavın olmasının öğrencide kaygı ve stres oluşturacağı yönündeki bulgularla örtüşmektedir (Öztürk ve Aksoy 2014; Şad ve Şahiner, 2016) .

Öğrencilere OKMS ve TEOG sınavına hazırlanma sürecinde aile ve öğretmenlerin fedakarlık, çaba gösterimi, sosyal etkinlik, kendilerine inanmaları ve motive yönünde katkı sağladıkları tespit edilmiştir (Şekil 8 ve Şekil 18). Elde edilen bulgular öğrenci velilerinin bu süreçte kendilerini kısıtladıkları ve olabildiğince isteklerini yerine getirmeye çalıştım yönündeki ifadeleri örtüşmektedir (Tablo 21 ve Tablo 33). Ayrıca okullarında denemelerin yapılmasının önemine vurgu yapmışlardır (Şekil 18). Öğrencilerin sınava hazırlanma sürecinde aile, okul ve öğretmenlerinden büyük destek gördükleri düşünülebilir. OKMS ve TEOG sınavında benzer bulgulara ulaşılması sınavın içeriğinin ve nasıl uygulandığından bağımsız olarak merkezi sınavlara hazırlanmanın sadece öğrenci ile sınırlı olmadığı ifade edilebilir.

Öğrencilerin tamamının OKMS ve TEOG sınavındaki soruları yapabilmeleri için okulda işlenen derslerin yeterli olduğu, kazanımlara sahip oldukları ve okulda sınava yönelik denemeler yapıldığı ve okul dışı desteğe ihtiyaç duymadıkları yönünde ifadelerde buldukları tespit edilmiştir. Buradan hareketle OKMS ve TEOG sınavı için okulda işlenen derslerin yeterli olduğu yönünde söylenebilir. Ayrıca TEOG sınavı için öğrencilerin sınavın çok üstünde bir bilgiye sahip olduklarını ve okulda sınava daha zor sorular ile

hazırladıklarını düşündükleri anlaşılmaktadır. OKMS için böyle ifadelerinin bulunmaması öğrencilerin görüşmelerde belirttiği gibi OKMS'nin içeriği ile ilgili belirsizlikten kaynaklı derslerde çözülen soru formatlarını sürekli değiştirmek zorunda kalmaları ile alakalı olabilir (Tablo 31 ve Grafik 10). Literatürde yapılan çalışmalarda TEOG sınavı için okul dışı desteğe ihtiyaç olmadığı, okul derslerinin yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Çelikel, 2016; Mart, 2014). Araştırmada elde edilen bulgular öğretmenlerin okuldaki dersleri düzenli olarak takip eden öğrencilerin sınava hazırlık için desteğe ihtiyaç duymadıkları yönündeki ifadelerle örtüşmektedir (Tablo 16 ve Tablo 28).

Öğrencilerin tamamının OKMS sınavı sonucunda yapılan adrese dayalı öğrenci yerleştirmesine çok olumlu bakmadıkları anlaşılmaktadır (Tablo 32). Bunun öğrencilerin istedikleri okula gidebilmeleri gerektiği, sınavla öğrenci alan okul sayısının yetersiz olduğunu ve sınavsız öğrenci alan okulların sınıflarında büyük puan farkları oluşacağını düşüncülerinden kaynaklandığı yorumu yapılabilir (Tablo 34). Ayrıca öğrencilerin çoğunun arkadaşlarının adreslerini değiştirdiklerini ifade etmeleri ailelerin iyi olduğunu düşündükleri okullara çocuklarını kayıt yaptırabilmek için farklı yollara başvurduğunu düşündürülebilir. Ayrıca öğrenciler orta ve daha düşük başarıya sahip arkadaşlarının dersleri bıraktıklarını ifade ettikleri tespit edilmiştir. Bu durumun nasılsa adrese dayalı olarak bir okula yerleşeceğim düşüncesinden kaynaklandığı söylenebilir. Bu öğrencilerin okula ve derslere bağlılığını artırmak için çözümler üretilmesi gerekebilir.

Öğrenciler TEOG sınavının içeriği ve uygulanmasında sınavın yapılma zamanı, oturma aralarının ve oturma günleri ile oturma sayılarının değişmesini ifade ettikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin verdiği cevaplardan elde edilen bulgular velilerin TEOG sınavlarının üçüncü yazılı olarak yapılması yönündeki ifadeleri ile de örtüşmektedir (Tablo 22). Benzer sonuçlara Görmez ve Coşkun (2015) yapmış oldukları çalışmada öğretmenlerin TEOG sınavlarının ikinci sınav olarak yapılmasının sınav sonrası zaman için öğrencilerde bir boşluk oluşturduğu yönünde düşüncülerini tespit etmişlerdir.

Öğrenciler OKMS'nin içeriği ve uygulanmasında matematik ve fen dersinin aynı grupta olmasını istemedikleri, sayısal oturma süresi uzatılması gerektiğini ve sözel sayısal ayrımının kaldırılarak her derse ayrı zaman verilmesini istedikleri anlaşılmaktadır (Şekil 19). Bir önceki merkezi sınav olan TEOG sınavının uygulanma şeklinin OKMS'nin uygulanma şekline göre öğrenciler tarafından daha olumlu bulunduğu yorumu yapılabilir. Yener (2016) çalışmasında merkezi sınavların birkaç oturuma yayılmasının öğrencilerin kendilerini daha rahat hissetmelerini sağladıkları sonucuna ulaşmıştır. Öğrencilerin zaman kontrolünü tam yapamadıklarından kaynaklı olduğu düşünülen matematiğe ayırdıkları fazla zamandan dolayı yapabilecekleri Fen Bilimleri dersi sorularını dahi yapamadıkları ifadelerinden anlaşılmaktadır (Şekil 19). Elde edilen bulgular OKMS ile ilgili diğer paydaşlarla yapılan görüşmelerden elde edilen bulgularla da örtüşmektedir. Katılımcılardan öğretmenler matematik sorularına ayrılan

zamandan dolayı yapılabilecek fen sorularının yapılamadığı yönünde görüş belirtmişlerdir (Şekil 14). Buradan hareketle sayısal derslerin aynı grupta olmamasının daha iyi olabileceği düşüncesini ortaya çıkarmaktadır.

Yapılan görüşmelerde velilerin OKMS ve TEOG sınavları uygulanmadan önce sınavlara ilişkin sahip oldukları bilgi düzeyleri konusunda; benzer bulgulara ulaşılmıştır. Velilerin OKMS ve TEOG sınavları uygulanmadan önce sınava ilişkin bilgi düzeyleri konusunda; TEOG sınavı ile ilgili bilgiye sahip olmadığını düşünen velinin olmadığı anlaşılmaktadır (Şekil 9). Kısmen veya tam olarak bilgiye sahip olduğunu belirten veliler; ortak kanal olarak öğretmenlerden, internet ve televizyondan bu bilgilere ulaştıkları bulgusuna ulaşılmıştır (Şekil 9). Diğer paydaşlarında TEOG sınavı hakkında sahip oldukları bilgileri medya kanalı ile edindikleri anlaşılmaktadır (Şekil 39). Buradan yola çıkarak diğer paydaşlardan farklı olarak öğrenci velilerinin bir kısmı TEOG sınavı hakkında bilgiye sahip olduklarını düşündükleri söylenebilir. OKMS için ise velilerin tamamının kısmen bilgiye sahip olduklarını düşündükleri ve bu bilgilere ise medya ve öğretmenler aracılığı ile ulaştıkları anlaşılmaktadır (Şekil 20). TEOG sınavında yeterli bilgiye sahip olduğunu düşünen veliler varken OKMS için tam olarak bilgiye sahip olduğunu düşünen veli bulunmamaktadır. Bu durumun ilgili kurumlar tarafından OKMS'nin içeriği ve uygulanması ile ilgili sınav tarihine kadar sürekli değişik bilgilerin sunulmasından kaynaklanabileceği düşünülebilir. Gerek TEOG sınavı ile ilgili yapılan görüşmelerden gerekse OKMS ile ilgili yapılan öğretmen ve öğrenci görüşmelerinden benzer bulguların elde edildiği görülmektedir (Şekil 3, Şekil 7, Şekil 12, Şekil 16 ve Şekil 20). Katılımcıların verdikleri ifadelerden TEOG ve OKMS sınavı ile ilgili ülkemizde ilgili kurumlar tarafından velilerin yeterince bilgilendirilmedikleri söylenebilir. Özdemir ve Özkan (2014) çalışmasında öğretmen ve öğrencilerin sınavın uygulama biçimine yönelik bilgilere sahip olduklarını sınav hakkında yeteri kadar bilgilendirilmeleri sonucuna ulaşmıştır.

Veliler TEOG sınavının ilgili derslerden farklı oturumlar şeklinde yapılmasını olumlu ve olumsuz olmak üzere iki kategoride değerlendirdikleri tespit edilmiştir. TEOG sınavlarının yazılı mantığında yapılmasının öğrenciler üzerindeki sınav stresi ve heyecanı ile sınav riskini azaltması bakımından olumlu, soru dağılımları bakımından ise olumsuz olarak değerlendirdikleri ifade edilebilir (Şekil 10). Velilerin soru dağılımını olumsuz olarak değerlendirmelerinin sınavın yazılı mantığında yapılmasını göz ardı ettiklerinden ya da kavrayamamış olmalarından kaynaklanabileceği düşünülebilir. Velilerden Öğretmenlerin oturum aralarının öğrencilerin heyecanlarını yenmelerinde yardımcı oldukları yöndeki ifadeleri öğrenci görüşmelerinden elde edilen bulguları destekler niteliktedir (Şekil 4). Hündür (2018) çalışmasında Öğretmenlerin sınavın 2 dönemde yapılmasını ve oturumlar arası molaların olmasını ölçme ve değerlendirme yaklaşımı bakımından uygun olarak değerlendirdiği sonucuna ulaşmıştır.

Velilerle yapılan görüşmelerden OKMS ve TEOG sınavına öğrencilerin hazırlanma sürecindeki okul ve kendilerinin rolleri konusunda benzer bulgulara ulaşılmıştır. Velilerin tamamının öğrencilerin OKMS ve TEOG sınavına hazırlanma sürecinde kendilerini birçok şeyden kısıtladıkları, öğrencilerinin istek ve ihtiyaçlarını yerine getirmeye çalıştıkları anlaşılmaktadır (Grafik 6, Grafik 11 ve Tablo 33). Buradan hareketle velilerin yaşamlarını öğrencilerinin sınava hazırlanmalarına göre düzenledikleri, ülkemizde yapılan merkezi sınavların ailelerin yaşantılarını da etkiledikleri yorumu yapılabilir. Velilerin ayrıca okulun ve kendilerinin rolü olarak iyi bir eğitimi işaret ettikleri tespit edilmiştir (Grafik 6). Veliler öğrencilerin sınava hazırlanma sürecinde okulda verilen iyi bir eğitime, okulda kursların düzenlenmesinin önemine ve öğretmen ilgisine vurgu yapmışlardır. (Grafik 6 ve Grafik 11). Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde öğretmenlerin okuldaki dersleri takip eden öğrencilerin sınavda sıkıntı yaşamayacakları yönündeki ifadeleri elde edilen bulguyu destekler niteliktedir (Grafik 2). Buradan yola çıkarak OKMS ve TEOG Fen Bilimleri / Fen ve Teknoloji sınavı için okuldan alınacak iyi bir eğitimin yeterli olacağı düşünülebilir.

Velilere “ TEOG sınavının uygulanması sürecinde sizin ve öğrencilerinizin karşılaşmış olduğu sıkıntılar nelerdir?” sorusu sorulduğunda velilerin karşılaşmış oldukları sıkıntıları belirsizlik, sınavın olduğu tarihlerde alt sınıflarda eğitim-öğretime devam edilememesi ve sınav oturum aralarında öğrencilerin birbirleri ile olan etkileşimi olarak ifade ettikleri tespit edilmiştir (Tablo 22). Öğrencilerin oturum aralarında arkadaşları ile iletişime girerek soruları tartışmalarının çoğu zaman morallerini bozduğunu belirterek oturum aralarında yaşanabilecek sıkıntıya vurgu yapmaları velilerden elde edilen bulguları destekler niteliktedir (Tablo 20).

Görüşmecilere “ OKMS'nın uygulanması sürecinde sizin ve öğrencilerinizin karşılaşmış olduğu sıkıntılar nelerdir?” sorusu sorulduğunda görüşmecilerin belirsizliğin oluşturduğu heyecan, sayısal derslerin bir arada olması, oturum aralarındaki öğrencilerin etkileşimi ve sayısal derslerdeki zaman yetersizliği yönünde görüş ifade ettikleri tespit edilmiştir (Şekil 21). Görüşmecilerin ifadeleri özellikle oturum aralarındaki etkileşimin TEOG sınavı için yapılan veli görüşmelerinde sınavla ilgili belirsizlik ve öğrencilerin oturum aralarında soruları tartışmaları yönünde belirttikleri ifadelerle örtüşmektedir (Şekil 11). Ülkemizde yapılan ve yapılacak olan çok oturumlu merkezi sınavlarda oturum aralarındaki etkileşimin dikkate alınarak uygulamaya konulması gerektiği yorumu yapılabilir.

Velilerin tamamının TEOG sınavlarının üçüncü sınav olarak yapılmasını istedikleri tespit edilmiştir. Velilerin gün içindeki oturumların birleştirilebileceği, tüm sınavların hafta sonu ve merkezi olarak yapılması gerektiği yönünde ifade etmişlerdir. Öğretmen ve öğrencilerle yapılan görüşmelerde paydaşlar, okulda özellikle ikinci dönem sonunda öğrencilerin devamsızlık ve okuldan kopma gibi sorunları işaret ederek TEOG sınavının üçüncü yazılı olacak şekilde yapılmasını vurgulamışlardır (Grafik 5 ve Tablo 20).

Veliler OKMS'de sözel ve sayısal derslerin ayrı oturumlarda yapılmasını eğer ayrı oturumlarda yapılmayacaksa sınav süresinin sayısal oturumunda uzatılmasını ifade ettiği anlaşılmaktadır (Tablo 35 ve Grafik 12). Bazı görüşmecilerin aralarda öğrenci ile veli iletişimin engellenmesi ve her dersin ayrı oturumda yapılması gerektiğini ifade ettikleri tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular TEOG sınavında oturumlar arasındaki etkileşimin birtakım sıkıntılara yol açtığı yönündeki bulgularla da örtüşmektedir (Şekil 11). Öğretmen ve öğrencilerle yapılan görüşmelerde de sayısal derslerin aynı oturumda olmamasını istedikleri yönündeki görüşleri elde edilen bulgularla da örtüşmektedir (Şekil 19 ve Grafik 9).

VI. BÖLÜM

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Çalışmadan elde edilen sonuçlar bu bölümde özetlenerek sunulmuş ve çalışma sonuçlarına dayalı olarak çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

TEOG sınavı için;

Öğrencilerin TEOG I.Dönem ve II. Dönem Akademik Başarılarının ortalamaları ile Yıl Sonu Akademik Fen ve Teknoloji Dersi Başarı ortalaması arasında pozitif yönde anlamlı düzeyde ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Fen ve Teknoloji öğretim programı açısından TEOG sınavında yer alan Fen ve Teknoloji dersi sorularının üniteler, konular ve konulara ayrılan ders süreleri yönünden homojen bir dağılım göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Fen ve Teknoloji öğretim programında TEOG Fen ve Teknoloji dersi sorularının hepsi öğretim programında yer alan kazanımlarla ilişkilendirildiği ve sorulan öğretim programında belirtilen kazanımlarla da uyumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

TEOG Fen ve Teknoloji dersi I. Dönem ve II. Dönem sınav sorularının çoğunluğunun YBT analizine göre alt bilişsel seviyelerinde olduğu ve üst bilişsel seviyelerinden oluşturma basamağından hiç soru sorulmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

TEOG Fen ve Teknoloji dersi sorularının oldukça kolay ve seçiciliğinin düşük olduğunu sonucuna ulaşılmıştır.

TEOG sınavın her dersten ayrı oturumlar şeklinde yapılmasının öğrenciler üzerindeki stresi azalttığı sonucuna ulaşılmıştır.

TEOG sınavında yanlış sorularının doğru soru sayısını etkilememesinin öğrenciler üzerindeki stresi büyük ölçüde azalttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sınav oturumları arasındaki etkileşimin bazı öğrencileri olumsuz yönde etkilediğini sonucuna ulaşılmıştır.

OKMS için;

Fen bilimleri öğretim programı açısından OKMS'nda yer alan Fen Bilimleri dersi sorularının üniteler, konular ve konulara ayrılan ders süreleri yönünden homojen bir dağılım göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

OKMS Fen Bilimleri sorularının çoğunluğunun YBT analizine göre alt bilişsel seviyelerinde olduğu ve üst bilişsel seviyelerinden oluşturma basamağından hiç soru sorulmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

OKMS Fen bilimleri dersi sorularının hepsi Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programında yer alan kazanımlarla ilişkilendirildiği ve sorulan öğretim programında belirtilen kazanımlarla da uyumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

OKMS sorularının TEOG sorularına göre daha seçici olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

OKMS'de sayısal derslerin farklı oturumlarda yapılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

OKMS sonucunda yapılacak olan yerleştirmede; paydaşlar tarafında sınavla öğrenci alan okul sayısının artırılmasının istendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Velilerin çocuklarını kendi tercih ettikleri okula göndermek istedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen, öğrenci ve velilerin merkezi sınavlar uygulanmaya konulmadan önce yetkili kurumlar tarafından yeterince bilgilendirilmedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

OKMS'de sayısal oturum süresinin uzatılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Adrese dayalı yerleştirmenin orta ve alt seviyedeki öğrencilerin derslerden uzaklaşmasına sebep olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Paydaşların sınavla öğrenci alan okulların hangi kriterlere göre belirlendiğini bilmedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Paydaşlarda nitelikli niteliksiz okul algısı oluştuğunu sonucuna ulaşılmıştır.

Paydaşların herkesin istediği okula gidebilmesini istedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Velilerin adreslerini değiştirme yoluna gittikleri sonucuna ulaşılmıştır.

OKMS'nin ortalamasının üzerindeki öğrencilerin yapabileceği bir sınav olduğunu sonucuna ulaşılmıştır.

6.1. Öneriler

Çalışma sonuçları ile ilgili öneriler;

- Merkezi sınavlar daha üst bilişsel becerileri de ölçebilecek tarzda hazırlanabilir.
- Kapsam geçerliliğini artırabilmek için sınavlarda soru sayısı artırılabilir.
- OKMS'de sayısal oturum süresi artırılabilir.
- OKMS'de Matematik ve Fen Bilimleri sınavı farklı oturumlarda yapılabilir.
- Paydaşlara merkezi sınavlar uygulanmaya konulmadan önce yetkili kurumlar tarafından yeterince bilgilendirme yapılabilir.
- OKMS'de oturum aralarında öğrencilerin birbirleri ve velilerle etkileşimini kısıtlamak için gerekli tedbirler alınabilir.
- Paydaşlar sınavla öğrenci alan okulların hangi kriterlere göre belirlendiğini konusunda bilgilendirilebilir.
- OKMS'de yerleştirme puanına okul başarı puanı da eklenerek öğrencilerin derslere olan ilgi ve motivasyonları artırılabilir.

Yapılacak çalışmalar için öneriler;

- OKMS'da başarılı olmayı sağlayacak faktörler incelenebilir.
- OKMS sonrasında yapılacak olan bir üst kuruma merkezi ve adrese dayalı öğrenci yerleştirilmesi ile ilgili bir çalışma yapılabilir.
- OKMS ile ilgili yapılan çalışmanın benzeri sınavda soru çıkan diğer derslerle ilgili de yapılabilir.
- Merkezi sınavlarda sayısal ve sözel derslerin aynı oturumda yapılması ile ilgili detaylı bir çalışma yapılabilir.
- Ortaokul son sınıf öğrencilerinin OKMS sınavında ki başarıları ile akademik başarıları arasında anlamlı düzeyde bir ilişkinin olup olmadığının tespiti ile ilgili çalışma yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Akkaya, G., Köksal S. M. ve Özbay, E. H.(2016). TEOG Fen ve Teknoloji Sınavının İçerik Bilgisi Yönünden Üstün Yetenekli Olan ve Olmayan Ortaokul Öğrencileri İle Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Karşılaştırılması. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*. 2/1, 1-16
- Albayrak, A..(2009). PISA 2006 Sınavı Sonuçlarına Göre Türkiye'deki Öğrencilerin Fen Başarılarını Etkileyen Bazı Faktörler. Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Altun, H. (2016).TEOG sınavı matematik soruları hakkında öğretmen görüşlerinin incelenmesi ve yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre sınıflandırılması. Yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Anderson, L. W., ve Krathwohl D. R. (2014). Öğrenme öğretim ve değerlendirme ile ilgili bir sınıflama. (D. A. Özçelik, çev.). Ankara: Pegem Akademi.
- Ardahanlı, Ö (2018). TEOG Sınavı Matematik Soruları ile 8.Sınıf Matematik Yazılı Sınav Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisi'ne Göre İncelenmesi. Yüksek lisans tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Arı, A. (2013). Bilişsel Alan Sınıflamasında Yenilenmiş Bloom, SOLO, Fink, Dettmer Taksonomileri ve Uluslararası Alanda Tanınma Durumları. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6/2, 259-290.
- Atila, M. E., & Özeken, Ö. F. (2015). Temel eğitimden ortaöğretime geçiş sınavı: fen bilimleri öğretmenleri ne düşünüyor? *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(1), 124-140.
- Ayvacı, H., Bülbül, S., Çepni, S. (2014). Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı Sorularına Bir Bakış, 11. *Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi*, Çukurova Üniversitesi, Adana. Eylül 2014.
- Bal, Ö. (2011). Seviye Belirleme Sınavı (SBS) Başarısında Etkili Olduğu Düşünülen Faktörlerin Sıralama Yargıları Kanunıyla Ölçeklenmesi. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 2011, 2(2), 200-209.
- Baki, A., ve Gökçek, T. (2012). Karma yöntem araştırmalarına genel bir bakış. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(42), 1-21.
- Başer, (2017). Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş (TEOG) Sisteminin Fen Bilimleri Öğretimi Bakımından Değerlendirilmesi. Yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale.
- Bıçak, B. ve Çevik, C. (2010). Yedinci Sınıf Seviye Belirleme Sınavı Matematik Sorularına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme II. Ulusal Kongresi*, Mersin Üniversitesi, Mersin. Şubat 2018
- Birinci, D. K. (2014). Merkezi sistem ortak sınavlarında ilk deneyim: *Matematik dersi. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 8-16.

- Çakıcı, Y. (editör: Ekiz, D.).(2007). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Lisans Yayıncılık.
- Çepni, S. (2010). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş (5. Baskı)*. Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Çepni, S., Özsevgeç, T. ve Gökdere, M. (2003). Bilişsel gelişim ve formal operasyon dönem özelliklerine göre öss fizik ve lise fizik sorularının incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 157, 30-39.
- Çelik, Z. (2011). Ortaöğretime geçiş sistemi ve meşruiyet kaynakları. M. Orçan (Ed). 21. Yüzyılda Türkiye'nin Eğitim ve Bilim Politikaları Sempozyumu (ss. 53-61). Ankara
- Çelikel, F. (2016). TEOG Sınavının Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Matematik Dersindeki Akademik Başarılarıyla İlişkinin ve Matematik Dersi Öğretim Süreci Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi. Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Diñç, E., Dere, İ. ve Koluman, S. (2014). Kademeler Arası Geçiş Uygulamalarına Yönelik Görüşler ve Deneyimler. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17, 397-423.
- Duban, N.(2010) Sınıf Öğretmeni Adaylarının Fen Ve Teknoloji Okur-Yazarı Bireylere Ve Bu Bireylerin Yetiştirilmesine İlişkin Görüşleri. *Kuramsal Eğitimbilim*, 3 (2), 162-174.
- Dursun, A. (2014). YGS 2013 Matematik Soruları ile Ortaöğretim 9.Sınıf Matematik Sınav Sorularının Bloom Taksonomisi ve Öğretim Programına Göre Değerlendirilmesi. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1, 17-34.
- Erman, E. (2008). 2003-2006 Yılları Arasında Yapılan Orta Öğretim Kurumlarına Öğrenci Seçme Sınavı'nda Yer Alan Tarih Bilimi Sorularının Bloom Taksonomisine Göre Değerlendirilmesi. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara
- Fink, L. D. (2003). A Self-Directed Guide to Designing Courses for Significant Learning., http://trc.virginia.edu/Workshops/2004/Fink_Designing_Courses_2004.pdf adresinden 25 Temmuz 2018 tarihinde edinilmiştir.
- Göçer, Ö. ve Balçık, E. (2018). TEOG Sınav Sürecinin Okul İdarecilerinin Öğretmenler Üzerinde Yarattığı Etki Üzerine Bir Araştırma. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 380-385
- Görmez, M. ve Coşkun, G. (2015). 1. yılında temel eğitimden ortaöğretime geçiş reformunun değerlendirilmesi. Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı. Ankara
- Güler, G., Özdemir, E. ve Dikici, R. (2012). İlköğretim Matematik Öğretmenlerinin Sınav Soruları ile SBS Matematik Sorularının Bloom Taksonomisi'ne Göre Karşılaştırmalı Analizi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14/1, 41-60.
- Hündür, T.(2018) Fen Bilimleri Öğretmenleri ile 8. Sınıf Öğrencilerinin Mevcut Sınav Sistemine (TEOG) Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. Yüksek lisans tezi, Kafkas Üniversitesi, Artvin

- İnce, F. (2015) Ortaokul Fen Ve Teknoloji Öğretiminde Kullanılan Çalışma Kitaplarının Kullanım Durumunun Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi. Yüksek lisans tezi, Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- Kaşıkcı, Y., Bolat, A., Değirmenci, S. ve Karamustafaoğlu, S. (2015). İkinci dönem TEOG sınavı fen ve teknoloji sorularının bazı kriterlere göre değerlendirilmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 225-232.
- Kahveci, S. S. (2009). Ortaöğretim kurumlarına geçiş sürecinde uygulanan Sınavların ailelere maliyetinin ailelerin toplam eğitim harcamaları içindeki payı, Yayınlanmış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi. Ankara
- Karaca (2015). TEOG Sınavlarında Soru Sorulan ve Sorulmayan Fen ve Teknoloji Dersi Konularına İlişkin Öğrenci ve Öğretmen Bakış Açılıarı. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Karakaya, İ. (2012). Seviye Belirleme Sınavındaki Fen ve Teknoloji ile Matematik Alt Testlerinin Madde Yanlılığı Açısından İncelenmesi Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri 12(1) • Kış/Winter • 215-229
- Karaman (2016). ilköğretim Matematik Öğretmenlerinin Sınav Soruları ile TEOG Matematik Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Analizi. Yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.
- Karasar, N. (2015). Bilimsel Araştırma Yöntemi (28. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kasap ve Tosun, (2017). <https://ww.aa.com.tr/tr/egitim/bakan-yilmazdan-liselere-gecis-sinavi-aciklamasi/980475> adresinden 20 Haziran 2018'de alınmıştır.
- Kelecioğlu, H. ve Kılıç, A. F.(2016) TEOG Ortak ve Mazeret Sınavındaki Türkçe ve Matematik Alt Testlerinin Psikometrik Özelliklerinin Karşılaştırılması. Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi. 7(1);33-58. 2016.
- Kutlu, Ö. , Karakaya, İ. (2007). Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavında Kullanılan Testlerin Faktör Yapılarının Belirlenmesine ilişkin Bir Araştırma Örneği, İlköğretim Online Dergisi, 10.07.2014 tarihinde <http://ilkogretim-online.org.tr> adresinden alınmıştır. 6(3), 397-410
- Mart (2014).Temel Eğitimden Orta Öğretime Geçiş Sistemi (TEOG) Sınavlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri. Yüksek lisans tezi, Zirve Üniversitesi, Gaziantep
- MEB. (1998). Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Kılavuzu (OKS). Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- MEB. (2003). Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Kılavuzu (OKS) ve Özel Okullar Sınavı (ÖOS) Tanıtım Kitapçığı. Ankara: Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (EĞİTEK), Ölçme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı.
- MEB. (2005). Orta öğretim kurumlarına öğrenci seçme sınavı başvuru formu. 10.07.2014 tarihinde. <http://yegitek.meb.gov.tr/Sinavlar/Klavuz/2005/2005OKSekilavuz.pdf> adresinden 5 Haziran 2017 tarihinde edinilmiştir.
- MEB. (2008). 64 soruda ortaöğretime geçiş sistemi ve seviye belirleme sınavı örnek sorular. Eğitimi Araştırma geliştirme Dairesi (EAR ED), Ankara: MEB yayınları.

- MEB (Milli Eğitim Bakanlığı) (2010). Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumlarına Geçiş Yönergesi. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2602_1.html (11.02.2016) adresinden 22 Mayıs 2017 tarihinde edinilmiştir.
- MEB. (2012a). İlköğretimden ortaöğretime, ortaöğretimden yükseköğretime geçiş analizi. Ankara: Gazi Meslekî Eğitim Merkezi Matbaası.
- MEB. (2012b). Okullarımızda mekan kullanımı genelgesi (2012/14 nolu genelge). http://mevzuat.meb.gov.tr/html/in%C5%9Faatemi2012_14gen/1842_2012_14.html adresinden 6 Mayıs 2017 tarihinde edinilmiştir.
- MEB.(2013a). *İlköğretim Kurumları (İlkokullar ve Ortaokullar) Fen Bilimleri Dersi (3, 4, 5, 6, 7 ve 8.Sınıflar) Öğretim Programı*, Ankara: MEB Yayınevi.
- MEB (2013b). Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sistemi İle İlgili Sıkça Sorulan sorular. http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2013/bigb/tegitimdenoogretimegecis/MEB_S SS_20_09_2013.pdf adresinden 6 Mayıs 2017 tarihinde edinilmiştir.
- MEB. (2013c). 2013 ortaöğretime yerleştirme sistemi tercih ve yerleştirme e-kılavuzu. <http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2013/sbs2013/SBSKlavuzu2013.pdf> adresinden 15 Mayıs 2017 tarihinde edinilmiştir.
- MEB. (2014).2014-2015 Öğretim Yılı Ortak Sınavlar e-Kılavuzu. http://oges.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_11/04053521_ortaksnavlareklavuz2014_2015.pdf adresinden 24 ocak 2017 tarihinde edinilmiştir.
- MEB. (2017) Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) . <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=106> adresinden 10 Temmuz 2018 tarihinde edinilmiştir.
- MEB.(2018a).https://www.meb.gov.tr/sinavlar/dokumanlar/2018/merkez%C5%9F_s%C5%9Fnav_basvuru_ve_uygulama_k%C5%9Flavuzu.pdf adresinden 15 Eylül 2018 tarihinde edinilmiştir.
- MEB. (2018b).http://www.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_03/26191912_yonerge.pdf pdf adresinden 15 Eylül 2018 tarihinde edinilmiştir.
- Ormancı, Ü., Çepni, S. ve Ülger, B. (2018) Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Ortaöğretime Geçiş Ortak Sınavları Hakkındaki Görüşleri. *Academi Journal of Educational Sciences*, 2/1 1-15.
- Özkan, M., ve Özdemir, E. B. (2014). Ortaokul 8. Sınıf Öğrencilerinin ve Öğretmenlerinin Ortaöğretime Geçişte Uygulanan Merkezi Ortak Sınavlara İlişkin Görüşleri. *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*, 7(10), 441-453.
- Özmen, H. & Karamustafaoğlu, O. (2006). Lise II. Sınıf fizik-kimya sınav sorularının ve öğrencilerin enerji konusundaki başarılarının bilişsel gelişim seviyelerine göre analizi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 14 (1), 91-100.
- Öztürk, F. Z. ve Aksoy, H. (2014). Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Modelinin 8. Sınıf Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi (Ordu İli Örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 439-454.

Şad, N. S. ve Şahiner, Y. K. (2016). *Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş (TEOG) Sistemine İlişkin Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri*. İlköğretim Online, 2016; 15(1): 53-76. 2016.

Şimşek, H. ve Yıldırım, A. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, (5.baskı)*. Ankara: Seçkin Yayınları

Taşkın, G. ve Aksoy, G. (2018) Öğrencilerin ve Öğretmenlerin TEOG Ssistemi Görüşleri Işığında Ortaöğretime Geçiş Sisteminden Beklentileri. *International journal of Active Learning*, 3(1), 19-43

Url-1, <https://www.enocta.com/blog/ogrenmede-yeni-boyut-yeni-bloom-taksonomisi/>
Öğrenmede Yeni Boyut: Yeni Bloom Taksonomisi. 12 Haziran 2018.

Üzkurt, İ., Koçakoğlu, M. (2009). İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Ders Notları İle Seviye Belirleme Sınavları Arasındaki İlişki, 1. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Çanakkale.

Yoldaş (2016). *Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sistemi (TEOGS) Fen Sınavı” Hakkında Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşlerinin İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi,, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

EKLER

EK-1

Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı(TEOG)
ÖĞRETMENLERE YÖNELTİLEN MÜLAKAT SORULARI

- 1- TEOG sınavı hakkında yeterince bilgiye sahip olup olmadığınızı (nedenleri ile) açıkla mısınız?
- 2- TEOG sınavının ilgili derslerden yazılı tarzında yapılması ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
- 3- TEOG sınavı ile ilgili yapılacak ölçme değerlendirme nin niteliği, geçerliliği ve güvenilirliği hakkında ki düşünceleriniz nelerdir?
- 4- TEOG sınavı ile okul derslerinin durumu (işlenişi, içeriği, ders kazanımları, değerlendirilmesi...) hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
- 5- TEOG sınavının uygulanması sürecinde karşılaşılan sıkıntılar nelerdir? Açıklar mısınız?
- 6- TEOG sınavı alınan puana diploma puanın eklenmesi ile OYP puanın elde edilmesi hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
- 7- TEOG sınavı içeriği ve uygulanmasında değişmesini istediğiniz durumlar nelerdir, sınavın daha etkili hale getirilebilmesi için önerileriniz nelerdir?

Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı(TEOG)
ÖĞRENCİLERE YÖNELTİLEN MÜLAKAT SORULARI

- 1- TEOG sınavı hakkında yeterince bilgiye sahip olup olmadığınızı (nedenleri ile) açıkla mısınız?
- 2- TEOG sınavı hazırlık süreci okul içi ve okul dışı yaşantınız nasıl etkilemektedir? Açıklar mısınız?
- 3- TEOG sınavına hazırlanma sürecinde ailenizin ve öğretmenlerinizin rolü hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
- 4- TEOG sınavındaki soruları yapabilmemiz için okulda işlenen derslerinin yeterliliği hakkında ki düşünceleriniz nelerdir?
- 5- TEOG sınavının içeriği ve uygulanmasında değişmesini istediğiniz durumlar nelerdir?

Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Sınavı(TEOG)
ÖĞRENCİ VELİLERİNE YÖNELTİLEN MÜLAKAT SORULARI

- 1- TEOG sınavı hakkında yeterince bilgiye sahip olup olmadığınızı (nedenleri ile)açıklar mısınız?
- 2- 'TEOG sınavının ilgili derslerden yazılı tarzında yapılması ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
- 3-TEOG sınavına hazırlanma sürecinde sizin ve okulun rolü hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
- 4- TEOG sınavının uygulanması sürecinde sizin ve öğrencilerinizin karşılaştığı olduğu sıkıntılar nelerdir?
- 5- TEOG sınavının uygulanması (uygulanış şekli, zamanı, testler arasında teneffüslerin olması) ile ilgili önerileriniz nelerdir?

EK-2

Sınavla Öğrenci Alacak Ortaöğretim Kurumları Merkezî Sınavı(OKMS)
ÖĞRETMENLERE YÖNELTİLEN MÜLAKAT SORULARI

- 1- OKMS hakkında yeterince bilgiye sahip olup olmadığınızı (nedenleri ile) açıklayınız?
- 2- OKMS ile ilgili yapılacak ölçme değerlendirme niteliği, geçerliliği ve güvenilirliği hakkında ki düşünceleriniz nelerdir?
- 3- OKMS ile okul derslerinin durumu (işlenişi, içeriği, ders kazanımları, değerlendirilmesi...) hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
- 4- OKMS'nin uygulanma sürecinde karşılaştığınız sıkıntılar nelerdir?
- 5- OKMS'de alınan puana diploma puanının eklenmesi ile OYP puanının elde edilmesi hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
- 6- OKMS ile yapılan öğrenci yerleştirmesi ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?
- 7- OKMS'nin içeriği ve uygulanmasında değişmesini istediğiniz durumlar nelerdir?

Sınavla Öğrenci Alacak Ortaöğretim Kurumları Merkezî Sınavı(OKMS)

ÖĞRENCİLERE YÖNELTİLEN MÜLAKAT SORULARI

- 1- OKMS hakkında yeterince bilgiye sahip olup olmadığınızı (nedenleri ile) açıklayınız?
- 2- OKMS hazırlık süreci okul içi ve okul dışı yaşantınız nasıl etkilemektedir? Açıklayınız?
- 3- OKMS hazırlanma sürecinde ailenizin ve öğretmenlerinizin rolü hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
- 4- OKMS'de soruları yapabilmemiz için okulda işlenen derslerinin yeterliliği hakkında ki düşünceleriniz nelerdir?
- 5- OKMS sonucunda yapılan öğrenci yerleştirmesi ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?
- 6- OKMS'nin içeriği ve uygulanmasında değişmesini istediğiniz durumlar nelerdir?

Sınavla Öğrenci Alacak Ortaöğretim Kurumları Merkezî Sınavı(OKMS)

ÖĞRENCİ VELİLERİNE YÖNELTİLEN MÜLAKAT SORULARI

- 1- OKMS hakkında yeterince bilgiye sahip olup olmadığınızı (nedenleri ile)açıklar mısınız?
- 2- OKMS'ye hazırlanma sürecinde sizin ve okulun rolü hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
- 3- OKMS uygulanması sürecinde sizin ve öğrencilerinizin karşılaştığı olduğu sıkıntılar nelerdir?
- 4- OKMS sonucunda yapılan öğrenci yerleştirmesi ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?
- 5- OKMS uygulanması (uygulanış şekli, zamanı, testler arasında teneffüslerin olması) ile ilgili önerileriniz nelerdir?

EK-3

T.C.
ÇORUM VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

06/06/2014

Sayı : 43436584/609/2315649
Konu : Yusuf KAŞIKÇI'nın Tez Çalışması

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Amasya Üniversitesi Rektörlüğü'nün 27/05/2014 tarih ve 30640013-044-475 sayılı yazısı.

Amasya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Fen Bilgisi Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans programı öğrencisi Yusuuf KAŞIKÇI ilimiz merkezinde bulunan Ortaokul Müdürlüklerinde "Yenilenen Ortaöğretime Geçiş Sınavı Üzerine Bir Araştırma: Fen Bilimleri Örneği" konulu tez çalışması yapma isteği ilgi sayılı yazı ekinde alınmıştır.

Tez Çalışması yapacak olan Yusuf KAŞIKÇI'nın 2013-2014 Eğitim ve Öğretim yılı sonuna kadar yapacağı tez çalışmasını ilimiz merkezinde bulunan ortaokul Müdürlüklerinde eğitim ve öğretim faaliyetlerini aksatmadan 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi hükümlerince yapılması, yapılan tez çalışmasının tamamlanmasından itibaren engeç iki hafta içinde tez çalışması 2 örneğinin CD'ya kayıtlı olarak Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne Resmi yazı ile bildirilmesi Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde Olur'larınıza arz ederim.

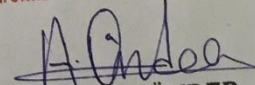
Seyit Ali BÜYÜK
Millî Eğitim Müdürü

O L U R
...../06/2014

Zülkamin ÖZTÜRK
Vali a.
Vali Yardımcısı

EKLER
EK-A (2) Sayfa İlgi sayılı evrak eki

"Güvenli Elektronik İmzalı Aslı ile Aynıdır. 06.06.2014

A. Osman ÖNDER
Araştırmacı

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır
Evrak teyidi <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 30f6-51d6-3c21-9b59-3940 kodu ile yapılabilir.

Üçtutlar mah.Eşref Hoca cad.No:8 Çorum
Elektronik Ağ: www.meb.gov.tr
e-posta: arge19@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: A.Osman ÖNDER Araştırmacı
Tel: (0 364) 2260747-160
Faks: (0 364) 2262264

EK-4

Evrak Tarih ve Sayısı: 03/07/2018-E.3824

 T.C.
AMASYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 47526769-302.08.01-
Konu : Yusuf KAŞIKÇI'nın mülakat çalışması

Strateji Geliştirme Şub. Md.

12884580-05.07-2018

**ÇORUM VALİLİĞİNE
(İl Millî Eğitim Müdürlüğü)**

Üniversitemiz Fen Bilimler Enstitüsü Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı Fen Bilgisi Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı 1281006 nolu öğrencisi Yusuf KAŞIKÇI'nın " Yenilenen Orta Öğretime Geçiş Sınavı Üzerine Bir Araştırma: Fen Bilimleri Örneği" konulu tez çalışması kapsamında Dr. Öğr. Üyesi Salih DEĞİRTMENCİ'nin danışmanlığında Millî Eğitim Müdürlüğünüze bağlı İl merkezinde bulunan ortaokullarda mülakat uygulaması yapmayı planlamaktadır.

Söz konusu anket uygulamasının yapılabilmesi için gerekli izinlerin verilmesi konusunda şereğini arz ederim.

e-imzalıdır
Prof.Dr. Metin ORBAY
Rektör

Ek:Yusuf KAŞIKÇI'nın mülakat çalışması (4 sayfa)

40839
Millî Eğt.Md.ne
05.07.2018
Vali a.

BELGENİN ASLI
ELEKTRONİK İMZALIDIR
03/07/2018
Gökhan GÜNEY
Şef

Evrakı Doğrulamak İçin: http://ebys.amasya.edu.tr/enVision/Validate_Doc.aspx?V=BE842YVA

Akbilek Mah. Hakimiyet Cad. No:4/3 P.K. :05100 Merkez/Amasya
Telefon No: 0 (358) 211 50 20 Faks No: 0 (358) 260 00 50
E-Posta: oidb@amasya.edu.tr İnternet Adresi: <http://www.amasya.edu.tr/idari>

Bilgi İçin: Murat ÇİTİR
Unvan: Bilgisayar İşletmeni

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Yusuf Kaşıkçı

Doğum Yeri: Çorum

Doğum Tarihi: 25/04/1981

EĞİTİM DURUMU

Lisans Öğrenimi: Karadeniz Teknik Üniversitesi

Yüksek Lisans Öğrenimi: Amasya Üniversitesi

Bildiği Yabancı Diller: İngilizce

BİLİMSEL FAALİYETLER

a) Yayınlar:

Bolat,A., Bacanak,A., Kaşıkçı,Y., Değirmenci,S. (2014).Bu Benim Eserim Proje Çalışması Hakkında Öğretmen Ve Öğrenci Görüşleri, Journal of Research in Education and Teaching,3(4),100-110.

Kaşıkçı,Y.,Bolat,A.,Değirmenci,S.,Karamustafaoğlu,S. (2015). İkinci Dönem Teog Sınavı Fen Ve Teknoloji Sorularının Bazı Kriterlere Göre Değerlendirilmesi, Journal of Research in Education and Teaching,4(1),225- 232.

Karamustafaoğlu,S.,Bolat,A.,Kaşıkçı,Y.,Değirmenci,S. (2016).8. Sınıf Öğrencilerinin Temel Eğitimdeki Astronomi Konuları Hakkındaki Görüşleri,Journal of Research in Education and Teaching,5(1),387- 397.

b) Bildiriler:

Bolat,A., Bacanak,A., Kaşıkçı,Y., Değirmenci,S. Bu Benim Eserim Proje Çalışması Hakkında Öğretmen Ve Öğrenci Görüşleri, 3rd World Conference on Educational and Instructional Studies-WCEIS 2014 Bildiri Özetleri Kitapçığı,ss.49,Antalya,2014.

Kaşıkçı,Y.,Bolat,A., Değirmenci,S.,Karamustafaoğlu,S. İkinci Dönem Teog Sınavı Fen Ve Teknoloji Sorularının Bazı Kriterlere Göre Değerlendirilmesi, 3rd World Conference on Educational and Instructional Studies-WCEIS 2014 Bildiri Özetleri Kitapçığı,ss.50,Antalya,2014.

Bolat,A.,Çakır,R.,Değirmenci,S.,Kaşıkçı,Y. 9.Sınıf Öğrencilerinin Astronomiye Yönelik Tutum Düzeyleri, 11. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi Bildiri Özetleri Kitapçığı,ss.115- 116,Adana,2014.

Kaşıkcı,Y., Değirmenci,S., Bolat,A. 2013 TEOG Sınavı Fen ve Teknoloji Testi Sorularının Öğretim Programındaki Kazanımları Karşılama Düzeyleri, 11. Ulusal Fen Bilimleri ve MatematikEğitimi Kongresi Bildiri Özetleri Kitapçığı,ss.193,Adana,2014.

Karamustafaoğlu,S.,Bolat,A.,Kaşıkcı,Y.,Değirmenci,S. (2015).8. Sınıf Öğrencilerinin Temel Eğitimdeki Astronomi Konuları Hakkındaki Görüşleri,4nd World Conference on Educational and Instructional Studies-WCEIS 2015 Bildiri Özetleri Kitapçığı,ss.60,Antalya,2015.

Kaşıkcı,Y.,Bolat,A.,Değirmenci,S. (2015). 2014-2015 Eğitim-Öğretim Yılı 1.Dönem TEOG sınavı İle İlgili Öğrenci Görüşleri,4nd World Conference on Educational and Instructional Studies-WCEIS 2015 Bildiri Özetleri Kitapçığı,ss.61,Antalya,2015.

Bolat,A., Kaşıkcı,Y., Değirmenci,S. (2015). Fen ve Teknoloji Dersi 8.Sınıf Öğrencilerine Basınç Konusunun Öğretilmesinde Bilgisayar Destekli Öğretiminin Akademik Başarıları Üzerine Etkisi, 2.Ulusal Fizik Kongresi Bildiri Özetleri Kitapçığı,ss.251,Ankara,2015.

Kaşıkcı,Y.,Bolat,A.,Değirmenci,S. (2015). 2014-2015 Academic Year 1st Term Teog Central Science and Technology Exam Questions' Coverage Levels of the Educational Attainments of the Curriculum,6th World Conference on Learning Teaching&Educational Leadership Abstracts

İŞ DENEYİMİ

Öğretmen, Şanlıurfa Bozova Yaylak İlköğretim Okulu,2003-2004.

Öğretmen, Çorum Mecitözü Elvançelesi İlköğretim Okulu,2004-2009.

Ydk.Sb. Öğretmen, Batman Kozluk Yanıkkaya İlköğretim Okulu,2005-2006.

Öğretmen, Çorum 80.Yıl İlköğretim Okulu, 2009-2013.

Öğretmen, Çorum Şehit Şükrü Özyol Ortaokulu,2013-Halen

İLETİŞİM BİLGİLERİ:

İş Adresi : Çorum İl Millî Eğitim Müdürlüğü / Çorum

E-mail : yusufkasikci@hotmail.com